

01

මෙහෙයුම් තොරතුරු

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා

බැංකුවේ කාර්යභාරය

- 04 දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම
- 14 මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම
- 34 ගෙවීම් සහ පියවීම්
- 40 ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම්
- 45 ජාත්‍යන්තර කටයුතු
- 47 වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

බැංකුව කළමනාකරණය කිරීම

- 54 මානව ප්‍රාග්ධනය කළමනාකරණය
- 56 තොරතුරු තාක්ෂණය
- 58 පොදු පරිපාලන කටයුතු

පාලනය

- 66 පාලක මණ්ඩල හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සාමාජිකයින්
- 70 ආයතනික කළමනාකාරිත්වය
- 72 ප්‍රධාන නිලධාරීන්
- 76 විගණන කමිටු වාර්තාව
- 78 අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතාව
- 79 අභ්‍යන්තර විගණනය

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා

ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකුවේ උපායමාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවලිය 2006 වසරේ සිට අඛණ්ඩ ව වැඩි දියුණු වෙමින් පවතී. මහ බැංකුවේ එක් උපායමාර්ගික සැලසුම් වක්‍රයක් වසර තුනක කාලපරාසයක් දක්වා විහිදෙන අතර එය දිගුකාලීන ආයතනික අරමුණු සහ ඵලදායී මෙහෙයුම් කටයුතු අතර පැහැදිලි සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගෙන යන ක්‍රමවේදයකි. එය ආයතනික ඉලක්කයන් පිහිටුවීමේ දී හා දෙපාර්තමේන්තු මට්ටමේ සැලසුම් සම්පාදනයේ දී ඉහළ සිට පහළට මාර්ගෝපදේශ ලබා දෙනවාක් මෙන් ම මෙහෙයුම් මට්ටමේ සිටින නිලධාරීන්ගේ අදහස් ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වෙත ද යොමු කරන ඒකාබද්ධ ක්‍රමවේදයකි.

නීතිමය රාමුව ශක්තිමත් කිරීම හා ස්වාධීනත්වය ඉහළ නැංවීම මෙන් ම විනිවිදභාවය, වගවීම හා විශ්වසනීයත්වය ඉහළ නැංවීම මත පදනම් ව 2024-2026 උපායමාර්ගික සැලසුම 2024 දී හඳුන්වා දුන් අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025 වසරේ දී ද එහි ඉලක්කගත කාර්යයන් අඛණ්ඩ ව ක්‍රියාත්මක කළේ ය.

උපායමාර්ගික ගැටලු හඳුනා ගැනීම

උපායමාර්ගික සැලසුම් වක්‍රය ආරම්භ වන්නේ පාරිසරික විශ්ලේෂණයක් මගින් උපායමාර්ගික ගැටලු හඳුනා ගැනීමෙනි. මෙම ගැටලු හඳුනා ගැනීම සිදු කරනු ලබන්නේ මිල ස්ථායීතාව, මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, අවදානම කළමනාකරණය, බාහිර පාර්ශ්වකරුවන් මත බැංකුව පිළිබඳ දරන අදහස් හා මානව සම්පත් සහ තොරතුරු තාක්ෂණය යන අභ්‍යන්තර සාධක පිළිබඳ සිදු කරනු ලබන විශ්ලේෂණ මත පදනම් ව ය. මෙහි දී වැඩි ප්‍රමුඛතාවක් ලබා දිය යුතු ක්ෂේත්‍ර පැහැදිලි ව හඳුනා ගැනීම සඳහා වර්ණාවලියක් භාවිතා කරන අතර මහ බැංකුවේ මැදි කාලීන උපායමාර්ගික දිශානතිය කෙරෙහි බලපාන අභ්‍යන්තර හා බාහිර සාධක විධිමත් ක්‍රමවේදයකට අනුව විශ්ලේෂණය කරයි.

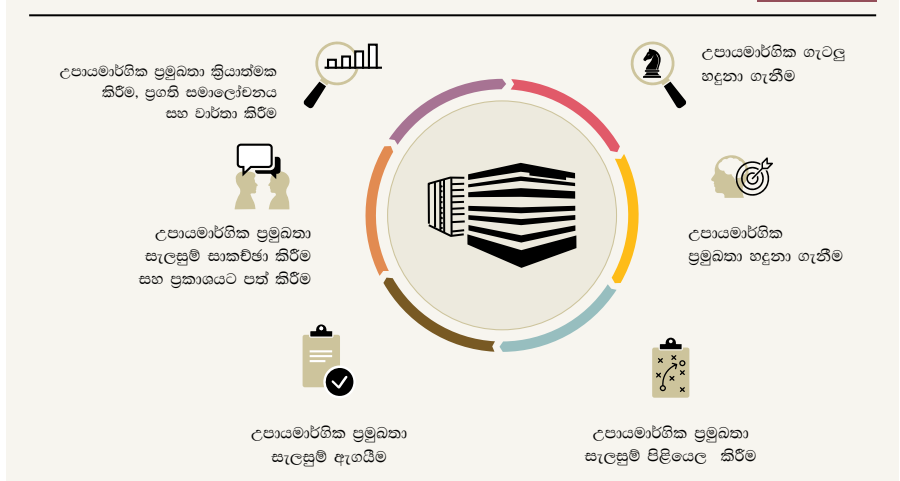
2024 - 2026 සැලසුම් වක්‍රය සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ගික ගැටලු හඳුනා ගැනීම 2023 වසර අග භාගයේ දී සිදු කරන ලදී.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා හඳුනා ගැනීම

උපායමාර්ගික ගැටලු හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරු ව කළමනාකරණ සාකච්ඡා වට කිහිපයක් පවත්වා බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා තෝරා ගනු ලැබේ. කාලීන අවශ්‍යතා සහ වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගෙන එක් උපායමාර්ගික සැලසුම් වක්‍රයක් අතර මැද දී වුවත් නව උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා හඳුන්වා දිය හැකිය.

උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

රූප සටහන - 01

2024-2026 සැලසුම් වක්‍රය සඳහා උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා 5ක් හඳුනා ගන්නා ලදී.

මෙම ප්‍රමුඛතා ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතා සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ප්‍රමුඛතා ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත. බැංකුවේ මූලික අරමුණු සමඟ ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතා සෘජුවම සම්බන්ධ වන අතර වැඩිදියුණු කිරීමේ ප්‍රමුඛතා මගින් බැංකුවේ මෙහෙයුම් කටයුතුවල කාර්යක්ෂමතාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සපයා දෙනු ලැබේ. එනම් අදාළ පාර්ශ්වයන්ගේ සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම, අභ්‍යන්තර ක්‍රියාවලි ශක්තිමත් කිරීම, තාක්ෂණය දියුණු කිරීම සහ හැකියාවන් ඉහළ නැංවීමයි.

ඉහළ සිට පහළට මාර්ගෝපදේශ ලබා දීමේ ක්‍රමවේදයත් පහළ සිට ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වෙත තොරතුරු හා වාර්තා සැපයීමේ ක්‍රමවේදයත් යන උපායමාර්ගික ක්‍රමවේද දෙක ම ඒකාබද්ධ කර ක්‍රියාත්මක කරයි. එතුළින් මහ බැංකුව දේශීය මිල ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව ළඟා කර ගනු පිණිස සිය දැක්ම, මෙහෙවර සහ උපායමාර්ගික අරමුණු අතර මනා සබඳතාවක් පවත්වා ගෙන යයි.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා සැලසුම් පිළියෙල කිරීම

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරු ව, වසර තුනක කාලයක් සඳහා සවිස්තරාත්මක සැලසුම් පිළියෙල කරනු ලැබේ. නිශ්චිත අරමුණු, පැහැදිලි කාලවකවානු

සහිත ක්‍රියාමාර්ග, මැනිය හැකි ප්‍රතිඵල සහ ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක, එක් එක් ක්‍රියාව සඳහා වන බර තැබීම, කාර්තුමය නිමැවුම් ඉලක්ක සහ වගකිව යුතු දෙපාර්තමේන්තු යන තොරතුරුවලින් මෙම සැලසුම් සමන්විත වේ.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා සැලසුම් ඇගයීම

මෙම සැලසුම් ඒවායේ ශක්‍යතාව සහ ආශ්‍රිත අවදානම් තක්සේරු කිරීම උදෙසා වන ක්‍රමවත් ඇගයීමේ ක්‍රියාවලියකට භාජනය වේ. මෙම කර්තව්‍ය සඳහා, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයේ සාමාජිකයින් 10 - 12 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත සමාලෝචන කණ්ඩායම් සෑම වසරක දී ම පත් කරනු ලැබේ. ඒ අනුව සාමාන්‍යයෙන් වසරකට සමාලෝචන කණ්ඩායම් පහක් හෝ හයක් පත් කරනු ලැබේ. සමාලෝචන කණ්ඩායමක් තුළ සිටින සාමාජිකයින් බුද්ධිමය සංවාද සැසි පවත්වා උපායමාර්ගික සැලසුම්වලට අදාළ ව කණ්ඩායමේ සාමූහික අදහස් සහ නිර්දේශ ලබා දෙයි.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා සැලසුම් සාකච්ඡා කිරීම සහ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

බැංකුවේ ප්‍රධානතම සංවාද මණ්ඩපය ලෙස හඳුන්වන වාර්ෂික උපායමාර්ගික සැලසුම් කතිකාවතේ දී මධ්‍ය කාලීන උපායමාර්ගික දිශානතිය පෙන්වන මෙම සැලසුම් ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය විසින් සාකච්ඡා කර බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලයේ මාර්ගෝපදේශ ද සහිත ව එකඟතාවකට පැමිණේ.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා ක්‍රියාත්මක කිරීම, ප්‍රගති සමාලෝචනය සහ වාර්තා කිරීම

නිමැවුම් ඉලක්කයන්ට අනුව උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාවල ප්‍රගතිය කාර්තුමය පදනමක් මත සමාලෝචනය කරනු ලබන අතර සෑම කාර්තුවක දී ම ඒවායේ ප්‍රගතිය කළමනාකාරිත්වයට වාර්තා කරනු ලැබේ.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා

2024-2026 මූලික ප්‍රමුඛතා

සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ වැඩසටහනට අනුව තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයකට දායක වෙමින් මිල ස්ථායීතාව අත්කර ගැනීම

අරමුණ

දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

අපේක්ෂිත නිමැවුම

වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ

රජයට දෙන ශුද්ධ ණය අඩු කිරීම

මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම

ස්වාධීනත්වය, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ විශ්වාසය සහ මහ බැංකුව පිළිබඳ විශ්වසනීයත්වය තහවුරු කරමින් මහ බැංකුවෙහි ශේෂ පත්‍රය ශක්තිමත් කිරීම

අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය

ඉලක්කගත උද්ධමනය ළඟා කර ගැනීම

උද්ධමන අපේක්ෂාව මනාව පාලනය කිරීම

අඩු විචලනයක් සහිත විනිමය අනුපාතය

ඉහළ විදේශ විනිමය සංචිත

බැංකු පද්ධතියේ අවම ද්‍රවශීලතා ආතතිය

අපේක්ෂිත බලපෑම

තිරසාර ආර්ථික වර්ධනය

අවදානම අවම කරමින් සහ මූල්‍ය ආයතනවල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කරමින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම

අරමුණ

මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම

අපේක්ෂිත නිමැවුම

කාර්යක්ෂම මූල්‍ය අතරමැදිකරණයට දායකවෙමින් මහජන තැන්පතු ලබා ගන්නා ආයතනවල ස්ථාවරත්වය ඇති කිරීම

ඵලදායී සාර්ව විචක්ෂණශීලී රාමුවක් සහ ඊට අදාළ ප්‍රතිපත්ති ස්ථාපිත කිරීම

අදාළ පනත් සහ රෙගුලාසි සඳහා සංශෝධන සිදු කිරීම

නිරාකරණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂණ ජාල යාන්ත්‍රණ ස්ථාපිත කිරීම

තාක්ෂණය මත පදනම් වන අධීක්ෂණ මෙවලම් ක්‍රියාත්මක කිරීම

අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය

ප්‍රමාණවත් ලෙස ප්‍රාග්ධනීකරණය කරන ලද මූල්‍ය ආයතන

ක්‍රියාත්මක කරන ලද සාර්ව විචක්ෂණ අධිකාරිය

වැඩිදියුණු කළ නීතිමය සහ නියාමන රාමු

ආරක්ෂිත, ඵලදායී සහ කාර්යක්ෂම ගෙවීම් පද්ධතිය

අපේක්ෂිත බලපෑම

ශක්තිමත් සහ කම්පනවලට ඔරොත්තු දෙන මූල්‍ය ආයතන

මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වය සහ විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳ ඉහළ මහජන විශ්වාසය

2024-2026 වැඩි දියුණු කිරීමේ ප්‍රමුඛතා

ඉහළ විනිවිදභාවයක්, වගවීමක් සහ විශ්වසනීයත්වයක් සඳහා අභ්‍යන්තර හා බාහිර සන්නිවේදනය ශක්තිමත් කිරීම

අරමුණ

තේරුම් ගත හැකි මෙන්ම අන්තර්ගතභාවයක් සහ සහභාගිත්වයක් ඇති වන පරිදි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තින් ප්‍රදාය ලෙස සන්නිවේදනය කිරීම

අපේක්ෂිත නිමැවුම

අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් සන්නිවේදනය කිරීමේ රාමුවක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ ස්ථාපිත කිරීම

තාක්ෂණික නොවන සාරාංශ සහ අර්ධ මාසික තීරු ලිපි පළ දැක්වීම

මූල්‍ය සාක්ෂරතාව පිළිබඳ මාධ්‍ය දැනුවත් කිරීම් සහ වැඩසටහන් පැවැත්වීම

පාර්ශ්වකරුවන් සහ ප්‍රේක්ෂකයින් පිළිබඳ විශ්ලේෂණ වාර්තා පිළියෙල කිරීම

අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය සහ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පවතින මහජන අවබෝධය ඉහළ යාම

මූල්‍ය සාක්ෂරතාව සහ අන්තර්ගතභාවය වැඩිදියුණු වීම

අභ්‍යන්තර සන්නිවේදනය හා ඒ සඳහා වන සුදානම වැඩිදියුණු වීම

අපේක්ෂිත බලපෑම

විනිවිදභාවය සහ වගවීම තුළින් ඉහළ නංවන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පිළිබඳ විශ්වසනීයත්වය

නවීන මහ බැංකුවක් සඳහා වර්තමානයේ දී මෙන් ම අනාගතයේදීත් අවශ්‍ය වන මානව සම්පත් කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම

අරමුණ

පවත්නා මානව සම්පත් උපාය මාර්ගය වැඩිදියුණු කිරීම

අපේක්ෂිත නිමැවුම

රැකියා ව්‍යුහයන් සහ මානව ප්‍රාග්ධන මෙහෙයුම් ආකෘතිය සමාලෝචනය කිරීම

මෙහෙයුම් කටයුතු හා සම්බන්ධ කණ්ඩායම් ස්ථාපිත කිරීම

මිනිස් බලය පදනම් කර ගත් බඳවාගැනීම

කාර්යසාධන ඇගයීම් යාන්ත්‍රණය ශක්තිමත් කිරීම

තාක්ෂණික හා නායකත්ව ප්‍රවීණතා ආකෘති හඳුන්වාදීම

අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය

තීරණාත්මක තනතුරු සඳහා ශක්තිමත් නායකත්ව ක්‍රමවේදයක්

සියලුම සේවක මට්ටම් සඳහා කඩිනම් බඳවා ගැනීම්, සේවක ඉවත්ව යාම් අවම වීම සහ ප්‍රබෝධමත් වටාපිටාවක් නිර්මාණය වීම

වඩා ඉහළ සේවක සහභාගිත්වය

අපේක්ෂිත බලපෑම

වැඩි දියුණු කරන ලද මානව සම්පත් උපාය මාර්ග

මහ බැංකුවේ තාක්ෂණික ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම

අරමුණ

මහ බැංකුවේ තාක්ෂණික හා ඩිජිටල් ධාරිතාවය ශක්තිමත් කිරීම

අපේක්ෂිත නිමැවුම

නවීකරණය කරන ලද තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති සහ වැඩිදියුණු කරන ලද දෘඩාංග / මෘදුකාංග

වැඩිදියුණු කළ සයිබර් ආරක්ෂණ රාමු සහ මෙවලම්

වැඩ ප්‍රවාහ ඩිජිටල්කරණය සහ ප්‍රධාන ක්‍රියාවලීන් ස්වයංක්‍රීය කිරීම

ඉහළ දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද

අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය

විශ්වාසදායක සහ වේගවත් මෙහෙයුම් ක්‍රමවේදයක් ඇතිවීම

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වැඩිදියුණු කළ විශ්ලේෂණ ධාරිතාව

සයිබර් තර්ජනවලට එරෙහි වීමේ සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ යාම

පාර්ශ්වකරුවන්ට වැඩි දියුණු කළ සේවා සැපයීම

අපේක්ෂිත බලපෑම

නවීන මහ බැංකුවක් සඳහා තාක්ෂණික කුසලතාවන් වැඩි දියුණු කිරීම

බැංකුවේ කාර්යභාරය

දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූලික අරමුණ වේ. එමඟින් අනවශ්‍ය උච්චාවචනයකින් තොර ව පොදු මිල මට්ටම ස්ථායීව පවතින බව තහවුරු කෙරේ. ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය ඉහළ නැංවීමට, කාර්යක්ෂම ආර්ථික තීරණ ගැනීම පහසු කිරීමට මෙන් ම සමස්ත සාර්ව ආර්ථික සහ මූල්‍ය ස්ථායීතාව සඳහා ද දායක වෙමින්, තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම උපකාරී වෙයි.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි සඳහන් වන පරිදි මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ නමැයිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවට අනුකූල ව නමැයිලි විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙත පැවරී ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය වෙනුවෙන් මුදල් අමාත්‍යවරයා අතර අත්සන් කරන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව පිළිබඳ ගිවිසුමෙහි¹ දක්වා ඇති නියමිත ඉලක්කයට අනුකූල ව උද්ධමනය පවත්වා ගෙන යාම මෙම රාමුවේ අරමුණයි. වත්මන් ගිවිසුම අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කාර්තුමය මතුපිට උද්ධමනය 5%ක්² මට්ටමේ පවත්වා ගත යුතුය.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ඉදිරි දැක්මක් සහිත වන අතර දත්ත මත පදනම් වේ. වත්මන් සහ අපේක්ෂිත සාර්ව ආර්ථික තත්ත්ව පිළිබඳ පුළුල් තක්සේරුවක් මත පදනම් ව සුදුසු මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තීරණය කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය අවම වශයෙන් මාස දෙකකට එක් වරක් රැස් වේ. මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය සිය තීරණ ගැනීමේ දී වත්මන් උද්ධමනය සහ එහි ඉදිරි දැක්ම, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සහ අනාගත ආර්ථික වර්ධන අපේක්ෂා මෙන් ම ආශ්‍රිත අවදානම් සහ අවිනිශ්චිතතා ඇගයීමට ලක් කරන අතර ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනයන් සහ ප්‍රවණතා ද සැලකිල්ලට ගනු ලබයි.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කාර්ය මණ්ඩල මට්ටමේ රැස්වීම් සමඟින් ආරම්භ වන අතර එහි දී එක් එක් අංශයේ විශේෂඥයින් විසින් පොලී අනුපාතික, මුදල් සමස්ත, විදේශීය අංශයේ ප්‍රවණතා සහ අනෙකුත් ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික දර්ශක ඇතුළු සවිස්තරාත්මක ආර්ථික සහ මූල්‍ය දත්ත විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ. මෙම ක්‍රියාවලියේ දී කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතිය (QPM) මඟින් ලබා ගන්නා පුරෝකථන මෙන්ම විශේෂඥ කාර්ය මණ්ඩලයේ විනිශ්චයන් ද ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

පසුව විවෘත (I වන අදියර) සහ සංවෘත (II වන අදියර) යන සැසි වාර දෙකකින් සමන්විත වන පූර්ව මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ දී මෙම

ඇගයීම් සාකච්ඡා කරන අතර එහි දී තාක්ෂණික ඇගයීම්, අවදානම් විශ්ලේෂණය සහ මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරේ.

අනතුරු ව මහ බැංකු අධිපතිවරයා ප්‍රධානත්වය දරන, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්, අදාළ සහකාර අධිපතිවරුන් සහ අදාළ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්ගෙන් සමන්විත වන මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ සාකච්ඡා කර සුදුසු මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබඳ නිර්දේශ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරයි. අවසාන වශයෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ නිර්දේශයන් ද ඉතා සුක්ෂම ලෙස සලකා බලමින් සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්, පුරෝකථනයන් සහ අවදානම් පිළිබඳ සිය ස්වයං ඇගයීමකින්ද අනතුරු ව මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබඳ ව තීරණයකට එළඹෙනු ලැබේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය තීරණයකට එළඹුණු පසුව එම තීරණය මුදල් ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන මාධ්‍ය නිවේදනයක් හරහා සාමාන්‍යයෙන් පසු දා පෙ.ව.7.30ට ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන අතර ඉන් අනතුරු ව අදාළ තීරණය පිළිබඳ ව වැඩිදුර පැහැදිලි කිරීම සඳහා අධිපතිවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මාධ්‍යවේදීන් සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් වෙනුවෙන් මාධ්‍ය හමුවක් ද පැවැත් වේ.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

☛ 2025 වසරේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තීරණය කිරීම සඳහා රැස්වීම් හයක් පැවැත් වූ අතර ජනවාරි 29, මාර්තු 26, මැයි 22, ජූලි 23, සැප්තැම්බර් 24 සහ නොවැම්බර් 26 යන දිනවල එම රැස්වීම්වලට අදාළ මාධ්‍ය නිවේදන නිකුත් කරන ලදී.

☛ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2021=100) මත පදනම් ව මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනයේ කාර්තුමය සාමාන්‍යය, වසර පුරා 5%ක ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

☛ උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතීමට හේතු, මහ බැංකුව විසින්

එම මට්ටම ඉලක්කගත මට්ටම කරා යොමු කිරීම සඳහා යෝජනා කරනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග සහ එම ඉලක්කයට ළඟාවීමට ඇස්තමේන්තු කරන ලද කාල රාමුව ද ඇතුළත් සවිස්තරාත්මක වාර්තා මුදල් අමාත්‍යවරයා හරහා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ අතර එම වාර්තා රාජ්‍ය මුදල් පිළිබඳ කාරක සභාවේ දී ද සමාලෝචනය කරන ලදී.³

¹ සෑම වසර තුනකටම වරක් හෝ විශේෂිත තත්ත්වයක් උද්ගත වූ අවස්ථාවක දී අමාත්‍යවරයාට සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට උද්ධමන ඉලක්කය සහ ඊට අදාළ පරාමිතීන් මෙන්ම විශේෂිත තත්ත්වයන් සමාලෝචනය කළ හැකිය. එවන් සමාලෝචනයකින් අනතුරු ව අමාත්‍යවරයා විසින් සංශෝධිත උද්ධමන ඉලක්කය සහ ඊට අදාළ පරාමිතීන් මෙන්ම විශේෂිත තත්ත්වයන් ගැසට් නිවේදනයක් මඟින් ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතුය.

² මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව පිළිබඳ ගිවිසුම යටතේ ඉලක්කගත උද්ධමනයෙන් ප්‍රතිශතයක් ± 2 ක ආන්තිකයකට යටත් ව අදාළ කාර්තුවේ මාස තුන සඳහා කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය පදනම් කර ගත් මාසික මතුපිට උද්ධමනයේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස්වීම්වල සරල සාමාන්‍යය කාර්තුමය මතුපිට උද්ධමන අනුපාතිකය මඟින් පිළිබිඹු වේ.

³ <https://www.cbsl.gov.lk/en/monetary-policy/monetary-policy-communication/accountability-to-parliament>

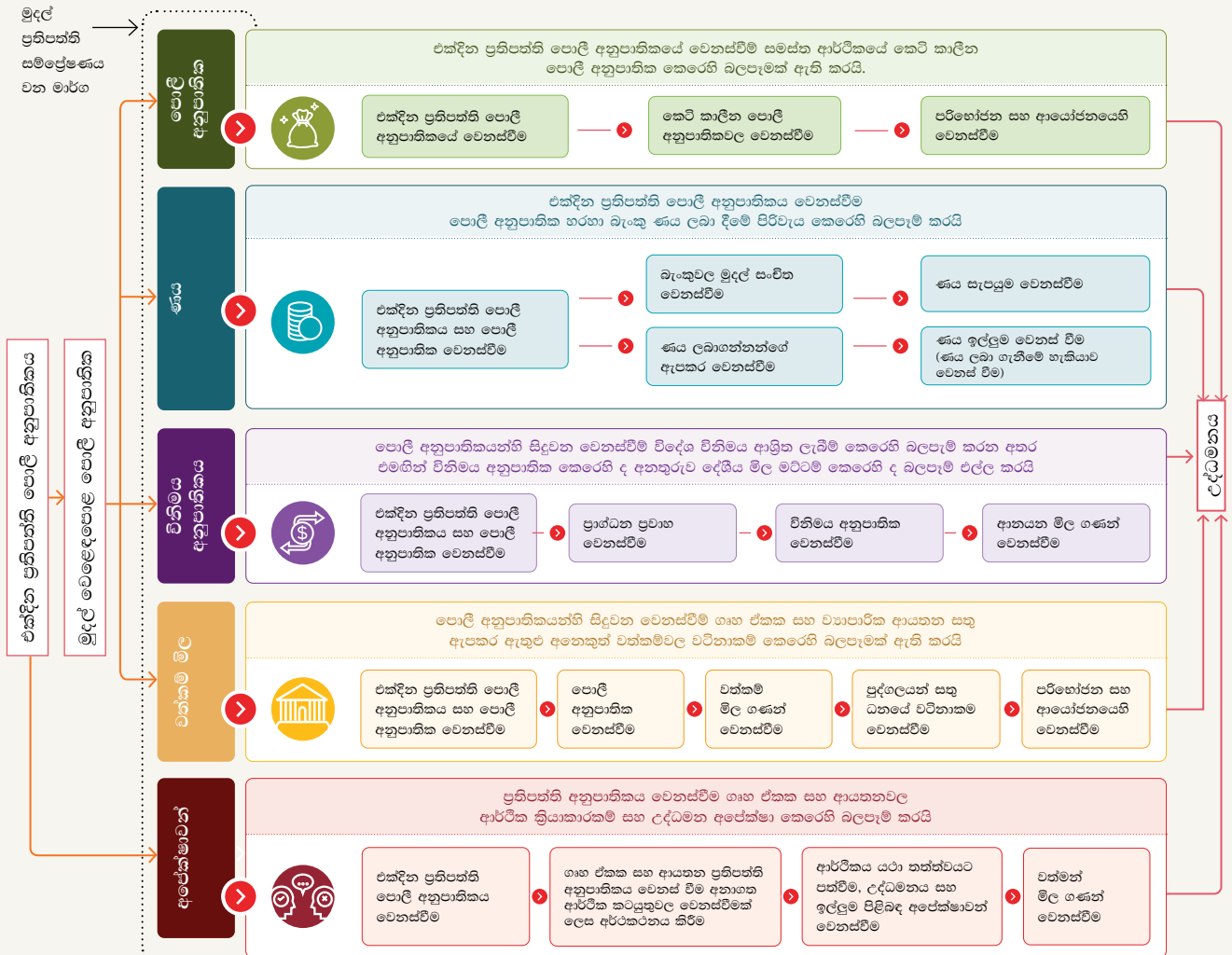
රූප සටහන - 03

බැංකුවේ කාර්යභාරය > දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණය

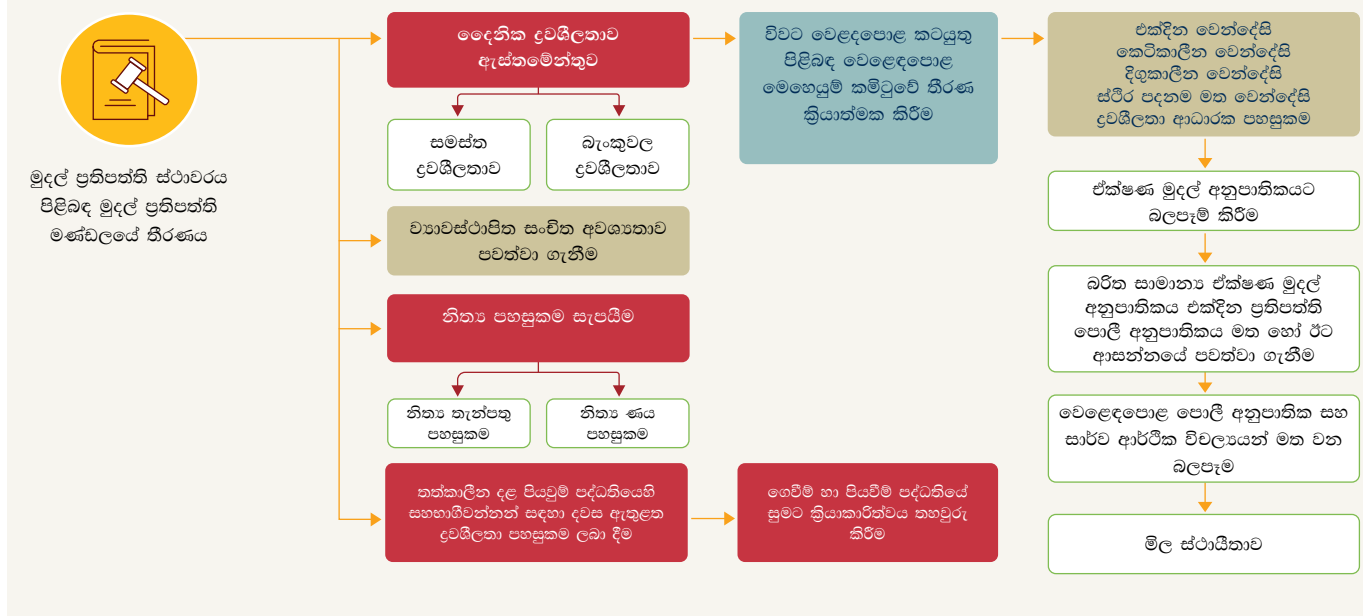
රූප සටහන - 04

මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ විවිධ ක්‍රම හරහා පුළුල් ලෙස ආර්ථිකය වෙත සම්ප්‍රේෂණය කෙරේ. එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය යනු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සන්නිවේදය කරන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය වන අතර උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටම කරා මෙහෙයවීමේ අරමුණින් එය වරින් වර වෙනස් කරනු ලැබේ. එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය, කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතිකවලට බලපෑම් කරනු ලබන ප්‍රාරම්භික මිනුමක් ලෙස ආර්ථිකය තුළ ක්‍රියා කරයි. එක්දින ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකයෙහි සිදු වන වෙනස්කම් ප්‍රධාන සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රම පහ වන පොලී අනුපාතික, ණය, විනිමය අනුපාතිකය, වත්කම් මිල සහ අපේක්ෂාවන් හරහා පුළුල් ලෙස ආර්ථිකයට සම්ප්‍රේෂණය වීම සිදු වේ. එක්දින මුදල් ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකයෙහි සිදු වන වෙනස්කම් මෙම ක්‍රම හරහා පරිභෝජන සහ ආයෝජන ප්‍රවණතා, ණය ඉල්ලුම සහ සැපයුම, ආනයන මිල සහ සමස්ත මිල ගතිකත්වයට බලපෑම් සිදු කරන අතර අවසානයේ දී එමඟින් ආර්ථිකයේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටම සහ උද්ධමනය වෙනස් වේ.

දේශීය මිල ස්ථායීතාව ළඟා කර ගැනීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බර්ත සාමාන්‍ය ඒකකය මුදල් අනුපාතිකය එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයට අනුකූල ව පවත්වා ගැනීම සඳහා විවිධ වෙළෙඳපොළ කටයුතු සහ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්තිමය උපකරණ භාවිත කරයි. ඒ හා සමගාමී ව වෙළෙඳපොළ බලවේගවලට විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කිරීමට ඉඩ සලසමින් විනිමය අනුපාතිකයේ ඇති වන අධික උච්චාවචන අවම කිරීම සහ විදේශ සංචිත ගොඩ නැංවීම සඳහා වෙළෙඳපොළ මැදිහත් වීම් සිදු කරමින් නමායිලී විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මුදල් සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි මනා ක්‍රියාකාරිත්වය තහවුරු කිරීම, ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියෙහි සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සහ සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියෙහි ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රියාමාර්ග සිදු කරනු ලබයි.

ରୂପ ସଂଗ୍ରହ - 05

එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය හා සමගාමී ව
කෙටිපාලින පොලී අනුපාතික මෙහෙයවමින් දේශීය
මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය
කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් විවිධ වෙළෙඳපොළ
මෙහෙයුම් කටයුතු භාවිත කෙරේ.

- කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන ප්‍රතිචක්‍රණවල වෙන්දේසි (පිළිවෙළින් දින 1-7 සහ දින 8-90), ස්ථිර පදනම මත භාණ්ඩාගාර බිල්පත්/බැඳුම්කර මිලදීගැනුම් වෙන්දේසි, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සඳහා වූ ද්‍රවශීලීතා ආධාරක පහසුකම, විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් (මිලදීගැනුම් - චක්‍රණවල) යනාදිය ද්‍රවශීලීතාව සැපයීම සඳහා ප්‍රතිචක්‍ර කරනු ලැබේ. කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන ප්‍රතිචක්‍රදීනව වෙන්දේසි (පිළිවෙළින් දින 1-7 සහ දින 8-90) ස්ථිර පදනම

මහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්/බැඳුම්කර විකුණුම්
 චෙත්දේසි, විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්
 (විකුණුම්-මිලදී ගැනුම්) වැනි උපකරණ ද්‍රවශීලතාව
 අවශෝෂණය සඳහා භාවිත කෙරේ.

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සිය සමස්ත රුපියල් තැන්පතු වකට්ටුවලට සමානුපාතික ව මහ බැංකුවේ සංචිත ගිණුමෙහි පවත්වා ගත යුතු අවම සංචිත ප්‍රමාණය වන වාග්ස්ථාපිත සංචිත අපනයනාව ද මහ බැංකුව විසින් නියම කරනු ලැබේ.

මීට අමතර ව මහ බැංකුව විසින් පහත පහසුකම් ද සපයනු ලැබේ.

- නිත්‍ය පහසුකම්:** මුදල් වෙළෙඳපොළ සහ දෛනික විච්ච වෙළෙඳපොළ කටයුතු හරහා කෙටිකාලීන දවශීයතා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට

අපොහොසත් වන සහභාගීත්ව ආයතන සඳහා නිත්‍ය පහසුකම් සපයනු ලැබේ. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ පිළිවෙළින් මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය ණය පහසුකම හා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සපයනු ලබයි.

- දූෂ සෑදුණු ද්වයිලයා පහසුකම: තත්කාලීන දළ පියවිම් පද්ධතියේ සුමට හා කාර්යක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කිරීම සඳහා තත්කාලීන දළ පියවිම් පද්ධතියේ සහභාගිවන්නන්හට දූෂ සෑදුණු ද්වයිලයා පහසුකම සපයන ලැබේ.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

☛ 2025 වසර තුළ දී දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අඛණ්ඩ ව අතිරික්තයක පැවතීම, 2024 වසර අවසානය වන විට පැවති රුපියල් බිලියන 168.1ක අතිරික්තයට සාපේක්ෂ ව 2025 වසරේ දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය රුපියල් බිලියන 175.2ක් විය. විදේශ සංචිත ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් විශාල වශයෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ වෙතින් විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම් මෙම ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වෙතත් රජය මහ බැංකුවෙන් විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම හරහා සිදු කරන ලද විදේශ ණය ගෙවීම්, මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර තොගය මත වන කුපන් පොලී ආදායම් ලැබීම් මෙන් ම 2025 වසර තුළ දී ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණය ඉහළ යෑම හේතු කොටගෙන ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය යම් ප්‍රමාණයකට අඩු විය.

☛ 2025 වසර තුළ දී මහ බැංකුව විසින් සපයන ලද පොලී රහිත ද්‍රව්‍ය ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම් රුපියල් බිලියන 111,788.0ක් වූ අතර එහි දෛනික සාමාන්‍ය රුපියල් බිලියන 466.7ක් විය.

☛ 2025 වසරේ පළමු භාගයේ දී බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයට බොහෝ දුරට ආසන්න ව පැවති නමුත් අසමතුලිත ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තිය සමඟ වසරේ දෙවන භාගයෙහි ද්‍රවශීලතාව යම් පමණකට පහළ යෑම මෙන් ම බැංකු කිහිපයක් මත ද්‍රවශීලතාව සංකේන්ද්‍රණය වී පැවතීම හේතුවෙන් 2025 වසරේ ජූලි මස මැද සිට බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේ ය. මෙම වෙනස්වීම් පොලී අනුපාතික මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති නොකරන ලද බැවින් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල ඉහළ යෑම වැළැක්වීම සඳහා අතිරේක ද්‍රවශීලතාවක් සැපයීමෙන් මහ බැංකුව වැළකී සිටියේ ය. 2026 වසරේ ජනවාරි මස පටන් බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය හා අනුගත වීමක් දක්නට ලැබුණි.

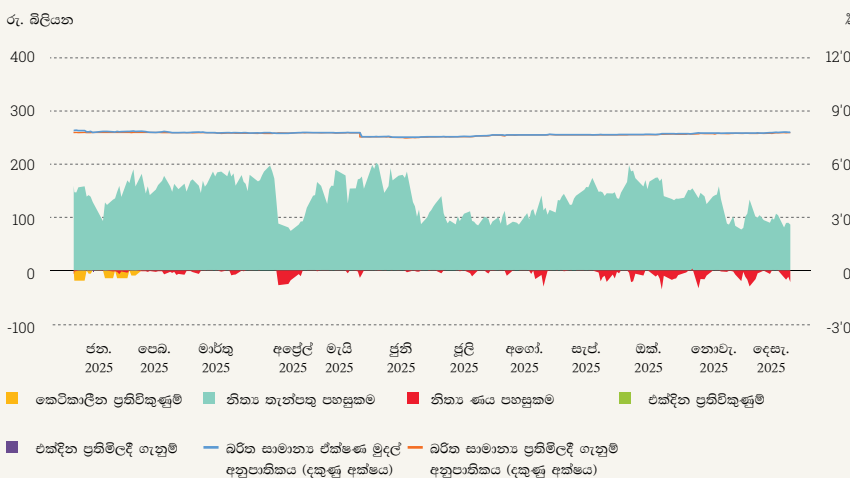
☛ 2025 වසරේ ජනවාරි මස අගභාගයේ සිට මහ බැංකුව විවිධ වෙළෙඳපොළ කටයුතු හරහා දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළට මැදිහත්වීමක් සිදු නොකළේය. කෙසේ වෙතත් මහ බැංකුව විසින් 2025 වසරේ ජනවාරි මාසයේ දී අවශ්‍යතාව මත පදනම් ව රුපියල් බිලියන 48.4ක් වූ සීමිත වටිනාකමක එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි සහ කෙටිකාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී.

☛ 2025 වසර තුළ දී නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ සහභාගිත්ව ආයතන විසින් රුපියල් බිලියන 33,686.7ක් තැන්පත් කළ අතර නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ රුපියල් බිලියන 1,082.3ක් මහ බැංකුව විසින් සපයන ලදී.

☛ 2025 වසර තුළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව 2% මට්ටමේ නොවෙනස් ව පැවති අතර බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සමඟ අනුකූල වීම මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩ ව අධීක්ෂණය කරන ලදී.

මහ බැංකුවේ මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සහ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම: 2025

ප්‍රස්ථාර සටහන - 01

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බලයලත් මුදල් කැරැටිකරුවන් හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික වෙළෙඳ පද්ධති හරහා අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොළෙහි ක්‍රියාත්මක වන දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ සහ

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු ද්විත්වය ම ග්‍රහණය කර ගන්නා පද්ධතියක් වන මධ්‍යම ඒකාබද්ධ වෙළෙඳපොළ නිරීක්ෂකය (Central Integrated Market Monitor) හරහා අන්තර් බැංකු සහ පාරිභෝගික විදේශ විනිමය ගනුදෙනු නිරීක්ෂණය කෙරේ. මෙම පද්ධති මගින් විනිමය අනුපාතිකයේ ඇති වන වෙනස්වීම්

හඳුනා ගැනීමට මහ බැංකුවට පහසුකම් සැපයේ. මීට අමතර ව මිල අනාවරණ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ විනිවිදභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ තත්කාලීන වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගැලපුම් පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

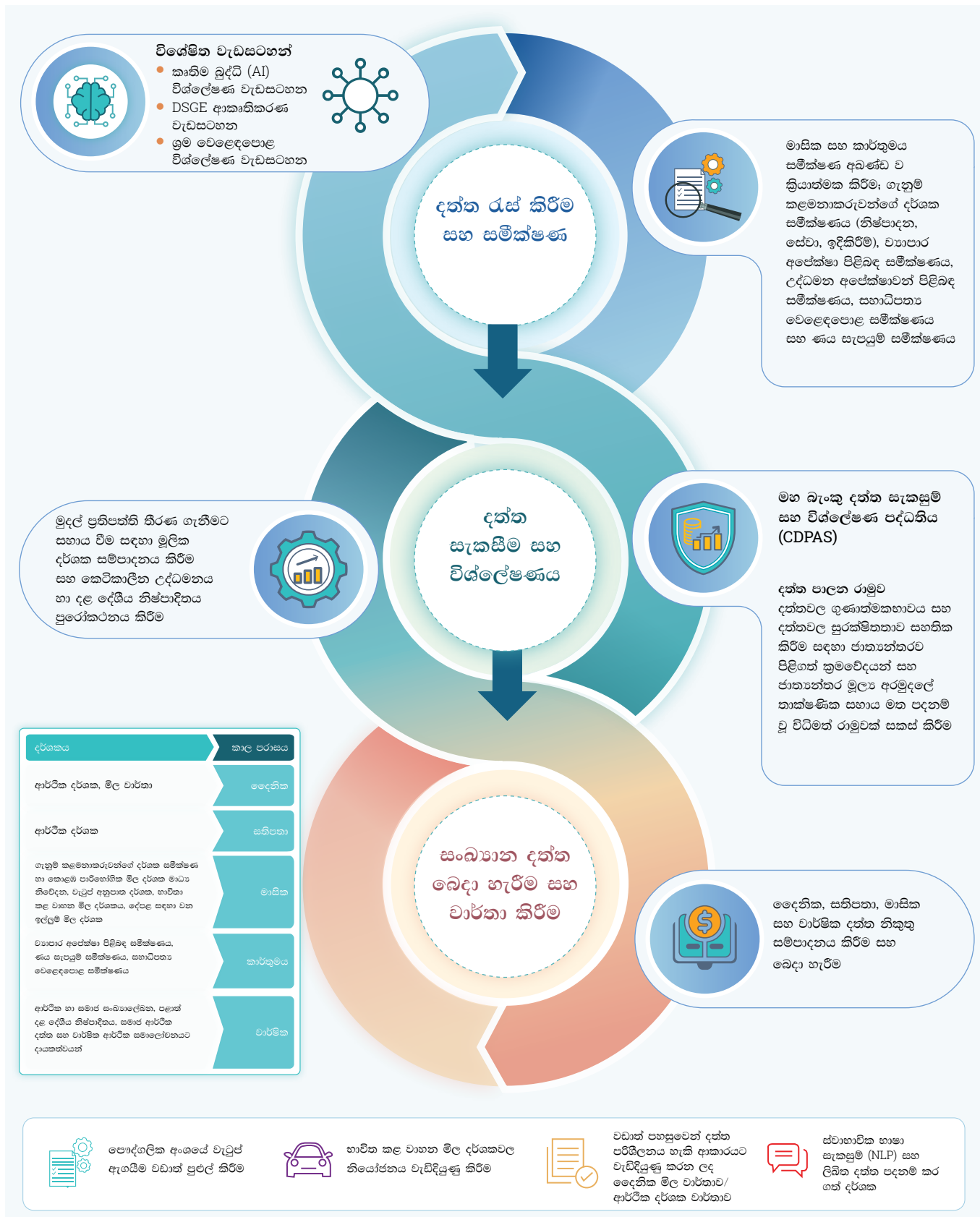
සමස්ත ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුව විදේශ විනිමය අනුපාතිකයේ අධික උච්චාවචන අඩු කිරීම සහ විදේශ සංචිත ඉහළ නැංවීම සඳහා විදේශ විනිමය සැපයීම (විකිණීම) හෝ අවශෝෂණය කිරීම (මිලදී ගැනීම) මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වේ. මෙයට අමතර ව විදේශ විනිමය සංචිත කෙටිකාලීන ව රැස් කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව සමඟ ද්විපාර්ශ්වික ගැනුම්-විකුණුම් හුවමාරු ගනුදෙනු සිදු කරයි. ඒ අයුරින්ම විදේශ සංචිත ස්ථිර ව ක්ෂය නොකර වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ විකුණුම්-ගැනුම් හුවමාරු ගිවිසුම් ද ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙම හුවමාරු ගනුදෙනු බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ සහ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ යන දෙකෙහිම ඔවුන්ගේ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් මුදල් ප්‍රවාහ කළමනාකරණය කිරීමට සහ අවදානම් කළමනාකරණ අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතා කිරීමට උපකාරී වේ.

09

බැංකුවේ කාර්යභාරය > දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සඳහා සංඛ්‍යාන දත්ත

රූප සටහන - 06

බැංකුවේ කාර්යභාරය > දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය

මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම අරමුණු කරගෙන සිදුවන මුදල් ප්‍රතිපත්තිය එලදායී ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහය වෙමින් විනිවිදභාවය, වගවීම සහ විශ්වසනීයත්වය සඳහා වූ කැපවීම ප්‍රතිස්ථාපනය කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025 වසරේ දී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදන උපායමාර්ගය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන්, මාධ්‍ය වෘත්තිකයන් සමඟ පැවැත් වූ තාක්ෂණික සාකච්ඡා, භාෂා කිහිපයකින් සිදුකළ අන්තර්ගතයන් ප්‍රචලිත කිරීම සහ විවිධ බාහිර සන්නිවේදන වැඩසටහන් ඇතුළු ඉලක්කගත වැඩපිළිවෙළ රැසක් හරහා මෙය සාක්ෂාත් කර ගන්නා ලදී. වසර ආරම්භයේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පූර්ව නිකුතු දින දර්ශනයට අනුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල රැස්වීම් හයෙහිම එක් එක් රැස්වීමෙන් පසුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණය දැනුම් දීමේ මාධ්‍ය නිවේදනයක්, එම තීරණයට බලපෑ සාධක මෙන්ම ආර්ථිකයේ ඉදිරි දැක්ම පැහැදිලි කරන මාධ්‍ය හමුවක් ද පැවැත්විණි.

මෙම නිවේදන, කොරතුරු වෙත ප්‍රවේශ වීම පහසු කිරීම සහ මහජන දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම අරමුණු කරගත් ව්‍යුහගත සන්නිවේදන

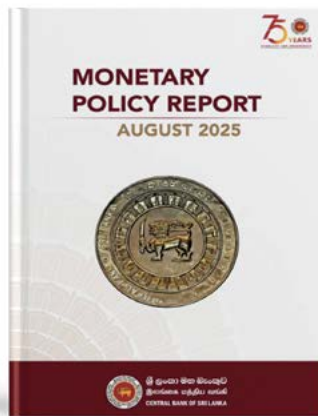
ප්‍රයත්නයකින් සමන්විත විය. භාෂා තුනෙන්ම කෙරෙන මාධ්‍ය නිවේදන හා මාධ්‍ය හමුවලට අමතර ව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ සමාජ මාධ්‍ය දැන්වීම් සහ කෙටි වීඩියෝ පට වැනි සන්නිවේදන මාධ්‍ය හරහා බැංකුව, සිදුකළ සහ සමාජ මාධ්‍ය තුළින් මාධ්‍ය හමුවෙහි ඇතුළත් ප්‍රධාන පණිවුඩ සන්නිවේදනය කළේය.

ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාව අනුව පෙබරවාරි සහ අගෝස්තු මාසවල ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව බැංකුවේ ප්‍රමුඛ ප්‍රකාශනයක් වන අතර එමඟින් ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතාවන්, යටිතල සාධක, මැදි කාලීන පුරෝකථන සහ ඒ ආශ්‍රිත අවදානම් පිළිබඳ තක්සේරුවක් සහ නමුඟීලි උද්ධමන ඉලක්කගතකරණ රාමුව තුළ, වැඩි උච්චාවචනයන් පාලනය කිරීමට පමණක් සීමා වූ මැදිහත්වීම් සහිතව වෙළෙඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතිකයකට සහාය වීම සහ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් වාර්තාව යනු විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කරන සහ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළේ මුදල් මෙහෙයුම් සහ වර්ධනයන් පිළිබඳ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අවබෝධය ශක්තිමත් කරන අර්ධ-වාර්ෂික ප්‍රකාශනයකි. එය නමුඟීලි විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයකින් සහාය ලබමින් නමුඟීලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිදු කරනු ලබන මුදල් හා විදේශ විනිමය මෙහෙයුම් පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් සපයයි. මෙහෙයුම් පැහැදිලි ව ගෙනහැර දැක්වීමෙන්, වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් වාර්තාව මඟින් පවතින මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සමඟ වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය පෙළඟැසී ඇති ආකාරය පිළිබඳ දැනුම්වත් කිරීම ප්‍රවර්ධනය කරයි.

මහ බැංකු පනතට අනුව නමුඟීලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ එකඟ වූ උද්ධමන ඉලක්කයෙන් විතැන් වීම සම්බන්ධයෙන් මහ බැංකුව විසින් 2025 වසරේ දී මුදල් අමාත්‍යවරයා හරහා පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා ඉදිරිපත් කරන ලද අතර එමඟින් එම අපගමනයට හේතු වූ කරුණු, නැවත උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට පැමිණීමට අපේක්ෂිත කාලරාමුව සහ මිල ස්ථායීතාව යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ව විස්තර සපයන ලදී.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත යටතේ ජාත්‍යන්තර ව පිළිගත් විශිෂ්ට පරිචයන්ට හා පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරනු ලබන ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූල ව රටෙහි ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇත.

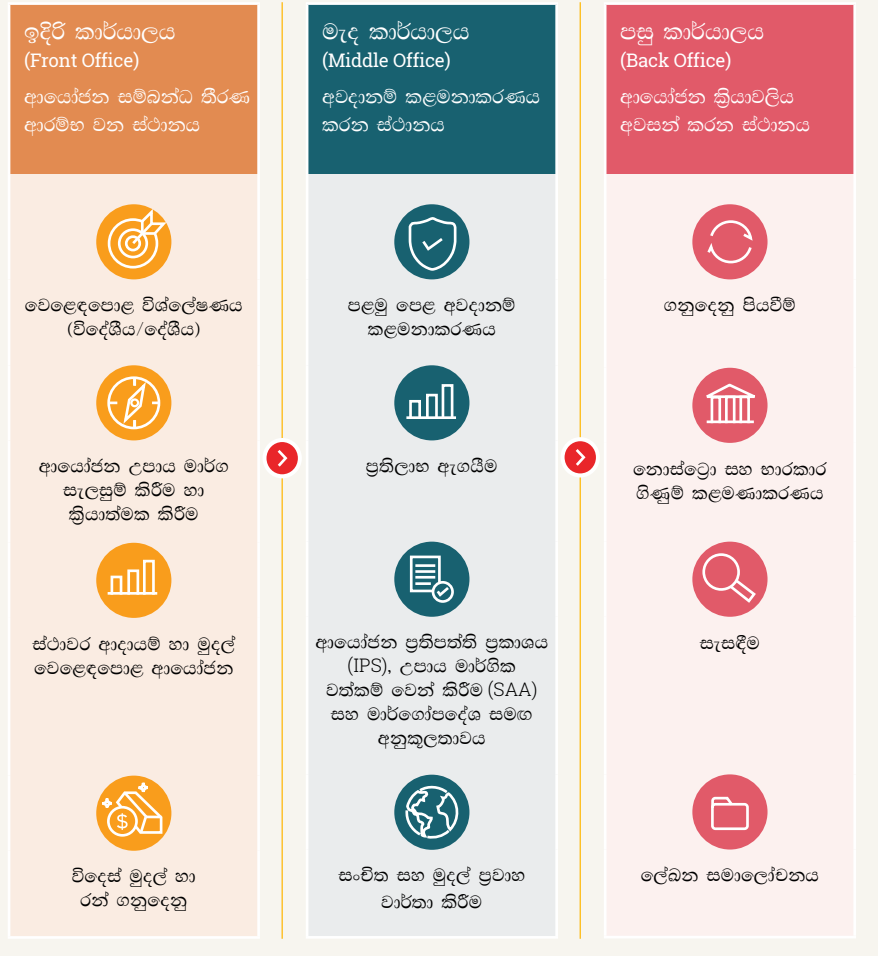
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන කලාපීය විදේශීය ස්ථාවර ආදායම් සහිත සුරැකුම්පත්, මුදල් වෙළෙඳපොළ උපකරණ, රන් ආයෝජන, සුරැකුම්පත් ණය දීමේ ක්‍රියාකාරකම් (මහ බැංකුව වෙනුවෙන් භාරකරුවන් විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන), ප්‍රති මිල දී ගැනීම් සහ ප්‍රති විකුණුම් ගනුදෙනු, විදේශ විනිමය හුවමාරු සහ ඉදිරි ගිවිසුම් සහ අනෙකුත් ව්‍යුත්පන්න (derivatives) උපකරණවලින් සමන්විත ය.

ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය කරනු ලබන්නේ උපායමාර්ගික වත්කම් වෙන්කිරීමේ රාමුව (Strategic Asset Allocation - SAA) මත පදනම් වූ විද්‍යාත්මක ආකෘතියකට අනුව ය. මේ යටතේ, ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය වඩාත් කාර්යක්ෂම ව සිදුකිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් කාණ්ඩ (tranches) තුනකට වෙන් කරනු ලබන අතර එක් එක් කොටස සඳහා ආයෝජන කාලසීමාවන්, ව්‍යවහාර මුදල් සංයුති සහ නිශ්චිත මිනුම් දඬු (benchmarks) නියම කරනු ලැබේ. සියලු ආයෝජනවල වගකීම ආයෝජන කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇති අතර දෙපාර්තමේන්තුව තුළ පවත්වනු ලබන ගනුදෙනුකරුවන්ගේ රැස්වීමේ දී සිදුකරනු ලබන වෙළෙඳපොළ සහ ද්‍රවශීලතා තත්වයන් පිළිබඳ පූර්ණ විශ්ලේෂණයකින් අනතුරු ව ආයෝජන පිළිබඳ තීරණ ගනු ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජනයන්හි කාර්ය සාධනය සහ අවදානම් පිළිබඳ තොරතුරු, අවශ්‍ය පරිදි දෛනිකව/සතිපතා පවත්වනු ලබන සාකච්ඡාවලින් අනතුරුව මාසික ව පවත්වනු ලබන ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුවට (IRIOC) ඉදිරිපත් කරන අතර පාලක මණ්ඩලය (GB) වෙත කාර්තුමය මණ්ඩල පත්‍රිකා ඔස්සේ වාර්තා කරනු ලැබේ. මීට අමතර ව ගනුදෙනු සඳහා අනුමත සීමා උල්ලංඝනය කිරීම්, ප්‍රතිපාර්ශ්වයන්ගේ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළිම්, කල් පිරීමට ප්‍රථම තැන්පතු ඉවත් කරගැනීම් වැනි සිදුවීම් ඇත්නම් ඒවා නියමිත පරිදි කළමනාකාරිත්වය වෙත වාර්තා කරනු ලැබේ.

මෙහෙයුම් ව්‍යුහය

රූප සටහන - 07

අවදානම් කළමනාකරණය සහ ව්‍යාපාරික අඛණ්ඩතාව

ඉහළ වෘත්තීයභාවයක් පවත්වාගැනීම සහ වගවීම වඩා ශක්තිමත් කරමින් ආයෝජන කළමනාකරණ කණ්ඩායම දැඩි වර්ගාධර්ම සංග්‍රහයක් යටතේ සිය කටයුතු සිදු කරන අතර කණ්ඩායමේ සියලු සාමාජිකයින් වාර්ෂිකව තම සදාචාරාත්මක සහ වෘත්තීයමය ප්‍රමිතීන් පිළිපැදීම නිල වශයෙන් තහවුරු කිරීම අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවකි.

බාධාවකින් තොරව මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වා ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා විශේෂයෙන් වෙන් කරන ලද ආපදා ප්‍රතිසාධන ඒකකයක් (Disaster Recovery Site) හරහා පද්ධති බිඳ වැටීම්, ස්වාභාවික ආපදා, සයිබර් සිදුවීම් හෝ අනෙකුත්

පෙර හඳුනා ගැනීම අසීරු හදිසි මෙහෙයුම් තත්ත්වයන් වැනි අනපේක්ෂිත බාධාවන්හි දී ගනුදෙනු පද්ධතිවලට (Trading systems) අඛණ්ඩ ප්‍රවේශයක් ලබා ගනිමින් ව්‍යාපාරික කටයුතු අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගනු ලැබේ.

මෙම කටයුතු අන්තර්ජාතික ව පිළිගත් විශිෂ්ට පරිචයන්ට අනුකූල ආරක්ෂිත විතැන් ප්‍රතිපාදන (secured off-site provisions) මගින් තහවුරු කර ගන්නා අවස්ථාවක දී හෝ හදිසි තත්ත්වයන් යටතේ වුව ද අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයන් පහසුවෙන් හා බාධාවකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ය. මෙමගින් ආයෝජන ක්‍රියාවලියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ විශ්වසනීයත්වය සුරක්ෂිත කෙරේ.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

➔ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිත, අභ්‍යන්තර අරමුදල් සහ තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදල් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් ඒකාබද්ධ කොට ආයෝජන කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කරන ලදී.

➔ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජනය තුළින් සමස්තයක් වශයෙන් 2025 වසර තුළ දී 5.5%ක ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතයක් ලබා ඇති අතර එම මුළු ප්‍රතිලාභය එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 260ක් විය.

➔ ජාත්‍යන්තර සංචිත ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමත් සමඟ ආයෝජන කලඹෙහි ප්‍රතිලාභ වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් වසර හතරකට පසුව

ආයෝජන කාණ්ඩය (Investment Tranche) නැවත ස්ථාපිත කිරීම.

➔ ලෝක බැංකුව බාහිර කළමනාකරුවෙකු ලෙස පත් කර ගනිමින් ලෝක බැංකුවේ සංචිත උපදේශන සහ කළමනාකරණ හවුල්කාරිත්වය [Reserve Advisory and Management Partnership (RAMP)] සමඟ 2021 වසරේ දී එම හවුල්කාරිත්වයෙන් ඉවත් වීමට ගත් තීරණයෙන් අනතුරු ව නැවත සම්බන්ධ වීම.

➔ ජාත්‍යන්තර සංචිතවල වෙනස්වීම් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ රාමුවක් [Early Warning Framework (EWF)] සකස් කිරීම.

➔ සංචිත විවිධාංගීකරණ උපාය මාර්ගයට අනුකූල ව මූලික රන් සංචිත නැවත ගොඩනැගීමේ අරමුණින් ජාත්‍යන්තර රන් වෙළෙඳපොළට නැවත පිවිසීම.

➔ පොලී පිරිවැය පදනම් අංක 50කින් (Basis Points) අඩු කර ගනිමින් ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව සමඟ විශේෂ හුවමාරු පහසුකම යටතේ දෙවන අතිරේකයක් (addendum) අත්සන් කරන ලදී.

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරිය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත බලාත්මක කිරීමත් සමඟ මහ බැංකුව රට තුළ සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරිය ලෙස නම් කරන ලදී. ඒ අනුව මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගනිමින් සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට මහ බැංකුව වෙත බලය පැවරී ඇත.

මූල්‍ය අංශයේ පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් ආයතනවල සාර්ව විවක්ෂණ අධීක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම

පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් වන මූල්‍ය අංශයේ පාර්ශ්වකරුවන් සඳහා වඩාත් ශක්තිමත් සාර්ව විවක්ෂණ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරිය ලෙස මහ බැංකුවට බලය ලබා දී ඇත. මෙම පසුබිම තුළ මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු පහක් පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් දේශීය බැංකු (Domestic Systemically Important Banks, DSIBs) ලෙස 2025 වසර තුළ දී නම් කරන ලදී. මෙම බැංකු අභිතකර කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා අතිරේක ප්‍රාග්ධන අධිකාරයක් පවත්වා ගැනීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. තව ද මහ බැංකුව පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් දේශීය බැංකු මගින් පැන නැගිය හැකි අවදානම් සහ මතුවිය හැකි දුර්වලතා හඳුනා ගැනීම මගින් සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය පද්ධතියෙහි ස්ථායීතාව ආරක්ෂා කිරීම අරමුණු කරගත් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම සඳහා අර්ධ වාර්ෂික අවදානම් තක්සේරු සිදු කරයි. 2025 වසර සඳහා වූ පළමු අර්ධ වාර්ෂික අවදානම් තක්සේරුව සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සිදු කරන ලදී.

වටිනාකම මත ණය අනුපාත සීමා (Loan to Value Caps - LTV)

මෝටර් රථ සම්බන්ධයෙන් ලබා දෙන ණය පහසුකම් සඳහා අදාළ වන වටිනාකම මත ණය අනුපාත සීමාවන් (LTV caps) 2025 වසරේ ජූලි මාසයේ දී සංශෝධනය කරන ලදී. වටිනාකම මත ණය අනුපාත සීමාවන් සාර්ව විවක්ෂණ අරමුණු සමඟ පමණක් සමපාත කළ අතර සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මෙවලමක් ලෙස එහි ඵලදායීතාව වැඩිදියුණු කිරීම මෙම සංශෝධනයේ අරමුණ විය. තව ද බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ මුදල් සමාගම් විසින් මෝටර් රථ වාහන සම්බන්ධයෙන් ලබා දී ඇති ණය පහසුකම්වල සැලකිය යුතු වර්ධනය සැලකිල්ලට ගනිමින් ලියාපදිංචි නොකළ සහ වසරකට අඩු කාලයක් ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිතා කර ඇති ලියාපදිංචි කළ ඇතැම් වාහන කාණ්ඩ සඳහා අදාළ වන වටිනාකම මත ණය අනුපාත සීමා දැඩි කරමින් මහ බැංකුව 2025 නොවැම්බර් මාසයේ දී වටිනාකම මත පදනම් වූ උපරිම ණය අනුපාත සීමා තවදුරටත් සංශෝධනය කළේය.

පද්ධතිමය අවදානම් ගොඩ නැගීම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා සාර්ව විවක්ෂණ ආවේක්ෂණය

2025 වසර තුළ දී පද්ධතිමය අවදානම් ගොඩනැගීම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව සාර්ව විවක්ෂණ ආවේක්ෂණය අඛණ්ඩ ව සිදු කළේ ය. ඒ අනුව මූල්‍ය පද්ධතියේ මතුවිය හැකි දුර්වලතා හඳුනා ගැනීමේ අරමුණින් සාර්ව මූල්‍ය තත්ත්වයන්, මූල්‍ය ආයතන සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වැනි ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර පුළුල් ලෙස ආවරණය කොට මහ බැංකුව කාර්තුමය අවදානම් තක්සේරුව (Quarterly Risk Assessment - QRA) හරහා මූල්‍ය අංශයේ

කාර්තුමය අවදානම් විශ්ලේෂණයන් සිදු කළේය. ඊට අමතර ව අභිතකර කම්පනවලට බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව තක්සේරු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව බැංකු අංශය සඳහා ආතති පරීක්ෂණ අඛණ්ඩ ව සිදු කළේ ය. මූල්‍ය ආයතන අතර අන්තර් සම්බන්ධතා ඇගයීම සඳහා වන විශ්ලේෂණය (Interconnectedness Analysis), බැංකු සහ මුදල් සමාගම් අතර එකිනෙක වෙත පවතින ද්විපාර්ශ්වික නිරාවරණ ද සලකා බැලීම මගින් තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී. මෙමගින් පද්ධතිමය අවදානම් කල්තියා හඳුනා ගැනීම, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පෙර සූදානම සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා කාලෝචිත සාර්ව විවක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා පහසුකම් සපයයි.

මූල්‍ය ස්ථායීතා විවරණය 2025

මහ බැංකු පනතට අනුකූල ව මහ බැංකුව 2025 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී සිංහල, දමිළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවලින් නිකුත් කරන ලද සාරාංශ වාර්තා ද සමඟින් මූල්‍ය ස්ථායීතා විවරණය 2025 ප්‍රකාශයට පත් කළේය. මෙම ප්‍රකාශනය මගින් සාර්ව මූල්‍ය තත්ත්වයන්, මූල්‍ය ආයතන සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ විශ්ලේෂණය කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පිළිබඳ තක්සේරුවක් සපයයි. එමෙන් ම මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සඳහා ඇති ප්‍රධාන අවදානම් සහ දුර්වලතා හඳුනා ගනු ලබන අතර කම්පන අවශෝෂණය කර ගැනීමට මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ පවතින හැකියාව ඇගයීමට ලක් කරමින් සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ගෙන ඇති ප්‍රතිපත්ති පියවර ගෙනහැර දක්වයි.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

- බලපත්‍රලාභී බැංකු පහක් පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් දේශීය බැංකු (D-SIBs) ලෙස නම් කරන ලද අතර එම බැංකු අමතර ප්‍රාග්ධන අධිකාරයක් පවත්වා ගැනීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.
- 2025 වසර සඳහා පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් දේශීය බැංකුවල පළමු අර්ධ-වාර්ෂික අවදානම් තක්සේරුව 2025 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී අවසන් කරන ලදී.

- බැංකු සහ මුදල් සමාගම් අංශයේ ඉහළ යන ණය වර්ධනයට පිළියම් යෙදීම සඳහා 2025 වසරේ ජූලි මාසයේ දී මෝටර් රථ වාහන මූල්‍යකරණයේ දී අදාළ වන වටිනාකම මත ණය අනුපාත සීමා (LTV caps) සංශෝධනය කරන ලද අතර 2025 වසරේ නොවැම්බර් මාසයේ දී තවදුරටත් එය දඩි කරන ලදී.
- මූල්‍ය ආයතනවල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඇගයීම සඳහා සහ පද්ධතිමය අවදානම් අධීක්ෂණය සඳහා ආතති පරීක්ෂණ සහ කාර්තුමය අවදානම් තක්සේරු සිදු කරන ලදී.

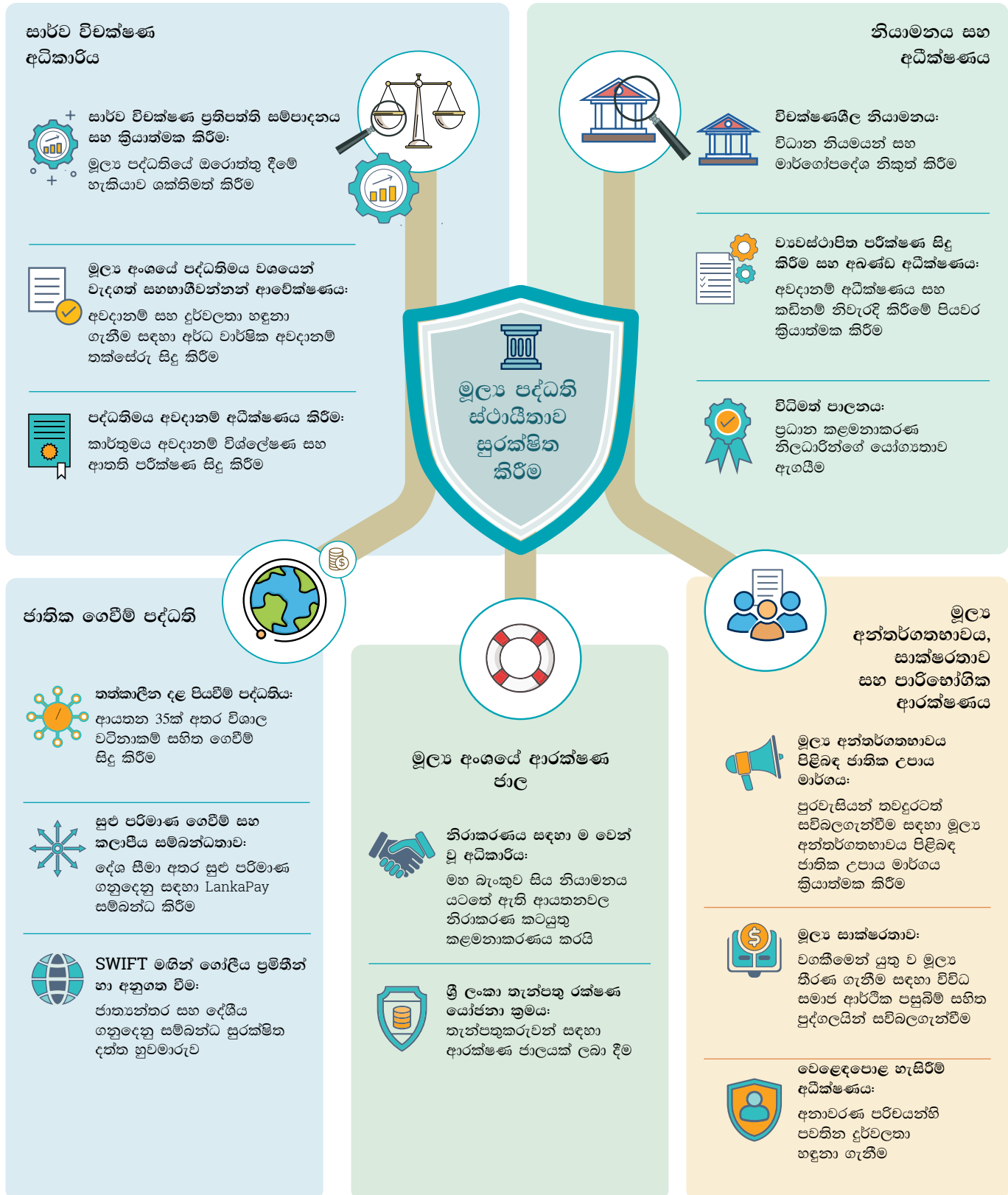
- මූල්‍ය ආයතන අතර අන්තර් සම්බන්ධතා ඇගයීම, බැංකු සහ මුදල් සමාගම් අතර එකිනෙක වෙත පවතින ද්විපාර්ශ්වික නිරාවරණ ද සලකා බැලීම මගින් තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී.
- 2025 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මූල්‍ය ස්ථායීතා විවරණය 2025¹ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

¹ <https://www.cbsl.gov.lk/en/publications/economic-and-financial-reports/financial-system-stability-review>

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම

රූප සටහන - 08

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

බැංකු නියාමනය හා අධීක්ෂණය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ විධිවිධාන සහ 1988 අංක 30 දරන සංශෝධිත බැංකු පනතේ විධිවිධානවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු පද්ධතියේ සුරක්ෂිතතාව හා ශක්තිමත් බව තහවුරු කිරීම සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල (මින් ඉදිරියට බලපත්‍රලාභී බැංකු ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ) තැන්පත්කරුවන්ගේ සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිය කාර්යයන් ඉටු කරනු ලබයි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පහත සඳහන් ප්‍රධාන කාර්යයන් ඉටු කරයි.

- බලපත්‍ර ලබා දීම සහ නියාමනය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බැංකු ව්‍යාපාර සිදු කිරීම සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කරන අතර විවක්ෂණශීලී රෙගුලාසි සකස් කිරීම සහ නිකුත් කිරීම සිදු කරයි.
- බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය සහ ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය සහ ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ මෙහෙයවීම සිදු කරයි.
- පාලන අධීක්ෂණය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ, ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගේ සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල විධායක කාර්යයන්හි නියුතු නිලධාරීන්ගේ යථායෝග්‍යතාවය තක්සේරු කර අනුමත කිරීම සිදු කරයි.
- නියාමන අනුමැතීන් - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බැංකු පනතට අනුව නියාමන අනුමැතීන් ලබා දීම සිදු කරන අතර අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී නියාමන ක්‍රියාමාර්ගයන් ආරම්භ කරයි.
- දැනුවත් කිරීමේ හා කුසලතා වර්ධන වැඩසටහන් - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බැංකු අංශයේ දැනුවත්භාවය සහ ශක්‍යතා වර්ධනය සිදු කරයි.

2025 අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24කින් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 6කින් සමන්විත විය.

විවක්ෂණ රෙගුලාසි නිකුත් කිරීම

2025 වසර තුළ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විවක්ෂණශීලී සහ නියාමන අවශ්‍යතා පිළිබඳ බැංකු පනත් විධාන, නිර්ණ

සහ චක්‍රලේඛ කිහිපයක් නිකුත් කරන ලදී. ප්‍රධාන රෙගුලාසි අතරට බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා ප්‍රතිසාධන සැලසුම් පිළිබඳ බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත් විධාන, බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තොරතුරු තාක්ෂණ සහ සයිබර් ආරක්ෂණ සිදුවීම් වාර්තා කිරීම පිළිබඳ චක්‍රලේඛය, "බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා වූ ආයතනික යහපාලනය" යන බැංකු පනත් විධානයට අතිරේකය, "බලපත්‍රලාභී බැංකුවල සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සඳහා ලබා දී ඇති අනුග්‍රහයන් සඳහා වන අනුමත සුරැකුම්පත්" යන බැංකු පනත් නිර්ණයට සංශෝධනය සහ "බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ජංගම බැංකු ඒකක පිහිටුවීම සඳහා වන මාර්ගෝපදේශ" යන චක්‍රලේඛයට සංශෝධනය, බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා "වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තු" යන බැංකු පනත් නිර්ණය සහ "මෑත කාලීන සුළිසුළං සහ ගංවතුර හේතුවෙන් ඇතිවූ ආපදා තත්ත්වයෙන් බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන් හා ව්‍යාපාර සඳහා සහන සැලසීම" යන චක්‍රලේඛය ඇතුළත් වේ.

මූල්‍ය ආයතනයන්හි අධීක්ෂණය, නියාමනය, අර්බුද කළමනාකරණය සහ නිරාකරණය යන ක්ෂේත්‍රවල තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීම සහ සහයෝගීතාව වැඩිදියුණු කිරීම මෙන්ම ශක්‍යතා වර්ධනය සහ තාක්ෂණික සහාය ලබා දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025.02.20 දින නේපාල රාජ්‍යය බැංකුව සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුමකට

අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ මෙහෙයවීම

2025 වසර තුළ බැංකු අංශයේ පවතින අවදානම් තක්සේරු කර, කඩිනම් නිවැරදි කිරීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කරමින් තැන්පත්කරුවන්ගේ අරමුදල් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. එම වසර තුළ දී නියාමන අනුමැතීන් ලබා දීමේ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් විධිමත් කරන ලද අතර අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයට අදාළ කාර්යය ප්‍රවාහ ස්වයංක්‍රීය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන ලදී.

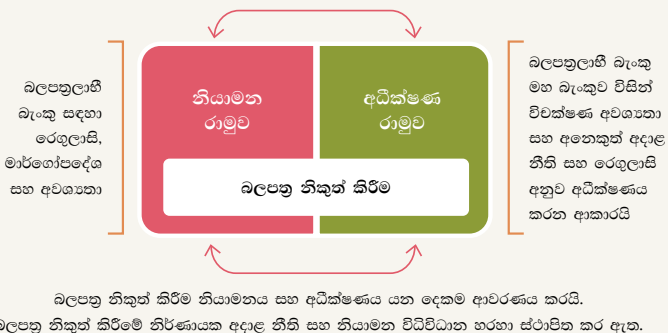
එළඹිණි. තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ සහ විගණන ප්‍රමිති සමීක්ෂණ මණ්ඩලය සමඟ අදාළ රෙගුලාසි/ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම සහ නියාමනය කරන ලද මූල්‍ය ආයතනවල අනෙකුත් ගැටලු සම්බන්ධයෙන් දෙපාර්ශ්වය අතර තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමේ අරමුණින් 2025.12.01 දින අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළඹිණි.

තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කොළඹ වරාය නගරයේ අක්වෙරළ බැංකු කටයුතුවලට අදාළ නියාමන සහ අධීක්ෂණ රාමුව ශක්තිමත් කරමින් එම කටයුතුවලට පහසුකම් සැලසීම සඳහා 2021 අංක 11 දරන කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත සංශෝධනය කිරීම සඳහා වූ පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් මුදල්, ක්‍රමසම්පාදන සහ ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට නිරීක්ෂණ සහ යෝජනා ලබා දෙන ලදී.

තව ද බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තිරසාර මූල්‍ය පෙර දැක්ම 2.0 සකස් කිරීම සඳහා ඊට අදාළ සාකච්ඡාවලට සහභාගී වී නිරීක්ෂණ ලබා දෙමින් එයට සහාය වූ අතර බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තිරසාර මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ නව බැංකු පනත් විධාන තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කටයුතු කරන ලදී.

නියාමන සහ අධීක්ෂණ රාමුව

රූප සටහන - 09

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලබා දුන් නියාමන අනුමැතීන්

2025 වසර තුළ දී බැංකු ශාඛා, බැංකු ඒකක සහ නියෝජිතයන් 3,627ක් සඳහා වන නියාමන ඉල්ලීම් ලැබුණු අතර ඉන් 3,555 කට අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී.

බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් බැංකු ඒකකවලට අදාළ අනුමැතීන්

1 වගුව

අනුමැතියේ ස්වභාවය	ශාඛා/බැංකු ඒකක/නියෝජිතයින් සංඛ්‍යාව	
	ඉල්ලීම	අනුමැතීන්
බැංකු ශාඛා, ස්වයංක්‍රීය සේවා සපයන යන්ත්‍ර, ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක, අනෙකුත් බැංකු ඒකක සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නියෝජිත විවෘත කිරීම් සහ ස්ථාපනය කිරීම්	130	103
ශාඛා, ස්වයංක්‍රීය සේවා සපයන යන්ත්‍ර සහ අනෙකුත් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම්	83	64
ශාඛා සහ වෙනත් සේවා ඒකක වසා දැමීම් හෝ ලබා දුන් අනුමැතීන් අවලංගු කිරීම්	37	28
ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සහ අනෙකුත් ස්වයංක්‍රීය යන්ත්‍ර ස්ථාපනය සඳහා ලබා දුන් අනුමැතීන් අත්හිටුවීම් සහ අවලංගු කිරීම්	62	45
බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නියෝජිතයින් සඳහා ලබා දුන් අනුමැතීන් අත්හිටුවීම් සහ අවලංගු කිරීම්	3,315	3,315
ශාඛා/බැංකු ඒකක/නියෝජිතයින්ගේ මුළු එකතුව	3,627	3,555

බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් බැංකු ඒකක සඳහා ලබා දුන් අනුමැතීන්ට අමතර ව 2025 දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා පහත සඳහන් නියාමන අනුමැතීන් ලබා දෙන ලදී.

ලබා දී ඇති වෙනත් නියාමන අනුමැතීන්

2 වගුව

අනුමැතියේ ස්වභාවය	අනුමැතීන් සංඛ්‍යාව
ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් ඇතුළු ප්‍රධාන කළමනාකරණ නිලධාරීන් පත් කිරීම සඳහා යථායෝග්‍යතාව තක්සේරු කිරීම	130
අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කිරීම සඳහා යථායෝග්‍යතාව තක්සේරු කිරීම	47
සේවා බාහිරින් ලබා ගැනීමේ කටයුතු සඳහා එකඟතාව	12
වෙළෙඳපොළ වටිනාකමට වඩා අඩු වටිනාකමකට දේපළ බැහැර කිරීම	3
දෙවන ස්ථර ප්‍රාග්ධනයට ණයකර ඇතුළත් කිරීම	7
අත්හරින ලද දේපළ ප්‍රතිපූරණයන්	1
විදේශික සේවකයන් සඳහා විසා බලපත්‍ර අලුත් කිරීම/නිර්දේශ නිකුත් කිරීම	13
වෙනත් අනුමැතීන්/තක්සේරු කිරීම්	86
මුළු එකතුව	299

බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් කරන ලද ඉල්ලීමක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක දී එකී තීරණය අදාළ සාධාරණීකරණය/හේතු ද සහිතව අදාළ බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත දැනුම් දෙනු ලැබේ. 2024.04.08 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී අනුමත කළ පරිදි, රාජ්‍ය බැංකුවල පාලනය, අවදානම් කළමනාකරණය සහ අධීක්ෂණයට අදාළ ප්‍රතිසංස්කරණවල කොටසක් ලෙස, එම බැංකුවලට නව අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025 වසර තුළ දී පහසුකම් සලසන ලදී.

තව ද ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ මූල්‍ය ස්ථායීතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම මගින් රටේ ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීමේ මාවතට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ව ඒකාබද්ධ කිරීමේ රාමුව හඳුන්වා දුන් අතර එමඟින් රුපියල් බිලියන 400 ට අඩු වත්කම් සහිත දේශීය ව සංස්ථාපිත බලපත්‍රලාභී බැංකු, අර්ධ වාර්ෂිකව ස්වයං තක්සේරු ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එය නිශ්චිත ශ්‍රේණිගත කිරීමේ නිර්ණායක මත පදනම් ව ඇගයීමට ලක් කෙරෙනු ඇත.

2025 වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව සහ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවල සිදු කෙරෙමින් පැවති ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩ ව පහසුකම් සපයන ලදී.

තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්, ශ්‍රී ලංකා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව විසින් ඒකාබද්ධ කර ගැනීම අධීක්ෂණය කිරීම සහ විදේශීය බැංකු දෙකක් සිය පුද්ගල කේන්ද්‍රීය ව්‍යාපාර කලාපී බැහැර කිරීම සහ බලපත්‍රලාභී බැංකු දෙකක් විසින් එකී ව්‍යාපාර කලාපී මිල දී ගැනීම අධීක්ෂණය කිරීම මගින් බලපත්‍රලාභී බැංකු ඒකාබද්ධ කිරීම් සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

නියාමන ක්‍රියාමාර්ග

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 වසර තුළ අවස්ථා 08ක දී බැංකු පනත සහ අදාළ විධානයන්ට අනුකූල නොවීම සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ උපදෙස් නිකුත් කරන ලදී.

කාලීන පරීක්ෂණ පැවැත්වීම

2025 දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත්කමක් සහිත බැංකු 5ක්, විදේශීය බැංකු 4ක්, විශාල බැංකු 1ක්, මධ්‍යම හා කුඩා පරිමාණයේ බැංකු 7ක් ආවරණය කරමින් ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණ 2ක් ඇතුළුව පූර්ණ විෂය පථය ආවරණය කරන පරීක්ෂණ 6ක්, සීමිත විෂය පථය ආවරණය කරන පරීක්ෂණ 6ක් සහ පසු විපරම් පදනම මත පරීක්ෂණ 5ක් ඇතුළු ව බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට අදාළ ව ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ 17ක් සිදු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එතැන් පරීක්ෂණ 6ක් පවත්වන ලද අතර මූලික බැංකු පද්ධති බිඳ වැටීම්, දත්ත කඩ කිරීම්, ණය පාලනය, වෙළෙඳපොළ අවදානම සහ බැංකු 5ක අක්වෙරළ ණය ලබා දීම්වලට අදාළ පරීක්ෂණ ඊට අයත් වේ. එක් එක් බලපත්‍රලාභී බැංකුවල මුදල් විශුද්ධීකරණය, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම, සමූලඝාතක අවි සංගුණනය මූල්‍යනය යන අවදානම් සම්බන්ධ රෙගුලාසිවලට අනුකූලතාවය තක්සේරු කිරීම සඳහා බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ස්වාධීන පදනම මත මෙන්ම, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය සමඟ ඒකාබද්ධ ව අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ සහ විතැන් පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. මෙහි දී බැංකුවල ගැටලු තිබේ නම් මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත යටතේ සුදුසු පරිදි බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කිරීම සඳහා ඒවා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වෙත දැනුම් දෙනු ලැබේ. 2025 වසරේ දී බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය සමඟ

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණ 10ක් සහ මුදල් විශුද්ධීකරණය සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම වැළැක්වීම පිළිබඳ ස්වාධීන පරීක්ෂණ 5ක් පවත්වන ලදී.

තව ද 2025 දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ප්‍රාථමික වෙළෙඳ ඒකක 5ක් සඳහා විවක්ෂණශීලී අධීක්ෂණ සිදු කරන ලදී.

පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සන්නිවේදනය සහ සහභාගීත්වය

පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ ඵලදායී සන්නිවේදනයක් පැවැත්වීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අධිපතිවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුතුව ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සමඟ මාසික රැස්වීම් පැවැත්වේ. ඊට අමතර ව බැංකු අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ආර්ථිකයේ වර්ධනයන් පිළිබඳ ව දැනුවත් කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල සභාපතිවරුන් සමඟ රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී. අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයේ කොටසක් ලෙස ප්‍රධාන අධීක්ෂණ ගැටලු/සොයාගැනීම් පිළිබඳ ව ඇතැම් බැංකුවල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය සමඟ සාකච්ඡා කිහිපයක් පවත්වන ලදී. එපමණක් නොව බලපත්‍රලාභී බැංකුවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන

විගණනයට අදාළ කරුණු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා බාහිර විගණකවරුන් සමඟ රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වන ලදී. තව ද ආරක්ෂිත මූල්‍ය පද්ධතියක් ගොඩනැගීමේ අරමුණින්, තොරතුරු ආරක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ නවතම ප්‍රවණතා සාකච්ඡා කිරීම සහ තොරතුරු ආරක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ විභව අවදානම් සහ අභියෝග අවම කිරීම සඳහා බැංකු පද්ධතියේ සුදානම තක්සේරු කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ප්‍රධාන තොරතුරු නිලධාරීන් සමඟ 2025 දී රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී. බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ප්‍රධාන තොරතුරු ආරක්ෂක නිලධාරීන් ද ඉන් එක් රැස්වීමකට සහභාගී විය. ඊට අමතර ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා සහන පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ සාකච්ඡාවන් ද ඇතුළු ව බාහිර පාර්ශ්වයන් සමඟ රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීම සඳහා මූල්‍ය අංශයේ ස්ථායීකරණ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ දූත මණ්ඩල කිහිපයක් සම්බන්ධීකරණය කරමින් සහභාගී විය.

ඊට අමතර ව බැංකු අංශයෙහි පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සම්පත්දායකයින් සැපයීමෙන් සහ එහි කාර්ය මණ්ඩලයට පුහුණු සහ සංවර්ධන අවස්ථා ලබා දීමෙන් එම අංශයේ ශක්‍යතා වර්ධනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩ ව දායක විය.

මහජනතාවට දැනුවත් කිරීම් ගැනීම පහසු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු අංශයට අදාළ තෝරාගත් මූල්‍ය තොරතුරු සහ දර්ශක ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙබ් අඩවියට නිතිපතා යාවත්කාලීන කරන ලදී. තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අවශ්‍ය විටෙක නිසි අනුමැතිය සහිත ව බැංකු අංශයට අදාළ දත්ත, අවශ්‍යතා සහිත බාහිර පාර්ශ්වයන් වෙත සපයන ලදී.

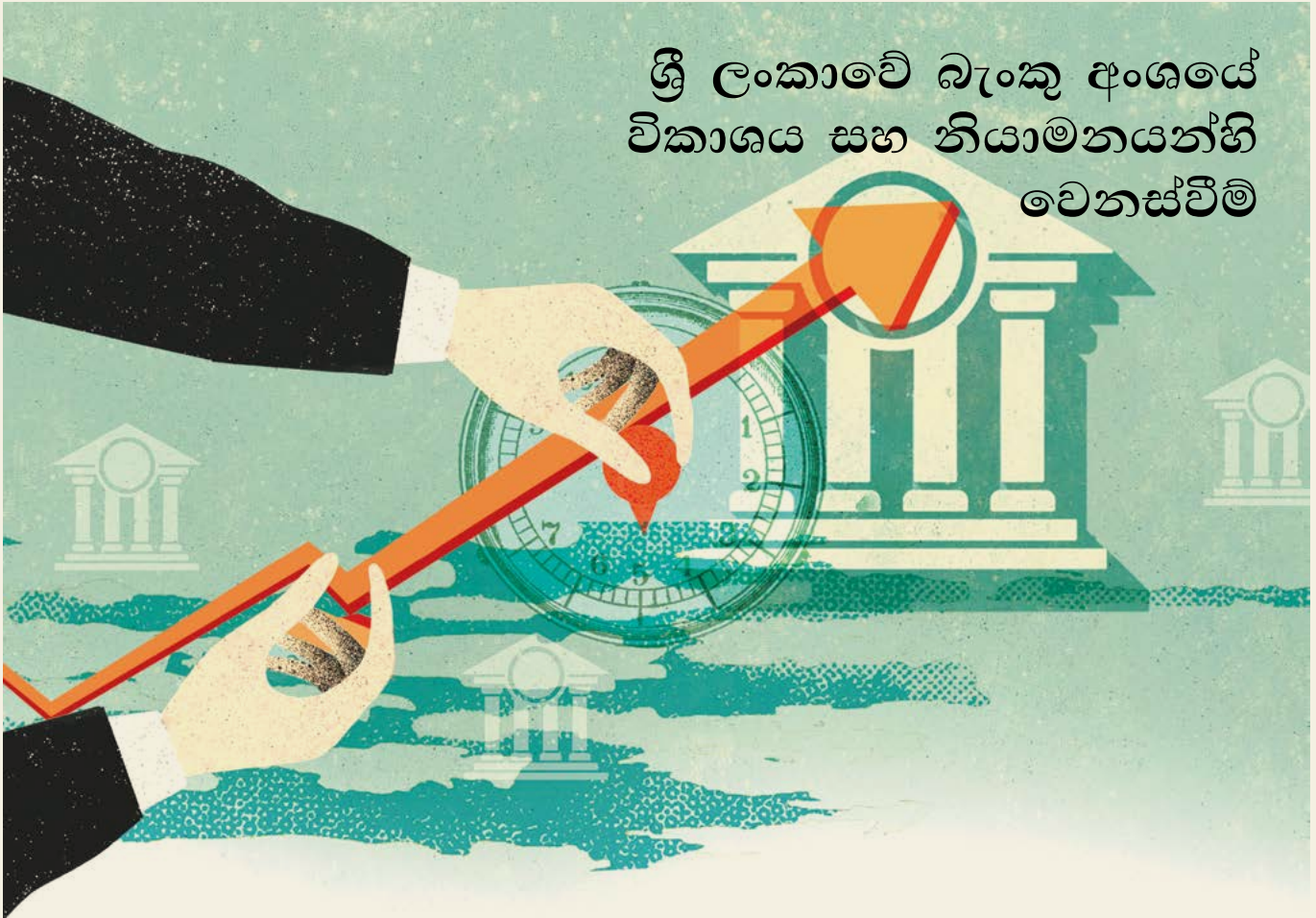

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

- ➔ සහයෝගීතාවය තොරතුරු හුවමාරුව සහ අධීක්ෂණ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නේපාල රාජ්‍ය බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ සහ විගණන ප්‍රමිති සමීක්ෂණ මණ්ඩලය සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම.
- ➔ විධිමත් නියාමන අනුමැතීන් සහ කාර්යය ප්‍රවාහ ස්වයංක්‍රීය කිරීම ආරම්භ කිරීම ඇතුළු ව අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම.
- ➔ බැංකු ශාඛා, බැංකු ඒකක සහ නියෝජිතයන් 3,627ක් සඳහා වන නියාමන ඉල්ලීම් ලැබුණු අතර ඉන් 3,555 කට අනුමැතිය ලබා දීම.

- ➔ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සහ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගේ යථායෝග්‍යතාව තක්සේරු කිරීම්, සේවා බාහිරින් ලබා ගැනීමේ එකඟතා, ප්‍රාග්ධන උපකරණ නිකුත් කිරීම, දේපළ බැහැර කිරීම් සහ විදේශික සේවකයන් සඳහා විසා බලපත්‍ර ඇතුළුව වෙනත් නියාමන අනුමැතීන් 299ක් ලබා දීම.
- ➔ අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කිරීම් සහ අධීක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම් ඇතුළු ව රාජ්‍ය බැංකුවල යහපාලනය ආශ්‍රිත ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා පහසුකම් සැලසීම.
- ➔ දේශීය ව සංස්ථාගත කරන ලද කුඩා බැංකුවලට අර්ධ වාර්ෂික ස්වයං තක්සේරු ඉදිරිපත් කිරීමට නියම කරමින් බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමේ රාමුව ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- ➔ ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව සහ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවල ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව විසින් ඒකාබද්ධ කර ගැනීම සහ විදේශීය බැංකු දෙකක් සිය පුද්ගල කේන්ද්‍රීය බැංකු මෙහෙයුම් බැහැර කිරීම ඇතුළු ව ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

දශක ගණනාවක් පුරා ගෝලීය ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල ව අඛණ්ඩ ව්‍යාප්තියක් තුළින් විශ්වාසදායක සහ ආරක්ෂිත පරිසරයක් ගොඩනැගීම කෙරෙහි බැංකු අංශය අවධානය යොමු කර ඇත. සැලකිය යුතු ආර්ථික බාධක ජයගෙන බැංකු කර්මාන්තය පරිණත මට්ටමකට ළඟා වී ඇති අතර මේ වන විට

එය මනා මූල්‍ය ස්ථාවරත්වයක් සහිත මූලික පදනමකින් සමන්විත වේ. ඒ අනුව එම පදනම අනාගතය මෙහෙය වන ප්‍රධාන මූල්‍ය අතරමැදියා ලෙස කටයුතු කරයි.

බැංකු අංශයේ විකාශය

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශය මූල්‍ය අතරමැදිකරණය සහ පද්ධති ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කරමින් නෛතික, ආයතනික සහ ප්‍රතිපත්ති රාමු ඇසුරින් දශක ගණනාවක් පුරා විකාශය වී ඇත. 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත යටතේ 1950 දී පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බැංකු නියාමනය සහ අධීක්ෂණය සඳහා නීතිමය පදනම සැපයූ අතර මුදල් නීති පනත යටතේ එහි ව්‍යවස්ථාපිත දෙපාර්තමේන්තු දෙකෙන් එකක් ලෙස බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කරන ලදී.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

1950-1976 කාලය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ වෙළෙඳාම සහ වැවිලි අංශයේ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලූ විදේශීය බැංකු අභිබවමින් බැංකු අංශයේ ආධිපත්‍යය ක්‍රමයෙන් තහවුරු කළ අතර රජයේ දැක්මට අනුකූල ව රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි ශාඛා ජාලයන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට ව්‍යාප්ත වීමත් සමඟ බැංකු අංශය සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය. සීමිත ව්‍යාප්තියක් සහිත පොද්ගලික බැංකු අංශය තුළ දක්නට තිබූ අඩු තරගකාරීත්වය මූල්‍ය පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාවට සහ වැඩිදියුණුවට බාධාවක් විය.

1977 ලිබරල්කරණ ක්‍රියාමාර්ගයන්ගෙන් පසුව වර්ධනය වන මූල්‍ය අවශ්‍යතාවන්, තාක්ෂණික දියුණුවීම් සහ නව මූල්‍ය උපකරණ හඳුන්වා දීම සමඟ නව දේශීය පොද්ගලික බැංකු සංස්ථාගත කිරීම සහ විදේශීය බැංකුවල ශාඛා පිහිටුවීමත් සමඟ පරිමාණය සහ සංකීර්ණත්වය සහ නිපුණත්වය පදනම් ව බැංකු අංශය තවදුරටත් පුළුල් විය. තව ද ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ වන නේවාසික සහ අනේවාසික සමාගම්වලට, නම් කරන ලද විදේශ මුදල්වලින් ණය ලබා දීමට පහසුකම් සලසමින් විදේශ මුදල් බැංකු ඒකක ස්ථාපිත කරන ලදී. මීට අමතර ව ප්‍රාදේශීය ව්‍යවසායකයින්ට සහ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ට මූල්‍යකරණ පහසුකම් සැලසීම තුළින් ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට දායක වීමේ අරමුණින් ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු ද පිහිටුවන ලදී.

බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ විකාශයේ සුවිශේෂී සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරමින් මූල්‍ය පද්ධතියේ වැඩිවන සංකීර්ණත්වයට සහ වඩාත් ශක්තිමත් නියාමන රාමුවක අවශ්‍යතාව සැලකිල්ලට ගනිමින් 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත බලාත්මක කරන ලදී. එම පනත මගින් බැංකු ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙන යනු ලබන ආයතනවලට බලපත්‍ර ලබා දීම, නියාමනය සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට නිශ්චිත බලයක් ලබා දී ඇති අතර එමගින් බැංකු අංශයේ ආරක්ෂාව සහ ශක්තිමත්භාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ තැන්පත්කරුවන්ගේ සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම සිදු කෙරේ.

තව ද 2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත බලාත්මක කිරීම තුළින් ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහිත ශක්තිමත් බැංකු අංශයක්

පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරමින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අරමුණක් ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදී.

නියාමන විකාශනය

සමස්ත බැංකු අංශයෙහි අධීක්ෂණය, විවක්ෂණශීලී නියාමනය, අවදානම් කළමනාකරණය සහ යහපාලන පිළිවෙත් ශක්තිමත් කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශයේ නියාමන රාමුව, ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල ව අඛණ්ඩ ව විකාශය වෙමින් පවතී. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 1993 වසරේ දී බාසල් I ප්‍රමිතීන්ට අනුගාමී ව ණය අවදානම සඳහා අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සඳහා වූ ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කරන ලදී. ඉන් පසුව 2008 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බාසල් II ප්‍රමිතීන් වෙත ප්‍රවේශ වූ අතර එමගින් අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා, අධීක්ෂණ සමාලෝචනය සහ වෙළෙඳපොළ විනය යන කරුණු තුනකින් යුත් ප්‍රවේශයක් ඇතුළත් වඩාත් සවිස්තරාත්මක හා අවදානම්-සංවේදී රාමුවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. නියාමන ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රධාන සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරමින්, බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද පශ්චාත් ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුද ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල ව 2016 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බාසල් III ප්‍රමිතීන් යටතේ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පිළිබඳ බැංකු පනත් විධාන හඳුන්වා දෙන ලදී.

තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙනස් වන වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් සමඟ අඛණ්ඩ ව අනුවර්තනය වීම තහවුරු කරමින් නියාමන සහ අධීක්ෂණ රාමුව ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා පහත අංශයන් සම්බන්ධයෙන් වරින් වර විධාන නිකුත් කරන ලදී.

- ආයතනික යහපාලනය
- ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව
- බාසල් III යටතේ තෝලන අනුපාතය
- ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය සහ ශුද්ධ ස්ථාවර අරමුදල් අනුපාතය ඇතුළුව බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීලතා අනුපාත පිළිබඳ විධාන
- ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 9 අනුව මූල්‍ය උපකරණවලට අනුකූල ව ණය පහසුකම් සහ අනෙකුත් මූල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය, හඳුනා ගැනීම සහ මිනුම් කිරීම

- බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා තාක්ෂණික අවදානම් කළමනාකරණය සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පිළිබඳ විධාන
- බලපත්‍රලාභී බැංකුවල විශාල ගනුදෙනු නිරාවරණය වීම් පිළිබඳ විධාන
- බලපත්‍රලාභී බැංකුවල සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සඳහා ලබා දී ඇති අනුග්‍රහයන් සඳහා වන අනුමත සුරැකුම් සහ සීමාවන් පිළිබඳ විධාන

බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව 2025 වසර අවසන් වන විට බැංකු අංශයේ මුළු වත්කම් පදනම රුපියල් ට්‍රිලියන 24.9 ඉක්මවන ලදී. බැංකු අංශය බලපත්‍රලාභී බැංකු 30කින් සමන්විත වන අතර මෙයට විදේශීය බැංකු ශාඛා 11ක් ඇතුළුව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24ක් ද බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 6ක් ද අයත් වේ. බැංකු සේවා සඳහා ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කරමින් මූල්‍ය අතරමැදිකරණයට සහාය වීම සඳහා එම බැංකු, ශාඛා 3,642ක ජාලයක් හරහා ක්‍රියාත්මක වන අතර 2025 අවසානය වන විට රටේ බැංකු සහත්වය (පුද්ගලයින් 100,000 කට ශාඛා ගණන) 16.5ක් විය.

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාව පාස්කු ඉරිදා ප්‍රහාරය, කොවිඩ්-19 වසංගතය හා එම වසංගතයෙන් පසු ඇති වූ බාධාවන් සහ ඒ සමඟ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී ව යථා තත්ත්වයට පත්වීම, දේශපාලන අවිනිශ්චිතතා සහ සුවිශේෂී අභිතකර ආර්ථික තත්ත්වයන් ඇතුළත් ව බහුවිධ ආර්ථික හා මූල්‍ය අභියෝගවලට මුහුණ දෙන ලදී. කෙසේ වුවත් මෙම අභියෝග මධ්‍යයේ වුව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු අංශයේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රධාන විවක්ෂණ නියාමන ප්‍රතිසංස්කරණ තේතුවෙන් මෙරට බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගෙන යන ලදී.

බාසල් III ප්‍රමිති මත පදනම් වූ ශක්තිමත් ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීම සහ බැංකු විසින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 9 අනුව අපේක්ෂිත ණය හානි සඳහා ප්‍රමාණවත් හානිකරණ ප්‍රතිපාදන සිදු කිරීම මෙම කාල සීමාව තුළ දී බැංකු අංශයේ ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීමට සැලකිය යුතු ලෙස දායක විය.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

බැංකු අංශය මුහුණ දෙන අඛණ්ඩ ආර්ථික අභියෝග සැලකිල්ලට ගනිමින් ආර්ථිකය මත වන චක්‍ර බලපෑම් අවම කිරීම සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2023 අංක 17 දරන බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත බලාත්මක කිරීම, මූල්‍ය අංශයේ අර්බුද කළමනාකරණ කමිටුව පිහිටුවීම, බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා හදිසි ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීම සඳහා රාමුවක් සැකසීම සහ බැංකු ප්‍රතිප්‍රාග්ධනීකරණ උපායමාර්ග සම්පාදනය ඇතුළු අර්බුද සඳහා සුදානම් වීමේ පියවර කිහිපයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ආරම්භ කරන ලදී.

මීට අමතර ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය මූල්‍ය පද්ධතියේ වැඩි වැදගත්කමක් සහිත බැංකු සඳහා දැඩි අධීක්ෂණයක් සහතික කරමින් අවදානම් පාදක අධීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම මගින් බලපත්‍රලාභී බැංකු අධීක්ෂණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බැංකු සමූහ සඳහා ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණ සිදු කිරීම ආරම්භ කරන ලද අතර පද්ධතිමය අවදානම්වලට එරෙහි ව බැංකු පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වඩාත් ඵලදායී අවදානම් පාදක ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණ සිදු කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව සහ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ නියාමන කොමිෂන් සභාව සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුම්වලට එළඹිණි.

2024 අංක 24 දරන බැංකු (සංශෝධන) පනත

නියාමන රාමුවේ වර්ධනයන්, ආර්ථික හා වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් යහභාවිතයන්හි වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගනිමින් බැංකු බලපත්‍ර ලබා දීමේ දී සලකා බලන අවම අවශ්‍යතා, කොටස් හිමියන්ගේ යෝග්‍යතාව, බැංකු හිමිකාරීත්වය, ආයතනික යහපාලනය, සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව ගනුදෙනු, ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණය, ප්‍රාග්ධනය සහ ද්‍රවශීලතා

රාමුව සහ විශාල නිරාවරණයන් ඇතුළු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක් සම්බන්ධයෙන් බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා අදාළ වන නෛතික සහ නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2024 අංක 24 දරන බැංකු (සංශෝධන) පනත බලාත්මක කරන ලදී.

බැංකු පනතට හඳුන්වා දුන් සංශෝධන මත පදනම් ව බැංකුවල ණය සහ ද්‍රවශීලතා අවදානම් මත ආතතියට තුඩු දෙමින් ස්වෛරී බැංකු සම්බන්ධතාවයෙන් පැන නගින ලද ණය සංකේන්ද්‍රණ අවදානම් අවම කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල විශාල ගනුදෙනු නිරාවරණය වීම් පිළිබඳ සංශෝධිත විධාන නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව බලපත්‍රලාභී බැංකු, රාජ්‍ය ගනුදෙනු නිරාවරණය වීම ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීමට අවශ්‍ය වේ.

රාජ්‍ය බැංකු සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද රාමුවක් යටතේ කුසලතා මත පදනම් වූ සහ විනිදිභාවයෙන් යුතු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත් කිරීම් හරහා රාජ්‍ය බැංකුවල යහපාලනය වැඩිදියුණු වී ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අදාළ බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා ස්වාධීන අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කිරීමට පහසුකම් සපයා ඇත.

2019 වසරේ සිට පාස්කු ඉරිදා ප්‍රහාරය සහ කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයින් මුහුණ දුන් දුෂ්කරතා මඟහරවා ගැනීම සඳහා ණය සහන කාල ලබා දීම, සහන ණය පොලී අනුපාත යටතේ ණය පහසුකම් සැපයීම සහ සුදුසුකම් ලත් ණය ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ව්‍යාපාර යළි නඟා සිටුවීම සඳහා කොවිඩ්-19 ව්‍යාපාර යළි පණ ගැන්වීමේ ඒකක පිහිටුවීම ආදී සහන ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙන ලදී. තව ද සුවිශේෂී සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන්ගෙන් බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාරවල තිරසාර ආර්ථික පුනර්ජීවනයට පහසුකම් සැලසීම සහ බලපත්‍රලාභී

බැංකුවල වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2024 මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යාපාර යළි පණ ගැන්වීමේ ඒකක පිහිටුවීම පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලදී. මෑත කාලීන සුළු සුළං සහ ගංවතුර ආපදා තත්ත්වයන් හේතුවෙන් පීඩාවට පත් වූවන්ට ඵලදායී ලෙස සහන සැලසීමේ අවශ්‍යතාව සලකා 2025 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියලුම බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.

මීට අමතර ව දේශගුණික විපර්යාසයන්ට ඔරොත්තු දෙන සහ සමාජීය සහභාගීත්වයකින් යුත් මූල්‍ය පද්ධතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් තිරසාර මූල්‍ය පෙර දැක්ම 2.0 දියත් කළ අතර මූල්‍ය අපරාධ අවදානම් හඳුනා ගැනීම සහ අවම කිරීමේ අරමුණින් බැංකු තුළ ක්‍රියාවලීන් සහ පාලනයන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම වැළැක්වීම පිළිබඳ පරීක්ෂණ පැවැත්වීය.

බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ ස්ථායීතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දායක වෙමින් ශක්තිමත් නියාමන ප්‍රමිති යටතේ අක්වෙරළ බැංකු කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් 2021 අංක 11 දරන කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත කෙටුම්පත් කිරීමට සහ ඉන් පසුව සිදු කරන ලද සංශෝධන සඳහා ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දායකත්වය සැපයීය.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

ඩිජිටල් භාවිතය ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකුකරණය වේගයෙන් ප්‍රතිනිර්මාණය කරමින් කාර්යක්ෂමතාව, ප්‍රවේශවීමේ සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කරන අතර ශක්තිමත් සයිබර් ආරක්ෂණ යහපාලනයක් ඉල්ලා සිටී.

බැංකු අංශයේ ඩිජිටල් පරිවර්තනය

කොවිඩ්-19 වසංගතය ගනුදෙනුකරුවන්ගේ හැසිරීම සහ සේවා සැපයීම වෙනස් කරමින් බැංකුකරණයේ ඩිජිටල් භාවිතය වේගවත් කරන ලදී. දැඩි තරගකාරිත්වය මධ්‍යයේ වෙනස් වන අපේක්ෂාවන් සපුරාලීමට බැංකු විසින් කාර්යක්ෂමතාව, ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගෙන ඇත. බැංකුකරණ සේවාවන් ලබා දෙන ආකාරය වෙනසකට ලක් කරමින් වැඩිදියුණු කළ පරිශීලක අත්දැකීම් සහිත ඩිජිටල් සහ ජංගම බැංකු වේදිකා, තත්කාලීන අන්තර් බැංකු ගෙවීම්, ඩිජිටල් සම්බන්ධතාවලට එළඹීම් (eKYC, vKYC) ක්ලවුඩ් (Cloud) යටිතල පහසුකම් සහ ඩිජිටල් සහායකයින් සහ වැට්ට්ට් ඇතුළු කෘතිම බුද්ධිය (AI) පාදක ස්වයංක්‍රීයකරණය නවෝත්පාදනයන් ඉතා වේගවත් ආකාරයෙන් උපයෝගී කර ගනිමින් පවතී. මෙම ප්‍රවණතා තීරණ ගැනීම සහ පාරිභෝගික අත්දැකීම් වැඩිදියුණු කර ඇති අතර ම ශක්තිමත් පාලනයක් සහ මෙහෙයුම් පාලනයන්ගේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු කරමින් සයිබර් ආරක්ෂණ අවදානම් ඉහළ නැංවීමට ද හේතු වී ඇත.

තාක්ෂණික අවදානම සහ සයිබර්

අවදානම සඳහා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පිළිබඳ නියාමන රාමුව

තාක්ෂණය ආශ්‍රිත අවදානම්වලට මූල්‍ය අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2021 දී බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා තාක්ෂණ අවදානම් කළමනාකරණය සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පිළිබඳ නියාමන රාමුවක් නිකුත් කළ අතර එමඟින් තාක්ෂණ අවදානම් පාලනය, තොරතුරු ආරක්ෂණය, තොරතුරු පද්ධති පැවතීම සහ ආපදා ප්‍රතිසාධනය, කාර්ය මණ්ඩල නිපුණතා සහ තෙවන පාර්ශ්වීය යටිතල පහසුකම් භාවිතය ආවරණය වන ලෙස අවම නියාමන අවශ්‍යතා

නියම කරන ලදී. තව ද බලපත්‍රලාභී බැංකුවල මෙහෙයුම් ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සහ පාරිභෝගික තොරතුරු සහ වත්කම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ සහ සයිබර් ආරක්ෂණ සිදුවීම් මෙන්ම මාර්ගගත හා ඩිජිටල් වංචා කඩිනමින් වාර්තා කරන ලෙස දන්වා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තොරතුරු තාක්ෂණ සහ සයිබර් ආරක්ෂණ සිදුවීම් වාර්තා කිරීම පිළිබඳ වක්‍රලේඛයක් 2025 වර්ෂයේ දී නිකුත් කරන ලදී. මීට අමතර ව බැංකු ක්ෂේත්‍රය තුළ වගකිවයුතු කෘත්‍රිම බුද්ධියේ භාවිතය සහතික කරමින් කෘත්‍රිම බුද්ධිය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් කෘතිම බුද්ධියේ භාවිතය සඳහා වත්මන් තත්ත්වය තක්සේරු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෑතකදී සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී.

නියාමන සහ වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් යහභාවිතයන්ට අනුකූල ව විචක්ෂණශීලී ක්‍රියාමාර්ග කාලෝචිත ලෙස අනුගමනය කරන අතර ම තාක්ෂණය මත පදනම් වූ අධීක්ෂණ මෙවලම් හඳුන්වාදීම මඟින් අධීක්ෂණයේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් බැංකු අංශයේ ස්ථායීතාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩ ව කටයුතු කරනු ඇත.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන නියාමනය සහ අධීක්ෂණය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 61 වන වගන්තිය සමඟ කියවිය යුතු, 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනතෙහි, 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතෙහි¹ සහ 2016 අංක 06 දරන ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය පනතෙහි විධිවිධානයන් යටතේ පිළිවෙළින් මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සහ බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් නියාමනය සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ බලතල ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇත. මීට අමතර ව 2009 අංක 01 දරන සංශෝධිත ලියාපදිංචි ස්කන්ධ සහ සුරැකුම්පත් (ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්) නියෝග සහ 2009 අංක 01 දරන සංශෝධිත දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්) නියෝග යටතේ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් අධීක්ෂණය ද බැංකුව විසින් සිදු කරනු ලබයි. අදාළ ප්‍රධාන කාර්යයන් වන්නේ,

- **බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ නියාමනය:** බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සඳහා බලපත්‍ර/ලියාපදිංචිය නිකුත් කරන අතර විවක්ෂණශීලී රෙගුලාසි සකස් කරයි.
- **බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ සහ ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ කටයුතු කිරීම:** නියාමනයන් සමඟ අනුකූලතාව සහතික කිරීම සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල තිරසරභාවය ඇගයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම/ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීමට අදාළ අධීක්ෂණ කටයුතු ද ඇතුළු ව අඛණ්ඩ නියාමනය සහ ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ පවත්වයි.
- **පාලන ව්‍යුහයන් නිරීක්ෂණය කිරීම:** බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල අධ්‍යක්ෂවරුන්, ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක නිලධාරීන් සහ අනෙකුත් ප්‍රධාන වගකිව යුතු පුද්ගලයින්ගේ යෝග්‍යතාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇගයීමට ලක් කර අනුමත කරනු ලබයි.
- **නියාමන ක්‍රියාමාර්ග:** බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට බලය ඇත.
- **විමර්ශන සිදු කිරීම:** ආයතන නීති විරෝධී ලෙස තැන්පතු භාර නොගන්නා බව හෝ නිසි අවසරයකින් තොරව ක්‍රියාත්මක නොවන බව සහතික කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කරන ආයතන පිළිබඳ විමර්ශනය කරයි.

මෙම සෘජු නියාමන සහ අධීක්ෂණ කාර්යයන්ට අමතර ව මහ බැංකුව විසින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ශක්‍යතා වැඩිදියුණු කිරීම, මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම, අධිකරණ කාර්යයන් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ මහජන පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් මැදිහත් වීම වැනි කටයුතුවල දී වඩා පුළුල් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි.

නියෝග, නියාමන සහ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම

වත්මන් වෙළෙඳපොළ සහ ජාත්‍යන්තර විශිෂ්ට පරිචයන්ට අනුකූල ව බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල පවත්නා නියාමන රාමුව තවදුරටත් ක්‍රමවත් කිරීමට සහ ශක්තිමත් කිරීමට විවක්ෂණශීලී රෙගුලාසි නිකුත් කරන ලදී. 2025 දී හඳුන්වා දුන් ප්‍රධාන විවක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග අතර මුදල් සමාගම් වෙත නිකුත් කළ තැන්පතු හා ණය උපකරණ මත ගෙවන උපරිම පොලී අනුපාත හා ද්‍රවශීලතා අවදානම් කළමනාකරණය, බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් වෙත නිකුත් කළ ණය අවදානම් කළමනාකරණය සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් වෙත නිකුත් කළ අවම මූලික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ අන්තර්ගත විය².

නියාමන අනුමැතීන්

මහ බැංකුව විසින් ණය උපකරණ නිකුත් කිරීම, ප්‍රාග්ධනය වැඩි කිරීම/අඩු කිරීම, ගිම්කාරිත්වය මාරු කිරීම, සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය සංශෝධනය කිරීම, පාලිත සමාගම් පිහිටුවීම, වාර්ෂික ශාඛා ව්‍යාප්ති සැලසුම් සහ ප්‍රධාන වගකිව යුතු නිලධාරීන් පත් කිරීම, අඛණ්ඩ ව කටයුතු සිදු කිරීම, ඉල්ලා අස්වීම සහ විශ්‍රාම ගැනීම වැනි කරුණු සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන වෙත අනුමැතීන් 1,121ක් ලබා දෙන ලදී.

ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ සහ අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය

මහ බැංකුව මුදල් සමාගම් 16කට ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් 03කට සහ බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් 02කට අදාළ ව ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ කටයුතු පවත්වන ලදී. අක්‍රමිකතා විමර්ශනය කිරීම සඳහා මුදල් සමාගම් 04ක ස්ථානීය පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. තව ද ප්‍රධාන වශයෙන් මුදල් විශුද්ධීකරණය/ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීම සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාපටිපාටි ඇගයීම සහ 2006 අංක 06 දරන මූල්‍ය ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත ද ඇතුළු ව අදාළ නීති, නියෝග හා රෙගුලාසීන්ට ඇති

අනුගතතාව ඇගයීම අරමුණු කර ගනිමින් මුදල් සමාගම්වල හා ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල මුදල් විශුද්ධීකරණය/ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීම පිළිබඳ අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරන ලදී.

මහ බැංකුව විසින් සිය ජාලගත දත්ත සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතිය (FinNet) හරහා කාලාවර්තික ව ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය තොරතුරු, විගණන වාර්තා, බාහිර ශ්‍රේණිගත කිරීම්, මාධ්‍ය වාර්තා, වෙනත් මූල්‍ය තොරතුරු ද විශ්ලේෂණය කරමින් සහ භාවිතා කරමින් අඛණ්ඩ සුපරීක්ෂණය සිදු කරන ලදී. දැනුවත් තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සහතික කරමින් හඳුනාගත් අවදානම් පාලක මණ්ඩලය වෙත දැනුම් දීම සිදු කරන ලදී. අඛණ්ඩ සුපරීක්ෂණය පහසු කිරීම සඳහා මුදල් සමාගම් වඩා අඩු අවදානම් කාණ්ඩයේ සිට ඉතා ඉහළ අවදානම් කාණ්ඩය දක්වා වර්ගීකරණය කරමින් අභ්‍යන්තර අධීක්ෂණ ශ්‍රේණිගතකරණය පිළියෙල කරන ලදී. එමෙන්ම මුදල් සමාගම් ඒකාබද්ධකරණය සඳහා වූ ප්‍රධාන සැලැස්මෙහි දෙවන අදියර යටතේ මුදල් සමාගම් නිරීක්ෂණය කිරීම මෙන්ම ප්‍රතිපත්තිමය ගැටලු සහ බලපත්‍ර අවලංගු කරන ලද මුදල් සමාගම් සම්බන්ධව ලද මහජන පැමිණිලි 354ක් ද නිරාකරණය කරන ලදී.

සීමා කිරීම් සහ සම්බාධක

මහ බැංකුව විසින් කඩිනම් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග රාමුව යටතේ විවක්ෂණ විධානයන්ට අනුකූල නොවූ හා අනෙකුත් බල පවත්නා නීති හා රෙගුලාසි සමඟ අනුගත නොවූ මුදල් සමාගම් මත නියාමන ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

- ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවලට අනුකූල නොවූ මුදල් සමාගම්වල තැන්පතු ලබා ගැනීම, ණය දීම සහ ණය ගැනීම සඳහා සීමා පැනවීම සහ අනුකූලතාව අත්කරගත් මුදල් සමාගම් සඳහා පනවන ලද සීමාවන් ඉවත් කිරීම සිදු කරන ලදී.
- ප්‍රාග්ධනය හා ද්‍රවශීලතාව සම්බන්ධ ව නියාමන අවශ්‍යතාවන් සඳහා අඛණ්ඩ ව අනුගත නොවූ මුදල් සමාගමක් මත නිරාකරණ ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කරන ලදී.
- නියාමන ගැටලු විසඳීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය සමඟ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී.
- ඇවර කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් කඩිනම් කිරීම සඳහා අසාර්ථක මුදල් සමාගම්වල ඇවර කරන්නන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලදී.

¹ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, මුදල් සමාගම්වල අධීක්ෂණ, නියාමන හා නිරාකරණ රාමුව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මුදල් ව්‍යාපාර පනතට සහ කල්බදු මූල්‍යකරණයෙහි හඳුනාගත් ගැටලුවලට පිළියම් යෙදීම සඳහා කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතට අවශ්‍ය සංශෝධන කිරීමට කටයුතු කරමින් සිටී.

² <https://www.cbsl.gov.lk/en/laws/directions-circulars-guidelines-for-non-banks>

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවලට අදාළ සන්නිවේදනය සහ දත්ත බෙදාහැරීම

වෙළෙඳපොළ විනිවිදභාවය වැඩි කිරීම සඳහා නියාමන අවශ්‍යතා සහ විවක්ෂණ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට අසමත් වූ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල නම් මහ බැංකුව විසින් සිය වෙබ් අඩවියේ පළ කරන ලදී.³ එමෙන් ම බැංකුව පහත පුද්ගලයින් සමඟ සාකච්ඡා පැවැත්වීම තුළින් ඇල්මැති පාර්ශ්වයන්ගේ සහභාගිත්වය ඉහළ නංවන ලදී.

- නියාමන සංවර්ධනයන් පිළිබඳ ව මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්, බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල ප්‍රධාන නිලධාරීන්
- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය, ක්ෂේත්‍ර සංවිධාන, බාහිර විගණකවරු සහ
- අංශය තුළ ඇති වන ගැටලු විසඳීම සඳහා ජාත්‍යන්තර නියෝජිතයාගෙන්

ආංශික අවබෝධයන් ලබා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කරුණු සඳහා මහ බැංකුව විසින් මුදල් සමාගම් ක්ෂේත්‍රයේ කාර්තුමය මූල්‍ය තොරතුරු⁴ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර ලෝක බැංකුව, අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදල, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි ගෝලීය ආයතන සහ රජයේ ආයතන සමඟ දත්ත හුවමාරු කර ගන්නා ලදී.

2025 වර්ෂය තුළ මහ බැංකුව විසින් ප්‍රධාන වශයෙන් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සඳහා අදාළ නියාමන හා අධීක්ෂණ රාමුව සහ අනවසර තැන්පතු භාරගැනීම/මුදල්, ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් විවිධ ඇල්මැති පාර්ශ්ව ඉලක්ක කර ගනිමින් සවිස්තරාත්මක දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

මෙම වැඩසටහන් සඳහා සාමාන්‍ය මහජනතාව, නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නිලධාරීන්, රජයේ නිලධාරීන්, මාධ්‍යවේදීන්, මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල කාර්ය මණ්ඩලය සහ අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රවල සිටින අය ඇතුළත් විය.

මෙම පියවරයන් මාධ්‍ය වැඩසටහන්, අන්තර්ජාල සැසි, පුහුණු වැඩසටහන් සහ ඇල්මැති පාර්ශ්ව සමඟ සංවාද ආදී විවිධ මාධ්‍යයන් මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

ඒ අනුව විශේෂයෙන් මුදල් සමාගම් සඳහා අදාළ විධාන හා නියාමන අවශ්‍යතා පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කරමින් ඇල්මැති පාර්ශ්වයන්ගේ දැනුම සහ වෘත්තීය මට්ටම් උසස් කිරීමේ අරමුණින් ව්‍යුහගත පුහුණු වැඩසටහන් කිහිපයක් මහ බැංකුව විසින් පවත්වන ලදී. මෙම වැඩසටහන් මහ බැංකුවේ පළපුරුදු සහ සුදුසුකම්ලත් සම්පත් දායකයින් විසින් මෙහෙයවනු ලැබීය.

තව ද මූල්‍ය දැනුම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සමගාමී ව අනවසර තැන්පතු භාරගැනීම සහ නීතිවිරෝධී මුදල් ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් පැන නගින අවදානම් පිළිබඳ මහජනතාව දැනුම්වත් කිරීම පිළිබඳ දැඩි අවධානය යොමු කරමින් දැනුම්වත් කිරීමේ සැසි කිහිපයක් සංවිධානය කරන ලදී.

ඒ සමඟ ම අනවසර මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධ නීතිමය රාමුව, නියාමන අවශ්‍යතා සහ බලගැන්වීමේ ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් පොලිස් නිලධාරීන් සහ රජයේ නිලධාරීන් සඳහා විශේෂිත හැකියා වර්ධන වැඩසටහන් ද පවත්වන ලදී. ප්‍රජා නායකයින්ගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය සමඟ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ක්‍රියාත්මක කළ බාහිර සම්බන්ධතා වැඩසටහන් තුළින් සමාජයේ අවදානමට ලක් වූ කණ්ඩායම් දැනුම්වත් කළ හැකි වූ අතර මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ පාරිභෝගික ආරක්ෂාව ශක්තිමත් කිරීමට දායක විය.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

➤ බලපත්‍ර ලබා දීම, විවක්ෂණශීලී නියාමනය, අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය (මුදල් විකුද්ධකරණය වැළැක්වීම/ක්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීම අධීක්ෂණය ඇතුළුව), ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ සහ අධ්‍යක්ෂවරුන්, ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක නිලධාරීන් සහ වගකිව යුතු පුද්ගලයින්ගේ පාලන ව්‍යුහයන් අධීක්ෂණයන් සිදු කිරීම හරහා නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කරන ලදී.

➤ ණය උපකරණ නිකුත් කිරීම, ප්‍රාග්ධන වෙනස් කිරීම්, ගිම්කාරීත්වය මාරු කිරීම, ශාඛා ව්‍යාප්ති සැලසුම්, පාලන සමාගම් පිහිටුවීම සහ ප්‍රධාන වගකිව යුතු නිලධාරීන් පත් කිරීම, අඛණ්ඩ ව කටයුතු සිදු කිරීම, ඉල්ලා අස්වීම සහ විශ්‍රාම ගැනීම වැනි කරුණු ආවරණය වන පරිදි නියාමන අනුමැතීන් 1,121ක් ලබා දෙන ලදී.

➤ විවක්ෂණ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට අසමත් වූ හෝ නියාමන සීමාවන්ට යටත් වූ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ප්‍රසිද්ධියේ අනාවරණ කිරීම මගින් විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු කරන ලදී.

➤ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය, බාහිර විගණකවරු, ක්ෂේත්‍ර සංවිධාන සහ ජාත්‍යන්තර නියෝජිත ආයතන සමඟ නියාමනය ගැටලු සහ අංශයේ සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් නිරන්තර සාකච්ඡා පැවැත්වීම හරහා ඇල්මැති පාර්ශ්වයන්ගේ සහභාගිත්වය ශක්තිමත් කරන ලදී.

➤ මුදල් ව්‍යාපාරවල අනුකූලතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සහ අනවසර තැන්පතු ලබා ගැනීම/අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර පාලනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

මුදල් තැරැව්කරණ සමාගම් නියාමනය කිරීම

2018 අංක 01 සහ 2019 අංක 01 දරන මුදල් තැරැව්කරණ රෙගුලාසි යටතේ මහ බැංකුව මුදල් තැරැව්කරණ සමාගම් නියාමනය කරනු ලබයි. මහ බැංකුවේ නියාමන කාර්යභාරයට ඇතුළත් වන්නේ,

සුදුසුකම්ලත් මුදල් තැරැව්කරණ සමාගම් වෙත බලය පැවරීමේ සහතිකය නිකුත් කිරීම.

බලයලත් මුදල් තැරැව්කරණ සමාගම් සඳහා වාර්ෂික සහතික පත්‍ර ගස්තු පැනවීම.

මාර්ගෝපදේශ, චක්‍රලේඛ සහ අධීක්ෂණ පරීක්ෂණ (එතැන් සහ විතැන්) හරහා අනුකූලතාව පරීක්ෂා කිරීම.

³ <https://www.cbsl.gov.lk/authorized-financial-institutions/licensed-finance-companies>

⁴ <https://www.cbsl.gov.lk/en/statistics/statistical-tables/financial-sector>

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ විකාශය සහ එහි නියාමන ප්‍රවණතා

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ විකාශය මගින් තිරසර සහ සමාවේශී ආර්ථික වර්ධනයක පදනම ලෙස මූල්‍ය ස්ථායීතාව ආරක්ෂා කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දක්වන දිගු කාලීන කැපවීම පිළිබිඹු කෙරේ. සිය වසකට ආසන්න කාලයක් පුරා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය කැපී පෙනෙන ලෙස පරිණාමය වී ඇති අතර, සාම්ප්‍රදායික බැංකු පද්ධතියෙන් ඔබ්බට

ගොස් ආර්ථික වර්ධනයට සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයට සහාය දක්වන ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය පහසුකම් නොලබන ජන කණ්ඩායම් වෙත මූල්‍ය සේවා සැපයීම ඉලක්ක කරමින් ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කර ඇත.

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ පරිවර්තනය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් ක්‍රියාත්මක කළ නියාමන ප්‍රතිසංස්කරණ හා ස්ථායීතා ක්‍රියාමාර්ගයන් ද, ආයතනික වර්ධනයන් හා තාක්ෂණයේ වූ දියුණුවීම් සමග සමීප ලෙස බැඳී පවතී.

මුල් ආරම්භය: 1940-1970

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ ආරම්භය 1940 දශකය දක්වා දිව යන අතර බැංකු අංශය මගින් ප්‍රමාණවත් ලෙස ඉටු නොවූ ණය ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා මුදල් සමාගම් ස්ථාපිත කිරීමත් සමඟ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ ආරම්භය නිල වශයෙන් සනිටුහන් විය. මෙම ආරම්භක කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී, විධිමත් නියාමන රාමුවක් නොමැති පසුබිමක මෙම අංශය විශාල වශයෙන් ව්‍යාප්ත විය. 1950 දශකයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ එහි බැංකු අධිකෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කළ ද 1980 දශකය දක්වා ම මුදල් සමාගම් විධිමත් නියාමන නිරීක්ෂණයන්ගෙන් බැහැර ව පැවතුණි.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

1970 දශකයේ අග භාගය දක්වා නිසි නියාමන රාමුවක් නොමැති වීම, නියාමනය නොවන මුදල් සමාගම් සංඛ්‍යාව ඉහළ යෑමට හේතු වූ අතර විශේෂයෙන් 1977ට පෙර කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී ඉන් බොහෝ සමාගම් ප්‍රමාණයක් බිඳ වැටුණි. නියාමනයට ලක් නොවන මූල්‍ය අතරමැදිකරණය මගින් උද්ගත වන අවදානම්, මෙම බිඳවැටීම් හරහා මැනවින් පෙන්වුම් කෙරුණු අතර තැන්පතුකරුවන් ආරක්ෂා කිරීම, මහජන විශ්වාසය පවත්වා ගැනීම සහ මූල්‍ය ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා විධිමත් නියාමන රාමුවක් ගොඩනැගීමේ අවශ්‍යතාව එමගින් අවධාරණය කළේ ය.

විධිමත් නියාමන ක්‍රියාවලියක් හඳුන්වාදීම: 1979-1999

1979 අංක 27 දරන මුදල් සමාගම් පාලනය කිරීමේ පනත බලාත්මක කිරීම.

මුදල් සමාගම් සඳහා පළමු වරට විධිමත් නියාමන අධීක්ෂණයක් හඳුන්වා දෙමින් 1979 අංක 27 දරන මුදල් සමාගම් පාලනය කිරීමේ පනත බලාත්මක කිරීම බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියෙහි ප්‍රධාන සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළේය. මෙම පනත බලාත්මක කිරීම මගින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් නිරීක්ෂණය කිරීම, තැන්පතුකරුවන් ආරක්ෂා කිරීම සහ අදාළ ආයතන විවක්ෂණශීලී නියාමන අවශ්‍යතාවලට අනුකූල වන බව සහතික කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ව්‍යුහගත නියාමන මැදිහත්වීම්වල ආරම්භය සනිටුහන් කළේ ය. ආරම්භයේ දී මෙම පනතෙහි විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සතු විය.

1988 අංක 78 දරන මුදල් සමාගම් පනත බලාත්මක කිරීම

1979 අංක 27 දරන මුදල් සමාගම් පාලනය කිරීමේ පනත වෙනුවට 1988 අංක 78 දරන මුදල් සමාගම් පනත බලාත්මක කිරීමත් සමඟ නියාමන රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලද අතර එමගින් විවක්ෂණශීලී නියාමන විධිවිධාන නිකුත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු බලතල වැඩි කිරීම මගින්, අධීක්ෂණ සහ නියාමන රාමුව නවීකරණය කරන ලදී.

මෙම පනත අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 1988 වසරේ දී, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය සඳහා ම වෙන් වූ වෙනම දෙපාර්තමේන්තුවක්, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව නමින් ස්ථාපනය කරන ලදී. බැංකු අධීක්ෂණය හා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආයතනික මට්ටමින් වෙන් කිරීම හේතුවෙන් මෙම අංශය සඳහා ම විශේෂිත වූ කාර්යක්ෂම අධීක්ෂණ සහ නියාමන රාමුවක් බිහි විය.

1980 දශකයේ හඳුන්වා දුන් මුදල් සමාගම් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

ප්‍රධාන වශයෙන්ම දුර්වල පාලන ක්‍රමවේද සහ අවදානම් කළමනාකරණ පිළිවෙත් හේතු කොට ගෙන 1980 දශකයේ අග භාගයේ දී බොහෝ මුදල් සමාගම් බරපතල මූල්‍ය දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දුන් අතර ඒ නිසා තැන්පතුකරුවන්ට ඇති වගකීම් ආපසු ගෙවීමට නොහැකි තත්වයක් ඇති විය. එයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් මෙම අංශය විධිමත් කිරීමට ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය. 1988 අග භාගයේ දළ වශයෙන් 72ක් ලෙස පැවති ක්‍රියාකාරී මුදල් සමාගම් ගණන නියාමන මැදිහත්වීම් සහ ඒකාබද්ධ කිරීමේ පියවරයන් තුළින් 1990 අවසානය වන විට 40ක් දක්වා අඩු විය.

නියාමන විෂය පථය, නියාමන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ස්ථායීතා ක්‍රියාමාර්ග පුළුල් කිරීම: 2000 -2005

2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත බලාත්මක කිරීම

2000 දශකය නව බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඇතුළත් කර ගනිමින් නියාමන ආවරණය පුළුල් කෙරුණු අවධියක් ලෙස සැලකිය හැකි ය. කල්බදු මූල්‍යකරණ පහසුකම් ලබා දෙන ආයතන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණ සහ නියාමන විෂය පථය යටතට ගෙන ඒම සඳහා 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත බලාත්මක කෙරුණි.

2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත බලාත්මක කිරීම

පෙර පැවති මුදල් සමාගම් පනත පරිච්ඡේදන කරමින් 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත බලාත්මක කිරීමත් සමඟ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් විය. මුදල් ව්‍යාපාර පනත මගින් මුදල් සමාගම් සඳහා බලපත්‍ර ලබා දීම නියාමනය සහ අධීක්ෂණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලද අතර අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර විමර්ශනයට සහ නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට වැඩි බලතල ලබා දෙන ලදී. මෙම නීති සම්පාදනය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ව්‍යාපාර පාලනය කරන නියාමන ව්‍යුහය නවීකරණය කරන ලදී.

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඒකාබද්ධ කිරීමේ පළමු වැඩසටහන

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා සහ අවදානම් වර්ධනය වෙමින් පවතින තත්ත්වයක් මධ්‍යයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2014 ජනවාරි මාසයේ දී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඒකාබද්ධ කිරීමේ පළමු වැඩසටහන හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ වන විට මෙම අංශය බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන 58කින් සමන්විත විය. මෙම සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසු 2020 වසරේ නොවැම්බර් මස අවසානය වන විට බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සංඛ්‍යාව 42ක් දක්වා අඩු විය.

ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් අධීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම

ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් සඳහා අදාළ වන නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණ ඇති ව 2009 අංක 01 දරන දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්) නියෝග සහ 2009 අංක 01 දරන ලියාපදිංචි කොටස් සහ සුරැකුම්පත් (ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්) නියෝගවල විධිවිධාන යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2016 ජුනි 03 වන දින සිට ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් අධීක්ෂණය, පරීක්ෂා කිරීම සහ විමර්ශනය කිරීම රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවෙන් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පවරන ලදී.

බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් අධීක්ෂණය

එයට අමතර ව 2018 ජනවාරි මස 01 වන දින සිට බලාත්මක වන පරිදි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් අධීක්ෂණය ද ආරම්භ කරන ලදී.

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඒකාබද්ධ කිරීමේ දෙවන වැඩසටහන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ශක්තිමත් සහ වඩාත් ස්ථාවර බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයක් ගොඩ නගා ගැනීමේ අරමුණ ඇති ව 2020 වසරේ දී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වන වැඩපිළිවෙල (ඒකාබද්ධකරණ වැඩපිළිවෙල) නමින් දෙවන ඒකාබද්ධ කිරීමේ වැඩසටහන හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම වැඩසටහන අදියර දෙකකින් සමන්විත වේ. ඒකාබද්ධකරණ වැඩපිළිවෙලෙහි පළමු අදියරේ දී ප්‍රාග්ධන හිඟයන් පැවති මුදල් සමාගම්, එක ම කණ්ඩායම තුළ ක්‍රියාත්මක වන මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් ඒකාබද්ධ කිරීම කෙරෙහි මෙහිදී අවධානය යොමු කරන ලදී. එහි පළමු අදියර අවසන් කිරීමත් සමඟ, 2025 වසර අවසානය වන විට මුදල් සමාගම් සංඛ්‍යාව 32 දක්වා පහත වැටුණි. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාල පරාසය 2025 වසරේ සිට 2028 වසර දක්වා වන ඒකාබද්ධකරණ වැඩපිළිවෙලෙහි දෙවන අදියර සඳහා වන සංශෝධිත රාමුව දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

ආංශික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම

පසුගිය ආර්ථික අර්බුද සහ ආයතනික බිඳවැටීම්වලින් උගත් පාඩම් මත පදනම් ව ආංශික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කරමින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ ආයතනික යහපාලනය, ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සහ අවදානම් කළමනාකරණ රාමු ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියාමන උපදෙස් සහ මාර්ගෝපදේශ හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම පියවර මගින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල මට්ටමේ අධීක්ෂණ,

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

පාලන ක්‍රියාමාර්ග සහ අභ්‍යන්තර පාලනවල ඇති අඩුපාඩු ඇතුළු පීඩනය සහිත කාලවල දී නිරීක්ෂණය වූ ප්‍රධාන දුර්වලතා සඳහා විසඳුම් ලබා දිය හැකි වූ අතර ප්‍රධාන වගකිවයුතු පුද්ගලයන්ගේ වගවීම සහ විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා එම පුද්ගලයන්ගේ යෝග්‍යතාව තක්සේරු කිරීමේ අවශ්‍යතාවන් ද ශක්තිමත් කරන ලදී. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ අවදානම්වලට හා කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මූලික ප්‍රාග්ධනය, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතාව, ණය, ද්‍රවශීලතාව සහ මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා වන වැඩිදියුණු කළ නියාමන රාමු නිර්මාණය කෙරුණි.

2025 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් නියාමනය වන මුදල් සමාගම් 32ක්, විශේෂිත කල්බදු සමාගම් 1ක්, බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් 4ක් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් 5 කින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය සමන්විත විය.

අනවසර තැන්පතු ලබාගැනීම් සහ අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් මැඩපැවැත්වීම

අනවසර තැන්පතු ලබාගැනීම් සහ මුදල් ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් අනාවරණය කර ගැනීම, වැළැක්වීම සහ ඒවා නි ක්‍රියාකාරකම්වලට එරෙහිව බලාත්මක පියවර ගැනීම තුළින් මහජනතාවගේ සුරක්ෂිතතාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අනවසර තැන්පතු ලබා ගැනීම සහ මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතුවලට සම්බන්ධ විමර්ශන කටයුතු අඛණ්ඩ ව සිදු කළේ ය.

අස්ථාවරත්වයෙන් ස්ථායීතාව

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ පරිණාමය මගින් සමෘද්ධිය සඳහා පූර්ව අවශ්‍යතාවක් ලෙස ස්ථායීතාව වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තීරසර ප්‍රයත්නය පැහැදිලි ව පෙන්නුම් කරයි. මුල් අවධියේ නියාමනයක් නොමැති ණය සපයන්නන්ගෙන් සමන්විත වූ මෙම අංශය මනාව නියාමනය කළ සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ වැදගත් ස්ථරයක් බවට ක්‍රමයෙන් පරිවර්තනය වී ඇත. අනුප්‍රාප්තික ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් අධීක්ෂණ හැකියාව, වැඩි දියුණු කළ පාලනය සහ අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රමිතීන් සහ කාලෝචිත නියාමන මැදිහත්වීම් ශක්තිමත් කළ අතර ඒකාබද්ධකරණයට මූලපිරීම් මගින් ව්‍යුහාත්මක අවදානම් අවම කරමින් සමස්ත ක්ෂේත්‍රයේ ම ශක්තිමත්භාවය වැඩිදියුණු කර ඇත.

“සෞභාග්‍ය සඳහා ස්ථායීතාව” යන තේමාව යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය 75 වන සංවත්සරය සමරන අවස්ථාව වන විට නියාමන ඉදිරි දැක්ම, ආයතනික ශක්තිමත්භාවය සහ පූර්වෝපායික අධීක්ෂණය තුළින් තීරසර මූල්‍ය ස්ථාවරතාවට දායක වන්නේ කෙසේ ද යන්න පැහැදිලි කිරීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය කදිම සාක්ෂියකි. ඉදිරියේ දී ද අඛණ්ඩ නියාමන ප්‍රතිචාර දැක්වීම, අවදානම් පාදක වූ අධීක්ෂණය සහ ඉදිරි දැක්මක් සහිත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මගින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වය ආරක්ෂා කරමින් ආර්ථික සංවර්ධනය, මූල්‍ය තීව්‍රතාව සහ ජාතික සෞභාග්‍ය සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඵලදායී ලෙස දායක වන බව සහතික කරනු ඇත.

නියාමන දුරදර්ශීතාව සහ ආයතනික ශක්තිමත්කරණය තුළින් පද්ධතිමය ස්ථාවරත්වය වැඩි දියුණු වන ආකාරය මනාව පිළිබිඹු කරමින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය මනා නියාමනයක් සහිත අංශයක් දක්වා මේ වන විට වර්ධනය වී ඇත.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සහ මූල්‍ය සාක්ෂරතාව

මනා ලෙස අර්ථ දක්වන ලද සහ ශක්තිමත් පාලන රාමුවක් තුළ ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සමීප සහයෝගීතාවයෙන් එලදායී ලෙස, කාලෝචිත ව සහ නිසි සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව ජාතික මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ උපායමාර්ගය (NFIS) ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පහසුකම් සලසන ලදී. මහ බැංකුව තුළ පිහිටුවා ඇති මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික ලේකම් කාර්යාලය (NFIS Secretariat) මගින් උපායමාර්ගික අරමුණු සමඟ අනුකූල බව සහ වගවීම සහතික කරමින් මෙම උපායමාර්ගය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ කාර්තුය ප්‍රගතිය විධිමත් ව නිරීක්ෂණය සහ ඇගයීම සිදු කරන ලදී.

"මූල්‍ය සාක්ෂරතාව සහ අනුරූපී හැකියා සංවර්ධනය" (Financial Literacy and Capacity Building) මෙම උපායමාර්ගයෙහි මූලික අංගයක් වේ. ඒ අනුව 2024 වසර මැද භාගයේ දී ශ්‍රී ලාංකේය මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශය එළි දක්වන ලද අතර මෙහි අරමුණ සියලුම ජන කොටස්වල මූල්‍ය හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පුළුල්, ව්‍යුහගත සහ ජාතික වශයෙන් සම්බන්ධීකරණය කරන ලද රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීමයි. ඉලක්කගත මැදිහත්වීම් සහ එකිනෙක හා සම්බන්ධීකරණය කරන ලද පාර්ශ්වකරුවන්ගේ මූලික වැඩසටහන් ක්‍රමානුකූල ව අදියරෙන් අදියර ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික මග පෙන්වීමක් ලබා දෙමින් මෙම මාර්ගෝපදේශයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශය යටතේ සිදු කරන මූලික මූල්‍ය සාක්ෂරතා මූලපිරීම්

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ තාක්ෂණික සහාය සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනේ (UNDP) මූල්‍ය සහාය ඇති ව, මූල්‍ය සාක්ෂරතා විෂය මාලාවක් මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශය යටතේ සාර්ථක ව පිළියෙල කර 2025 ජූලි 03 වන දින නිල වශයෙන් එළි දක්වන ලදී. පුළුල්, සාධාරණ සහ සියල්ලන් ඇතුළත් ප්‍රවේශයක් සහතික කිරීමට මෙන් ම විවිධ සමාජ-ආර්ථික පසුබිම්වල සිටින පුද්ගලයින් ව වගකිව යුතු මූල්‍ය තීරණ ගැනීම සඳහා සවි බලගැන්වීම පිණිස මෙම විෂය මාලාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙබ් අඩවියේ ජාතික භාෂා තුනෙන් ම එළි දක්වා තිබේ.

මූල්‍ය සාක්ෂරතා විධියෝ මාලාව

මූල්‍ය සාක්ෂරතා විෂය මාලාවට අනුකූල ව ජපාන ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා නියෝජිතායතනයේ (JICA) සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනෙහි (UNDP) මූල්‍ය සහාය ඇති ව මූල්‍ය සාක්ෂරතා තේමාවන් යටතේ මූල්‍ය සාක්ෂරතා විධියෝ මාලා දෙකක් නිර්මාණය කරන ලදී. මහජනතාවට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි ආකර්ෂණීය ඩිජිටල් මාධ්‍යයන් හරහා මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශයේ ප්‍රධාන ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල ළඟා කර ගැනීම තවදුරටත් තහවුරු කිරීම මෙහි මූලික අරමුණ වේ.

පවතින මූල්‍ය අවදානම් සහ හැසිරීම් හා සම්බන්ධ අභියෝග පිළිබඳ ව දැනුවත් කිරීම තුළින් පොදු ජනතාව අතර ඇති මූල්‍ය සාක්ෂරතා පරතරය අවම කිරීම සඳහා මෙම විධියෝ මාලාව නිර්මාණය කර ඇත. විශේෂයෙන් ම අවිධිමත් ණය ගැනීම්, නොසැලකිලිමත් වියදම් රටා, විවක්ෂණශීලී නොවන මූල්‍ය සැලසුම්කරණය, අනවසර තැන්පතු භාර ගැනීම් සහ පිරමිඩ යෝජනා ක්‍රම හා සම්බන්ධ අවදානම් වැනි ගැටලු පිළිබඳ ව මෙම විධියෝ මාලාවේ දී අවධානය යොමු කර ඇත. තොරතුරු මත පදනම් ව තීරණ ගැනීම සහ වගකිව යුතු මූල්‍ය හැසිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම මෙහි අරමුණයි.

මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාසය

මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහයෝගයෙන් රට පුරා මූල්‍ය දැනුවත්භාවය සහ සවිබලගැන්වීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා "2025 මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාසය" වෙනුවෙන් 2025 සැප්තැම්බර් 10 දින සාර්ථක ව මුල පුරන ලදී. ඒ අනුව, 2025 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී "Fin Lit Expo -2025" යන තේමාව යටතේ මාතලේ, කිලිනොච්චිය, අනුරාධපුරය, බදුල්ල, ත්‍රිකුණාමලය සහ ගාල්ල යන නගරවල ප්‍රාදේශීය මූල්‍ය සාක්ෂරතා දින වැඩසටහන් පවත්වන ලද අතර ඒ සඳහා 30,000කට අධික පිරිසක් සහභාගී විය.

ණය උපදේශන මධ්‍යස්ථානය

ශ්‍රී ලංකා බැංකු සංගමයේ (SLBA) සහයෝගය සහිත ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ණය උපදේශන මධ්‍යස්ථානය, එහි ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් පසු සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් පෙන්වුම් කර ඇති අතර එම මධ්‍යස්ථානය 2023 අංක 16 දරන මහ බැංකු පනතට අනුකූල ව මූල්‍ය සාක්ෂරතාව, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සහ මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දායක වේ. ණය උපදේශන මධ්‍යස්ථානය විසින් විශේෂයෙන් ණය සීමාවන් හෝ මූල්‍ය දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන පුද්ගලයින්ට සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ඉලක්කගත මූල්‍ය උපදේශන සහ ණය විසඳීමේ සහාය ලබා දෙන අතර ම මූල්‍ය සැලසුම්කරණය, ණය කළමනාකරණය සහ මූල්‍ය ප්‍රවේශය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ ද ලබා දේ. මෙහි දී ණය ලබා ගැනීමේ සීමාවන්ට හෝ මූල්‍ය දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන පුද්ගලයින් සහ ව්‍යාපාර සඳහා විශේෂ අවධානයක් දෙනු ලැබේ.

2025 වසරේ දී ණය උපදේශන මධ්‍යස්ථානය විසින් මූලිකව ම අක්‍රීය ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරවලින් සිදු කරන ලද විමසීම් 1,257කින් ආසන්න වශයෙන් 75%ක් මැදිහත් වීම, පොලී ආරවුල් විසඳීම සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා මග පෙන්වීම හරහා සාර්ථක ව විසඳා ඇත. ඉදිරියේ දී ණය උපදේශන මධ්‍යස්ථානයේ සේවාවන් පුහුණු ණය උපදේශකයින් යෙදවීම හරහා ප්‍රාදේශීය මට්ටම කරා ගෙන යාමටත් එම වැඩි දියුණු වූ ප්‍රවේශය හරහා පුද්ගලයන්ට සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරවලට මූල්‍ය මාර්ගෝපදේශ කෙරෙහි පුළුල් හා කාලෝචිත ප්‍රවේශයක් ලබා ගැනීමටත් හැකි වනු ඇත.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

මූල්‍ය සාක්ෂරතාව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දී ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල කාර්යභාරය

2025 වසරේ දී මූල්‍ය සවිබලගැන්වීම් වෙනුවෙන් වන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කැපවීම තවදුරටත් තහවුරු කරමින් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් දිවයින පුරා මූල්‍ය සාක්ෂරතා වැඩසටහන් 635කට අධික සංඛ්‍යාවක් පවත්වන ලද අතර ආසන්න වශයෙන් පුද්ගලයින් 70,000ක් පමණ ඒ සඳහා සහභාගී වූහ.

ප්‍රාදේශීය සැසි

2025 වසර තුළ දී ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් මූල්‍ය සාක්ෂරතාව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික කැපවීම විදහා දක්වමින් ප්‍රාදේශීය සැසි තුනක් පවත්වන ලදී. එමගින් මහ බැංකුවේ ආයතනික පැවැත්ම දිවයින පුරා ම තවදුරටත් ශක්තිමත් විය. මෙම සැසි මාතර, නුවරඑළිය සහ මාතලේ යන ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල සහයෝගීතාවෙන් හම්බන්තොට, නුවරඑළිය සහ මාතලේ යන නගරවල සාර්ථක ව පවත්වන ලදී.

සියලුම සැසි සඳහා අධිපතිතුමා ඇතුළු මහ බැංකුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය ද ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතන, බලපත්‍රලාභී බැංකු, පොලීසිය, සන්නද්ධ හමුදාවල ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජිතයින් සහ ප්‍රමුඛ ප්‍රාදේශීය ව්‍යවසායකයින් ද සහභාගී වූහ.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගයෙහි දෙවන අදියර

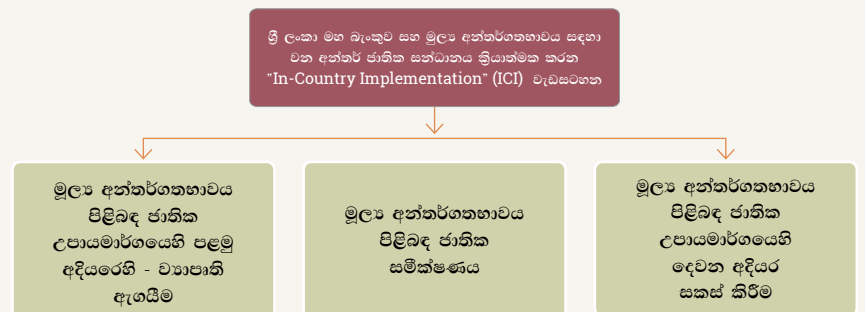
මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගයෙහි පළමු අදියර සාර්ථක ව අවසන් වීමෙන් අනතුරු ව එහි දෙවන අදියර පිළියෙළ කිරීමට සහාය වීම සඳහා මූලික වැඩසටහන් මාලාවක් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම සන්දර්භය තුළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වන අන්තර් ජාතික සන්ධානයේ (Alliance Financial Inclusion - AFI) "In-Country Implementation" (ICI) වැඩසටහන යටතේ තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය සහාය ලබා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකිවිය.

මේ යටතේ පහත ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහාය දක්වනු ඇත:

- (i) ජාතික මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ උපායමාර්ගයෙහි පළමු අදියර පිළිබඳ ව ව්‍යාපෘති ඇගයීම
- (ii) දිවයින ම ආවරණය වන පරිදි මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, සහ
- (iii) මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගයෙහි දෙවන අදියර (NFIS Phase II) දත්ත මත පදනම් ව සැලසුම් කිරීම තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විශේෂිත තාක්ෂණික සහාය ලබා දීම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වන අන්තර් ජාතික සන්ධානය (AFI) ක්‍රියාත්මක කරන "In-Country Implementation" (ICI) වැඩසටහන

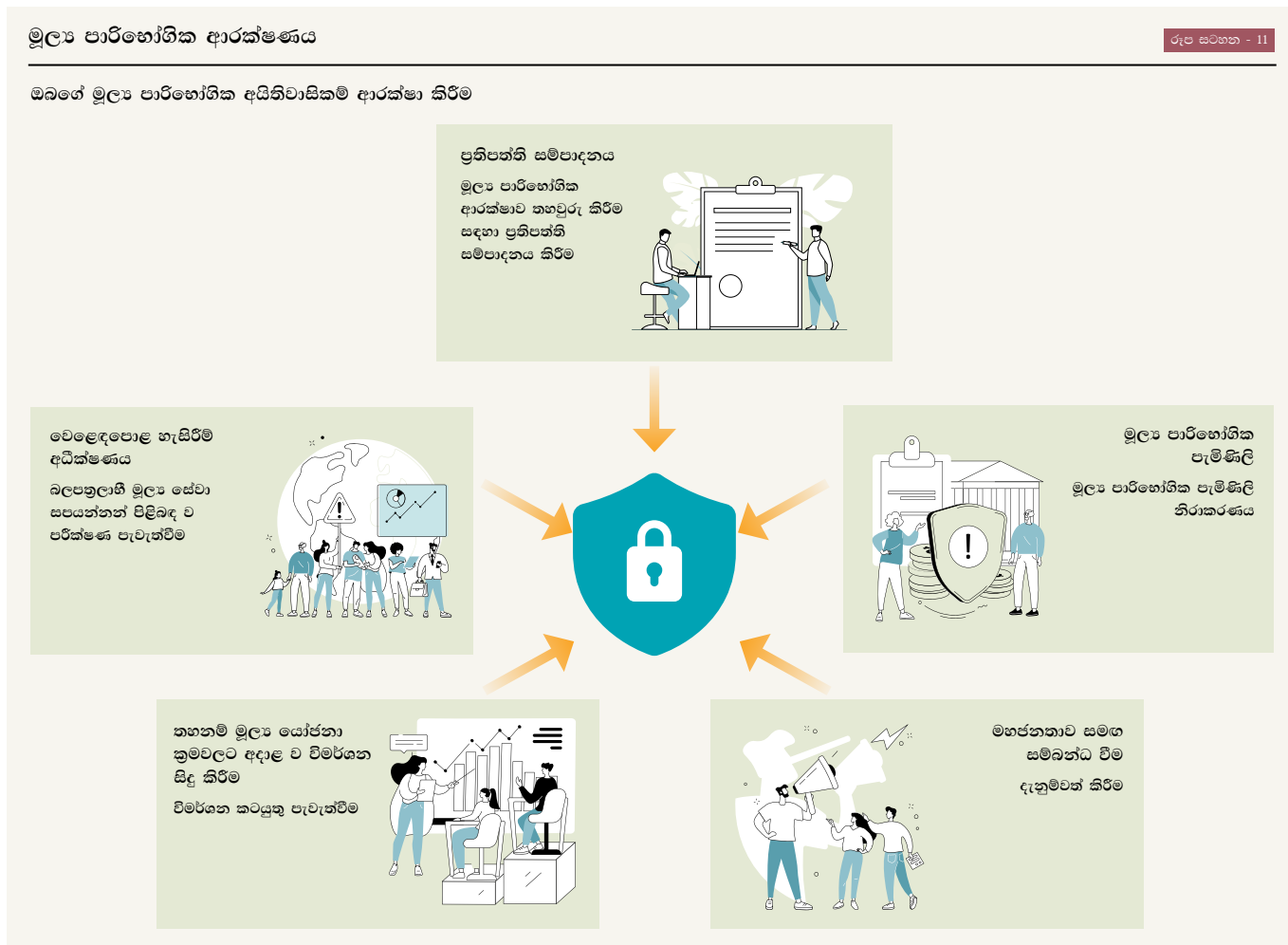
රූප සටහන - 10

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිකාරී බලය සහ ක්‍රියාකාරී වගකීම් වඩාත් නිවැරදිව පිළිබිඹු කිරීමේ අරමුණින් ද සෞඛ්‍ය ගෝලීය මහ බැංකු අනුගමනය කරන පිළිගත් ජාත්‍යන්තර පරිචයන්ට අනුකූල වීම සඳහා ද මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික කාර්යභාරය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව (RDD) 2026 ජනවාරි 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි "මූල්‍ය සමාවේශන දෙපාර්තමේන්තුව" (DFI) ලෙස නිල වශයෙන් නම් කරන ලදී.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණය

2025 වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2023 අංක 01 දරන මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රෙගුලාසි මාලාව ප්‍රායෝගික ව ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ අතර එහි දී අධීක්ෂණ කටයුතු, පැමිණිලි නිරාකරණය කිරීම, විමර්ශන සහ මහජන සම්බන්ධතා යන අංශයන් සඳහා ප්‍රමුඛතාව දෙන ලදී. ඒ අනුව වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් අධීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම, මූල්‍ය පාරිභෝගික පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම, තහනම් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ විමර්ශනය සහ ඉලක්කගත වැඩසටහන් හරහා පාරිභෝගික දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා වන මෙහෙයුම් ප්‍රයත්නයන් මෙම වසර තුළ දියත් කෙරිණි.

වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් අධීක්ෂණය

මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ අවධානයෙන් සඳහා වන අනුකූලතාව ඇගයීම පිණිස මහ බැංකුව විසින් 2025 වසර තුළ දී පූර්ණ පරිමාණයේ වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් පරීක්ෂණ හතරක් සහ තේමාත්මක විමර්ශන තුනක් සිදුකරන ලදී. මෙම අධීක්ෂණයන්හි දී බාලවයස්කාර ගිණුම්, ඩිජිටල් මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ ණය කාඩ්පත් මෙහෙයුම් යන අංශ ආවරණය කිරීමට හැකිවිය. එහි දී මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය තුළ පවතින හිඬැස්, තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමේ දුර්වලතා, පැමිණිලි නිරාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ අකාර්යක්ෂමතා සහ වර්ග්‍ය ආශ්‍රිත අවදානම් වැනි ගැටලු හඳුනා ගැනීමට අධීක්ෂකවරුන්ට හැකි විය. එකී ගැටලු

විසඳීම සඳහා නිශ්චිත අධීක්ෂණ උපදෙස් සහ පසු විපරම් ක්‍රියාමාර්ග අදාළ ආයතන වෙත දැනුම් දෙන ලදී.

මූල්‍ය පාරිභෝගික පැමිණිලි හැසිරවීම

මූල්‍ය පාරිභෝගික පැමිණිලි හැසිරවීම සහ නිරාකරණය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2025 වර්ෂයේ දී මෙහෙයුම් කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කරන ලදී. අදාළ වසර තුළ දී මහ බැංකුව වෙත පැමිණිලි 5,610ක් ලැබී ඇති අතර ඉන් 4,252ක් මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ කටයුතුවලට අදාළ විය. මින් පැමිණිලි 2,226ක් 2025 වසර තුළ නිරාකරණය කිරීමට හැකි වූ අතර පැමිණිලි 2,026ක් වසර අග වන විට විමර්ශන

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

මට්ටමේ පැවතීම. ඉහත පැමිණිලි නිරාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී ආයතනික ප්‍රතිචාර තහවුරු කිරීම, මූල්‍ය සේවා සපයන්නන්ගෙන් පැහැදිලි කිරීම් ලබා ගැනීම, නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ සහන සැලසීමේ වගකීම් සඳහා අනුකූලතාව සහතික කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු විය. මෙලෙස පැමිණිලි සංඛ්‍යාව ඉහළ යාමෙන් මහජන දැනුම්වත්භාවය වර්ධනය වීම සහ මහ බැංකුවේ පැමිණිලි නිරාකරණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයන් භාවිතය කෙරෙහි පවතින පාරිභෝගික විශ්වාසය පිළිබිඹු වේ.

මහජන දැනුම්වත්භාවය සහ මූල්‍ය සාක්ෂරතාව

ඉලක්කගත දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් හරහා මූල්‍ය අවදානම් පිළිබඳ මහජන අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. පාසල්, පරිපාලන කොට්ඨාස සහ ආරක්ෂක අංශ කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ජාතික මට්ටමේ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමවලට එරෙහිව දැනුම්වත් කිරීමේ සතියක් ක්‍රියාත්මක කළ අතර ඒ යටතේ දැනුම්වත් කිරීමේ සැසි සහ දැනුම්වත් කිරීමේ මෙවලම් බෙදා හැරීම සිදු කළේය. මීට අමතරව මූල්‍ය සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම, පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුම්වත් කිරීම සහ වංචනික මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම හඳුනා ගැනීම සඳහා මහජනතාවට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම පිණිස වසර තුළ දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් 43ක් පවත්වන ලදී.

ආයතනික සංවර්ධනය සහ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව

දැනට පවතින මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිත මෙහෙයුම් කටයුතු තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ තාක්ෂණික සහාය ඇති ව පවතින මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක ඇගයීමක් සිදු කරන ලදී. මෙහි දී අධීක්ෂණය, පැමිණිලි හැසිරවීම සහ බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලීන්හි පවතින මෙහෙයුම් අඩුපාඩු හඳුනා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු විය. තව ද මෙම වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ පූර්ණ සාමාජිකත්වය ලබා ගත් අතර එමඟින් ප්‍රායෝගික වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් අධීක්ෂණ මෙවලම්, වෙනත් සමාන සාමාජික රටවල අත්දැකීම් මෙන්ම දෛනික වෙළෙඳපොළ කටයුතුවලට අදාළ ව අන්තර්ජාතික සිද්ධි අධ්‍යයනයන් සඳහා ද ප්‍රවේශය ලබා ගැනීමට මෙහෙයුම් කාර්ය මණ්ඩලයට අවස්ථාව හිමි විය.

2025 වසරේ සිදු කරන ලද ඉහත මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් මඟින් වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් අධීක්ෂණය, පැමිණිලි නිරාකරණය කිරීම, තහනම්

යෝජනා ක්‍රම විමර්ශනය සහා මහජනතාව සමඟ සෘජුවේ සම්බන්ධවීමේ හැකියාව යනාදිය සඳහා මහ බැංකුව සතු ධාරිතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් විය. මෙම ක්‍රියාමාර්ග මූල්‍ය අංශය තුළ පාරිභෝගික ආරක්ෂණ අවශ්‍යතා වඩාත් ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමටත්, පාරිභෝගික විශ්වාසය ඉහළ නැංවීමටත්, අධීක්ෂණ ප්‍රතිචාර වැඩිදියුණු කිරීමටත් දායක විය.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

- අධීක්ෂණය, පැමිණිලි නිරාකරණය, විමර්ශන සහ මහජන සම්බන්ධතා යන අංශයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් 2023 අංක 01 දරන මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රෙගුලාසි මාලාව ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම.
- බාල වයස්කාර ගිණුම්, ඩිජිටල් මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ ණය කාඩ්පත් මෙහෙයුම් ආවරණය වන පරිදි තේමාත්මක විමර්ශන 3ක් සහ පූර්ණ පරිමාණයේ වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් පරීක්ෂණ 4ක් පවත්වා නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා මහපෙන්වීම.
- පාරිභෝගික පැමිණිලි 5,610ක් ලැබුණු අතර ඉන් 4,252ක් මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණයට අදාළ විය. ඉන් පැමිණිලි 2,226ක් සාර්ථක ව නිරාකරණය කරන ලද අතර

ඉතිරිය වසර අවසන් වනවිට විමර්ශන මට්ටමේ පැවතීණ.

➤ ජාතික මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක වූ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමවලට එරෙහිව දැනුම්වත් කිරීමේ සතියට අමතර ව පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම් සහ මූල්‍ය අවදානම් පිළිබඳ ඉලක්කගත මහජනතාව දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් 43ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

➤ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ සහාය ඇතිව අධීක්ෂණ කටයුතු, පැමිණිලි හැසිරවීමේ ක්‍රියාවලිය සහ බලාත්මක කිරීම යන අංශයන්ගේ ගැටලු හඳුනා ගැනීමට දායක වෙමින් පාරිභෝගික ආරක්ෂණ ක්‍රියාවලීන්හි පවතින මෙහෙයුම් අඩුපාඩු හඳුනා ගැනීම සඳහා සවිස්තරාත්මක ඇගයීමක් සිදු කිරීම.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම

මූල්‍ය අංශයේ ආරක්ෂණ ජාල ශක්තිමත් කිරීම

නිරාකරණ අධිකාරිය

නියාමනයට යටත් මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය පවත්වාගෙන යාම සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ශක්තිමත් හා විශ්වසනීය නිරාකරණ රාමුවක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. 2023 අංක 17 දරන බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එම කාර්යයන් කාර්යක්ෂම ලෙස ඉටු කරන අතර බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වෙත ද නිරාකරණ බලතල ව්‍යාප්ත කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ආරක්ෂණ ජාලය සහ නිරාකරණ රාමුව ශක්තිමත් කිරීමේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයකි.

2025 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිරාකරණ රාමුව ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහි අඛණ්ඩ ව අවධානය යොමු කළ අතර විශේෂයෙන් නිරාකරණ සැලසුම් සකස් කිරීම, ආයතනික සුදානම සහ අදාළ පාර්ශ්වයන් අතර දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී. මෙම කටයුතු ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතා සහ ජාත්‍යන්තර යහපත් පරිච්ඡේද අනුකූල ව සිදු කරන ලදී.

මෙම වර්ෂය තුළ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද මූල්‍ය අංශයේ ස්ථායීතාව සහ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන (Financial Sector Stability and Reforms Programme) යටතේ තාක්ෂණික සහාය ලබා ගැනීම මෙන්ම “එල්දායි නිරාකරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම” සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ තාක්ෂණික සහාය ලබා ගැනීම සිදු කරන ලදී. මෙම තාක්ෂණික සහාය නිරාකරණ සැලසුම් සකස් කිරීමේ ක්‍රමවේද ශක්තිමත් කිරීම, කාර්යමණ්ඩල හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නිරාකරණ රාමුව ජාත්‍යන්තර ව පිළිගත් ප්‍රමිතීන්ට තවදුරටත් අනුකූල කිරීම සඳහා දායක විය.

අදාළ ආයතන සඳහා ම විශේෂිත නිරාකරණ සැලසුම් සකස් කිරීම 2025 වර්ෂයේ දී ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතාවක් විය. ඒ අනුව ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට සහ යහපත් පරිච්ඡේද අනුකූල ව නිරාකරණ සැලසුම් සකස් කළ අතර සුදුසු නිරාකරණ ක්‍රමෝපායයන් හඳුනා ගැනීම, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ මූල්‍යමය ශක්‍යතා ඇගයීම සහ නිරාකරණයට බාධා විය හැකි කරුණු හඳුනා ගැනීම කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කරන ලදී. එමඟින් මූල්‍ය පද්ධතියේ විවිධ කොටස්වල නිරාකරණ සුදානම ශක්තිමත් කරන ලදී.

බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා අදාළ නිරාකරණ ප්‍රේරක සකස් කිරීමෙන් අනතුරු ව 2025 වර්ෂයේ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා ද නිරාකරණ ප්‍රේරක සකස් කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලදී. මෙම ප්‍රේරකවල අරමුණ බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ නිරාකරණ ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කිරීම සඳහා නිශ්චිත, පාරදෘශ්‍ය සහ කාලෝචිත පදනමක් සැපයීමයි.

බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ 15 වන වගන්තිය අනුව 2024 ඔක්තෝබර් 03 දින ස්ථාපිත කරන ලද මූල්‍ය ස්ථායීතා අරමුදල 2025 වර්ෂයේ දී ද අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගෙන යන ලදී. මෙම අරමුදල සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් රුපියල් මිලියන 1,000ක මූලික මුදලක් වෙන් කර ඇති අතර අයවැය ප්‍රතිපාදන හරහා අරමුදල තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අමතර අරමුදල් සැපයීමට පසුකාලීන ව එකඟ වී ඇත.

2025 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිරාකරණ සඳහා වූ ස්වාධීන වෘත්තීය තක්සේරුකරුවන්ගේ මණ්ඩලයක් පත් කළ අතර අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරුවන්ගේ මණ්ඩලයක් පත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන ලදී. එමඟින් අවශ්‍ය අවස්ථාවල නිරාකරණ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ ක්‍රියාකාරී සුදානම තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී.

බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ නිරාකරණ රාමුව පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්, බලපත්‍රලාභී බැංකුවල සභාපතිවරුන් සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සාමාජිකයන් සහ ප්‍රධාන කළමනාකරණ නිලධාරීන් ඉලක්ක කර ගනිමින් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සංවිධානය කරන ලදී. එමෙන්ම නිරාකරණ සැලසුම් සම්බන්ධ මාර්ගෝපදේශ සහ දත්ත ආකෘති පිළිබඳ ව බලපත්‍රලාභී බැංකු නිලධාරීන් සඳහා විශේෂ වැඩසටහනක් ද පැවැත්වීය.

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය, මූල්‍ය අංශ ආරක්ෂණ ජාලයේ කොටස්කරුවකු ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අංශයේ ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමට අඛණ්ඩ ව දායකත්වය සැපයූ අතර 2025 වසර තුළ දී එහි මූල්‍ය හා ආයතනික හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා විවිධ පියවර ගනු ලැබී ය.

සිව් අවුරුදු ව්‍යාපෘතියක් වශයෙන් 2024 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද ලෝක බැංකු අරමුදල් යටතේ ක්‍රියාත්මක වන මූල්‍ය අංශයේ ආරක්ෂණ ජාලය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (Financial Sector Safety Net Strengthening Project), 2025 වසර තුළ දී ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සාර්ථක ව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2025 වසර අවසානය වන විට වසර සඳහා ඉලක්ක කරන ලද කාර්යසාධනය මත පදනම් වූ කොන්දේසි සම්පූර්ණ කිරීමත් සමඟ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ලැබුණු මුළු ණය මුදල එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 130 දක්වා ඉහළ ගියේය.

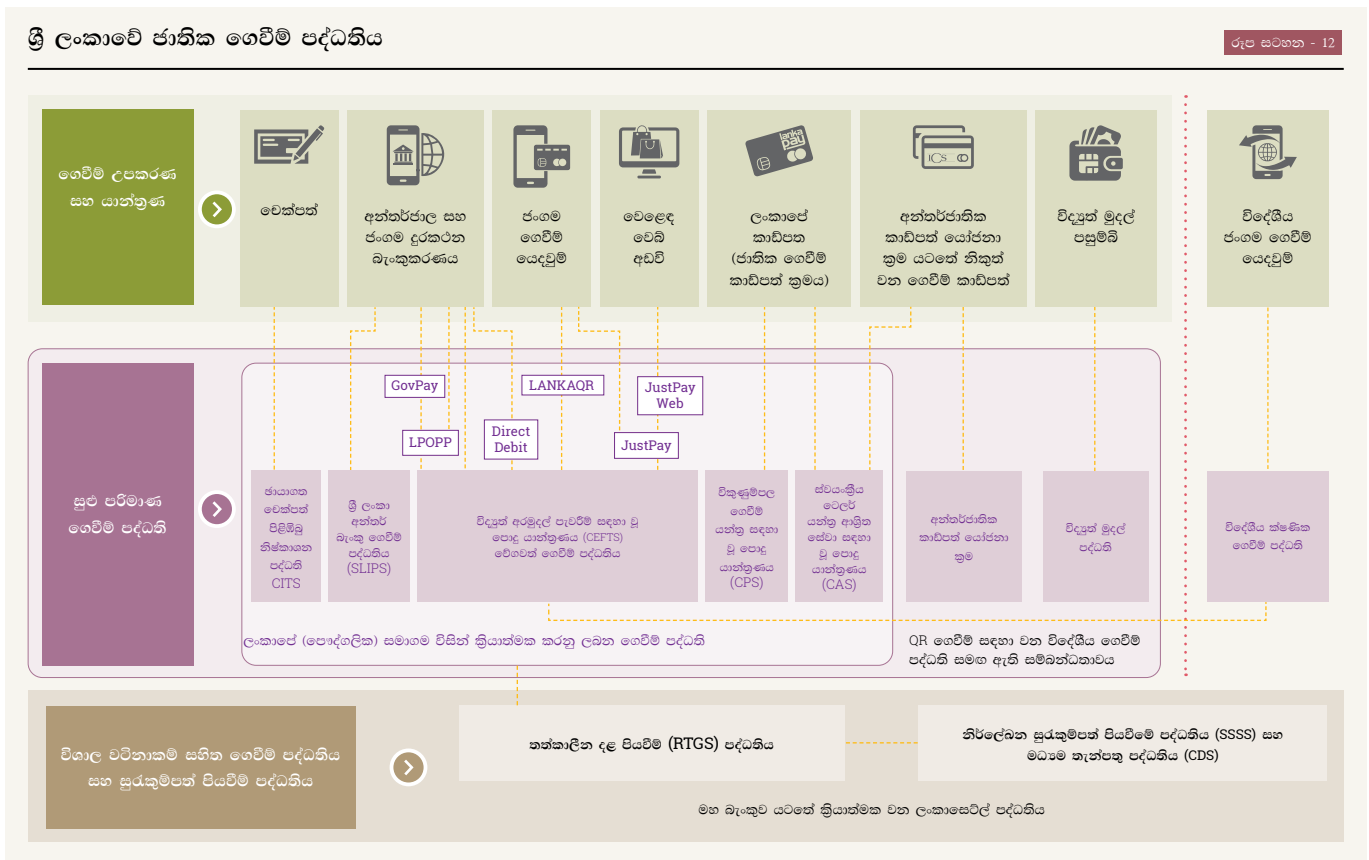
තව ද ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය පිළිබඳ ව මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ දිගුකාලීන උපායමාර්ගයක් සකස් කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය පිළිබඳ වත්මන් මහජන දැනුවත්භාවයේ මට්ටම මැන බැලීම සඳහා දිව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් 2025 වසරේ දී සිදු කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය පිළිබඳ මහජන දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් “ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයේ සාමාජිකත්වය ප්‍රදර්ශනය කිරීම හා තැන්පතු රක්ෂණවරණය ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව” පිළිබඳ විධානයන් ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයේ සාමාජික ආයතන වෙත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 දෙසැම්බර් 15 වන දින නිකුත් කරන ලදී.

තව ද මූල්‍ය අංශයේ ආරක්ෂණ ජාලය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ තැන්පතු රක්ෂණයන්ගේ ජාත්‍යන්තර සංගමය (International Association of Deposit Insurers) විසින් නිකුත් කරන ලද කාර්යක්ෂම තැන්පතු රක්ෂණ පද්ධතියක් සඳහා වූ මූලධර්ම (Core principles for effective Deposit Insurance Systems) හා අනුකූල වන පරිදි ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයේ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ශක්තිමත් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය සඳහා අවදානම මත පදනම් වූ වාරික ක්‍රමවේදයක් සහ ඉලක්කගත අරමුදල් ආකෘතියක් පිළියෙල කිරීම, නිරාකරණ ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස සාමාජික ආයතනයක වත්කම් හා බැරකම් පැවරීම සඳහා මූල්‍ය සහාය ලබා දීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම, 2025 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද එවැනි ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග වේ.

ගෙවීම් සහ පියවීම්

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ගෙවීම් පද්ධතිය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරනු ලබන අතර එය විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් පද්ධතියකින්, සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධතිවලින් සහ බලපත්‍රලාභී සේවා සපයන්නන් විසින් සපයනු ලබන ගෙවීම් සේවාවලින් සමන්විත වේ. විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් පද්ධතිය යනු මහ බැංකුව යටතේ ක්‍රියාත්මක වන තත්කාලීන දළ පියවීම් (RTGS) පද්ධතිය යි. සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධතිවලට ප්‍රධාන වශයෙන් ජාතික ගෙවීම් ජාලයේ ක්‍රියාකරු වන ලංකාපේ (පොද්ගලික) සමාගම විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන වේගවත් ගෙවීම් පද්ධති සහ සමූහ වශයෙන් සිදු කරන ගෙවීම් සඳහා වන පද්ධති, විදුලි සංදේශ සේවා සපයන්නන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන විද්‍යුත් මුදල් පද්ධති සහ ජාත්‍යන්තර කාඩ්පත් යෝජනා ක්‍රම විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ගෙවීම් කාඩ්පත් ජාල ඇතුළත් වේ. තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය, ඉහළ වටිනාකමක් ඇති අන්තර් බැංකු ගෙවීම් සඳහා සහාය දක්වන අතර සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධති තනි පුද්ගලයන්, ව්‍යාපාර සහ රජයේ ආයතන සඳහා ප්‍රවේශ්‍යතාව, පහසුව සහ ආරක්ෂාව වැඩි දියුණු කරමින් ක්ෂණික ගෙවීම් සඳහා සහාය වේ.

ගෙවීම් පද්ධතියේ නියාමනය, අවේක්ෂණය සහ අධීක්ෂණය

2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ සහ බේරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත මඟින් අර්ථ දක්වා ඇති පරිදි නියාමන රාමුවක් සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම හරහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෙරට ගෙවීම් ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය මෙහෙයවමින් එය හැඩගස්වනු ලබයි. මෙරට ක්‍රියාත්මක වන ගෙවීම් පද්ධතිවල ආරක්ෂාව සහ කාර්යක්ෂමතාව සහතික කිරීමටත් ඒ ආශ්‍රිත අවදානම් හඳුනාගෙන

ඒවා අවම කිරීමටත් ගෙවීම් පද්ධති අවේක්ෂණය කිරීම සඳහාත් මහ බැංකුවට බලය පැවරී ඇත. මහ බැංකුව විසින් ගෙවීම් කාඩ්පත් නිකුත් කරන්නන්, මූල්‍ය අත්පත්කරුවන් සහ විද්‍යුත් මුදල් පද්ධති ක්‍රියාකරුවන් ඇතුළත් බලපත්‍රලාභී සේවා සපයන්නන් විසින් සපයනු ලබන ගෙවීම් සේවා සඳහා බලපත්‍ර ලබා දීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කරයි. මහ බැංකුව විසින් නවෝත්පාදන මෙන්ම ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය ද දිරිමත් කරන අතර ආරක්ෂාව සහ කාර්යක්ෂමතාව සහතික කිරීම සඳහා අවදානම් මත පදනම් වූ නියාමන

ක්‍රමවේද අනුගමනය කරයි. ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම් සහ ගෙවීම් කාඩ්පත් මඟින් සිදු කෙරෙන විද්‍යුත් වාණිජ ගනුදෙනු සඳහා නිකුත් කරන ලද විධිවිධාන මඟින් මූල්‍ය තාක්ෂණික සේවා සඳහා වන අවශ්‍යතා විශේෂයෙන් සැලකිල්ලට ගනිමින් පහසුකම් සලසා ඇත. ණය කාඩ්පත් මාර්ගෝපදේශ මඟින් පාරිභෝගික ආරක්ෂාව කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් ණය කාඩ්පත් නිකුත් කරන්නන්ට අදාළ වන කරුණු දක්වා ඇත.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ගෙවීම් සහ පියවීම්

මූල්‍ය අංශය තුළ නවෝත්පාදන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව 2020 වසරේ දී නියාමන පරීක්ෂණ අවකාශය හඳුන්වා දුන් අතර එමඟින් මහ බැංකු නියෝග, චක්‍රලේඛ, මාර්ගෝපදේශ සහ රීතිවල තාවකාලික ලිහිල් කිරීම් සහිත ව පාර්ලිමේන්තු පනත් සහ ඒ යටතේ පනවා ඇති රෙගුලාසිවලට සම්පූර්ණ වශයෙන් අනුකූල වෙමින් නව මූල්‍ය තාක්ෂණික නිෂ්පාදන පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පාලිත සජීවී පරිසරයක් නිර්මාණය කර දී ඇත.

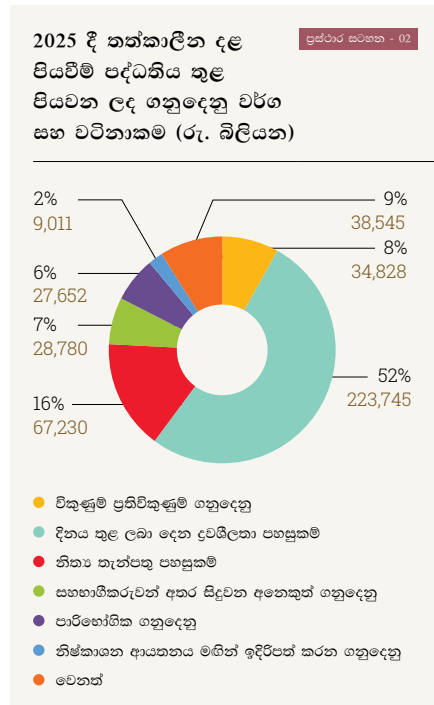
විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් පද්ධතියේ (තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ) මෙහෙයුම්

මහ බැංකුව විසින් මෙහෙයවනු ලබන පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් ගෙවීම් පද්ධතියක් වන තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය යනු සහභාගී වන ආයතන අතර විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් ආරක්ෂිත ව සහ අවලංගු කළ නොහැකි ආකාරයෙන් එසැණින් පියවීම පහසු කරන ගෙවීම් පද්ධතියකි. ඒ අනුව තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ බිඳ වැටීමක් සිදු වුවහොත් තීරණාත්මක මෙහෙයුම් අඩාල විය හැකි අතර එය මූල්‍ය පද්ධතියේ සහ සමස්ත සාර්ව ආර්ථිකයේ ස්ථාවරත්වයට තර්ජනයක් විය හැකි ය. මහ බැංකුව විසින් ISO 20022 ප්‍රමිතියට අනුකූල වෙමින් සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව සහ අවදානම් කළමනාකරණය ඉහළ නංවමින් තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය LankaRTGS නම් වූ නව පද්ධතියක් සමග යාවත්කාලීන කරන ලදී.

තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ සහභාගීකරුවන් ලෙස මහ බැංකුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24ක්, එක් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක්, බලයලත් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් 7ක්, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළේ මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය කටයුතු කරයි.

අන්තර් බැංකු ඒකිකය මුදල් ගනුදෙනු, රජයේ සුරැකුම්පත් ගනුදෙනු, විවිධ වෙළෙඳපොළ කටයුතු, විදේශ විනිමය ගනුදෙනුවල දේශීය කටයුතු, නිෂ්කාශන ආයතනය හරහා සිදුවන සුළු පරිමාණ ගනුදෙනුවල ශුද්ධ පියවීම්, සහභාගීකරුවන් අතර සිදු වන අනෙකුත් අරමුදල් හුවමාරු සහ පාරිභෝගිකයින් විසින් සිදු කරන ගනුදෙනු ඇතුළු විවිධ වර්ගයේ ගනුදෙනු පියවීමට තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය උපකාරී වේ. ගනුදෙනු පියවීම් බාධාවකින් තොර ව සිදු කිරීම සහතික කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් ඇප සුරැකුම් ලෙස ලබා ගනිමින්

තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ සහභාගීකරුවන් වෙත දිනය තුළ ද්‍රවශීලතා පහසුකම් සපයනු ලබයි.

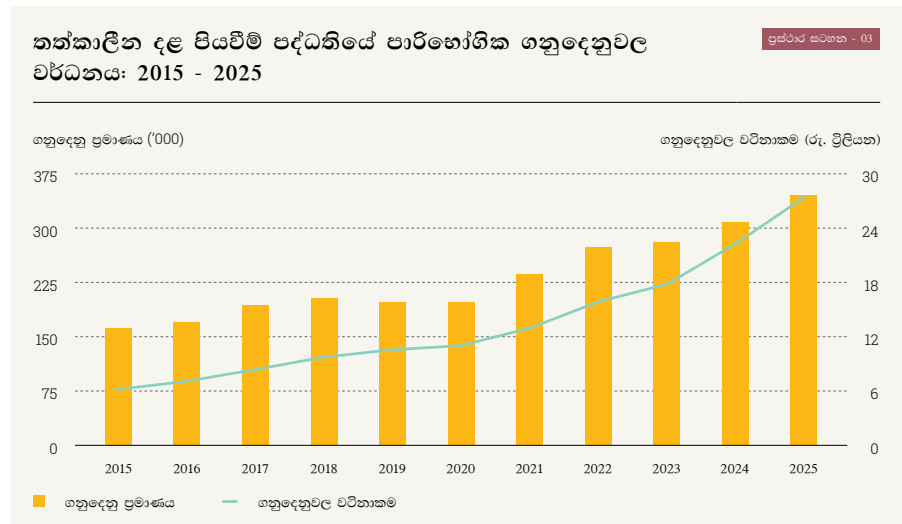
2025 වසරේ දී තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය හරහා වටිනාකම රුපියල් ට්‍රිලියන 430කට ආසන්න ගනුදෙනු 597,859ක් සිදු කරන ලදී.

සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධතිවල මෙහෙයුම්
රටෙහි සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධතිවල ආරක්ෂිත, විශ්වාසදායක සහ කාර්යක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය හේතුවෙන් මහජනතාව විසින් ඩිජිටල් ගෙවීම් වෙත හුරුවීම අඛණ්ඩ ව වර්ධනය වී ඇත.

ලංකාපේ (පොද්ගලික) සමාගම විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රධාන සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධති අතරට වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය වන විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CEFTS), ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CAS), විකුණුම්පොළ ගෙවීම් යන්ත්‍ර සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CPS), ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය (SLIPS) සහ ඡායාගත වෙක්පත් පිළිඹිබු නිෂ්කාශන පද්ධතිය (CITS) ඇතුළත් වේ.

වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය මගින් ගනුදෙනුකරුවන්ට අන්තර්ජාල බැංකුකරණය, ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් බැංකුකරණය, ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර, කියෝස්ක් සහ කවුන්ටරය හරහා එසැනින් මුදල් හුවමාරු කිරීමට හැකියාව ලැබේ. LANKAQR, ලංකාපේ මංගත ගෙවීම් වේදිකාව (LPOPP), ජස්ට්පේ (JustPay), GovPay සහ සෘජු හර (Direct Debit) යන ගෙවීම් ක්‍රම වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය තුළින් ක්‍රියාත්මක වේ.

පෙර වසරට සාපේක්ෂ ව 2025 වසරේ දී වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය වටිනාකමෙන් 34.1%ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කර ඇති අතර එහි මුළු ගනුදෙනු වටිනාකම රුපියල් ට්‍රිලියන 23.13කි. සුළු පරිමාණ ගෙවීම් සඳහා වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය හරහා ක්‍රියාත්මක වන ගෙවීම් ක්‍රම භාවිත කිරීමේ ඉහළ වර්ධනයක් මෙයින් පෙන්නුම් කෙරේ.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ගෙවීම් සහ පියවීම්

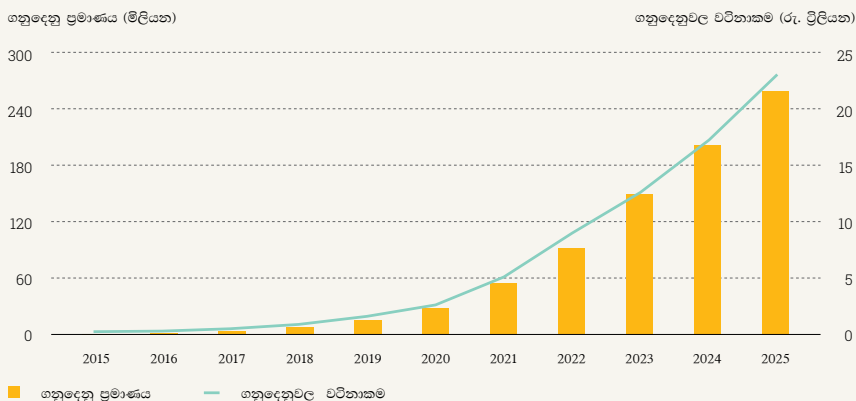
ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම් භාවිත කරන ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ඩිජිටල් ගෙවීම් ලබා ගැනීමට වෙළෙඳුන් විසින් ජාතික QR කේත ප්‍රමිතිය වන LANKAQR භාවිතා කරයි.

ලංකාපේ මංගත ගෙවීම් වේදිකාව මගින් ශ්‍රී ලංකා රේගුව, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල වැනි රාජ්‍ය ආයතන සඳහා මාර්ගගත

තත්කාලීන ගෙවීම් සඳහා පහසුකම් සපයන අතර සාමාජික මූල්‍ය ආයතනවල ගනුදෙනුකරුවන්ට තම ජංගම හෝ ඉතුරුම් ගිණුමෙන් රජයේ ආයතනයකට ක්ෂණිකව මුදල් ගෙවීම් සිදු කිරීමට ඉඩ සලසයි. 2025 දී ලංකාපේ මංගත ගෙවීම් වේදිකාව විසින් රුපියල් ප්‍රිලියන 3.40ක වටිනාකමක් සහිත ගෙවීම් සිදු කරන ලද අතර එය 2024ට සාපේක්ෂව 90% ඉක්මවන වර්ධනයක් පෙන්වයි.

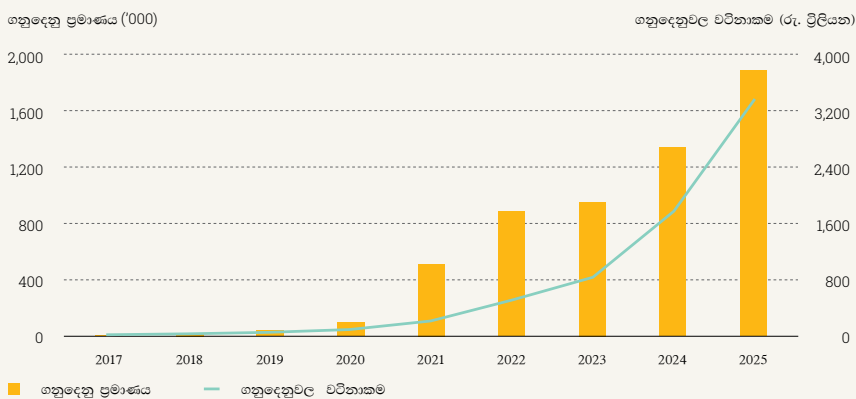
වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිවල වර්ධනය: 2015 - 2025

ප්‍රස්ථාර සටහන - 04

ලංකාපේ මංගත ගෙවීම් වේදිකාව හරහා රාජ්‍ය ආයතන වෙත සිදු කළ ගෙවීම්වල වර්ධනය: 2015 - 2025

ප්‍රස්ථාර සටහන - 05

GovPay, 2025 පෙබරවාරි මාසයේ දී දියත් කරන ලද අතර තමන්ගේ ම තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති නොමැති රජයේ ආයතනවලට ඔවුන් සපයන සේවාවන් සඳහා මහජනතාවගෙන් ක්ෂණික ඩිජිටල් ගෙවීම් පිළිගැනීමට හැකියාව ලබා දෙයි. මෙම යාන්ත්‍රණය ඩිජිටල් ගෙවීම් පිළිගන්නා රජයේ ආයතනවල ආවරණය තවදුරටත් පුළුල් කරන අතර ම ඒවායේ කාර්යක්ෂමතාව සහ මහජනතාවට ඇති ප්‍රවේශ්‍යතාව වැඩි දියුණු කරයි. 2026 ජනවාරි වන විට ආයතන 254ක් GovPay වෙත සම්බන්ධ කර ඇති අතර 2025දී ඒ හරහා සිදු කරන ලද ගනුදෙනුවල මුළු වටිනාකම රුපියල් බිලියන 2.27ක් විය.

SWIFT පද්ධතියේ මෙහෙයුම්

අන්තර්ජාතික සහ දේශීය ගෙවීම් පණිවුඩ සම්ප්‍රේෂණය කිරීම සහ ලබා ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව SWIFT මූල්‍ය සන්නිවේදන ජාලය භාවිතා කරයි. ගෝලීය ප්‍රමිතීන්ට සහ ජාත්‍යන්තර කාල රාමුවලට අනුකූල ව 2025 නොවැම්බර් 22 වන දින වන විට මහ බැංකුව සියලුම SWIFT සම්බන්ධ පද්ධති ISO 20022 ප්‍රමිතියට අනුකූල කිරීම සාර්ථකව සම්පූර්ණ කළේ ය. මෙම සංක්‍රාන්තිය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම, ජාත්‍යන්තර භාවිතයන් සමඟ අඛණ්ඩ ව අනුකූල වීම සහතික කිරීම සහ මූල්‍ය පණිවුඩකරණයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කරයි.

ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ මෙහෙයුම්

ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ සාමාජිකයෙකු ලෙස මහ බැංකුව 2025 දී මෙම බහුපාර්ශ්වික පියවීම් පද්ධතිය තුළ සිය කාර්යභාරය ඉටු කළේ ය.

ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය විසින් එහි සාමාජික මහ බැංකුවලට ශුද්ධ පදනමක් මත අන්තර් කලාපීය ගෙවීම් පියවීමට හැකියාව ලබා දෙන අතර එමගින් විදේශ විනිමය සංචිත භාවිතය සහ හුවමාරු පිරිවැය අඩු කරයි. ඒ සමඟ ම එහි සාමාජිකයින් වන බංග්ලාදේශය, බෙලරුස්, භූතානය, ඉරානය, ඉන්දියාව, මාලදිවයින, මියන්මාරය, නේපාලය, පාකිස්තානය සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර වෙළෙඳ හා බැංකු සබඳතා ප්‍රවර්ධනය කරයි.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

- අන්තර්ග්‍රහණ හැකියාව, කාර්යක්ෂමතාව සහ ආරක්ෂාව ඉහළ නංවමින් ඩිජිටල් ගෙවීම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා වසර තුළ දී ප්‍රතිපත්තිමය පියවර කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිපත්ති අතරට ලංකාපේ මංගත ගෙවීම් වේදිකාව හරහා සිදු කරන ගනුදෙනු සඳහා අය කරන ගාස්තු අඩු කිරීම, GovPay ගෙවීම් ක්‍රමය හරහා සිදු කරන ගෙවීම් සඳහා උපරිම ගනුදෙනු ගාස්තුවක් අනිවාර්ය කිරීම, සමූහ වශයෙන් සිදු කරන සුළු පරිමාණ ගෙවීම් සක්‍රීය කරන ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතියෙහි මුදල් හුවමාරු සඳහා උපරිම ගනුදෙනු වටිනාකම රුපියල් මිලියන 5 සිට රුපියල් මිලියන 10 දක්වා වැඩි කිරීම ඇතුළත් වේ.
- ඩිජිටල් ගෙවීම් පද්ධතිවලට අදාළ වංචා සහ වංචනික ක්‍රියාකාරකම් අවම කිරීම සඳහා ගෙවීම් යෙදවුම ඇති උපාංගයේ ජංගම දුරකථන අංකය පාරිභෝගිකයාගේ බැංකු ගිණුමේ ලියාපදිංචි කර ඇති ජංගම දුරකථන අංකයට සමාන බව සත්‍යාපනය කිරීමෙන් පාරිභෝගිකයා හඳුනා ගැනීම වැඩිදියුණු කරන ලෙස ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම් සපයන්නන්ට නියම කරන ලදී.
- වෙළෙඳුන්ට AliPay+ සක්‍රීය ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම් හරහා සංචාරකයින් විසින්

- සිදු කරන LANKAQR ගනුදෙනු පිළිගැනීම සඳහා AliPay+ ජාලය සමඟ සම්බන්ධ වීමට LankaPay හට අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. මෙය ජාතික ගෙවීම් යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට සහ දැනටමත් චීනය සහ ඉන්දියාව දක්වා ව්‍යාප්ත වී ඇති LANKAQR හි විදේශ ගෙවීම් පද්ධති සමඟ අනුකූල වීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.
- මූල්‍ය තාක්ෂණික සමාගම් සඳහා වැඩි ප්‍රවේශයක් ලබා දීමට සුදුසුකම් ලැබීමේ කොන්දේසි ලිහිල් කරමින් මූල්‍ය තාක්ෂණ නියාමන පරීක්ෂණ අවකාශය සඳහා වන නියාමන රාමුව සංශෝධනය කරන ලදී.
- අවම මුදල් භාවිතයක් සහිත ආර්ථිකයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික මග පෙන්වීම් ලබා දෙමින් ආරක්ෂිත, කාර්යක්ෂම සහ ගෝලීය වශයෙන් සම්බන්ධ ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් ජනතාවගේ මූල්‍ය යහපැවැත්ම සක්‍රීය කිරීම සඳහා ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලයේ සාමාජිකයින් සමඟ එක් ව 2026-2027 සඳහා වූ ජාතික ගෙවීම් පද්ධති මාර්ග සැලසුම සකස් කරන ලදී.
- මහජනතාව අතර දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සඳහා හම්බන්තොට, නුවරඑළිය, දඹුල්ල සහ මහ බැංකු පරිශ්‍රයේ දී ඉලක්කගත ඩිජිටල් ගෙවීම් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

මුදල් හෝ වටිනාකම් පැවරීම් සේවා නියාමනය සහ අධීක්ෂණය

මහ බැංකුව 2024 දී 2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ සහ බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත යටතේ 2024 අංක 1 දරන මුදල් හෝ වටිනාකම් පැවරීම් සේවා සපයන්නන් සඳහා වන නියෝග හරහා ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් හෝ වටිනාකම් පැවරීම් සේවා සපයන්නන් නියාමනය සහ අධීක්ෂණය කිරීම ආරම්භ කළේය.

මෙම නියෝග සියලුම මුදල් හෝ වටිනාකම් පැවරීම් සේවා සපයන්නන් මහ බැංකුවේ ලියාපදිංචි කිරීම අනිවාර්ය කරන අතර එමඟින් ලියාපදිංචි නොකළ සැපයුම්කරුවන්ට ඔවුන්ගේ මෙහෙයුම් විධිමත් කිරීමට සහ නියාමනය කරන ලද පරිසරයක් යටතේ ගනුදෙනුකරුවන්ට ආරක්ෂිත සහ කාර්යක්ෂම සේවාවක් සැපයීමට ඉඩ සලසයි.

2025 දෙසැම්බර් 31 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි 2025 අංක 01 දරන මුදල් හෝ වටිනාකම් පැවරීම් සේවා සපයන්නන් සඳහා වන නියෝග සඳහා සංශෝධන නිකුත් කරන ලද අතර ඒ යටතේ විදේශීය මුදල් පැවරීම් සේවා සපයන්නන් මෙම නියෝගයන්හි නියාමන සහ අධීක්ෂණ රාමුව යටතේ ලියාපදිංචි විය යුතුය.

විදේශ විනිමය, රන් සහ විදේශ සුරැකුම්පත් පියවීම සම්බන්ධ කටයුතු

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත මඟින් විදේශ විනිමය මෙහෙයුම් සිදු කිරීම සඳහා බලය පවරන ලද පරිදි මහ බැංකුව විදේශ විනිමය, රන් සහ විදේශ සුරැකුම්පත් සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් සිදු කරයි. මෙම ක්‍රියාකාරකමේ කොටසක් ලෙස මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිත කළමනාකරණය සහ මහ බැංකුවේ දේශීය විදේශ විනිමය මෙහෙයුම්වලට අදාළ සියලුම ගනුදෙනු පියවීම සහ සැසඳීම, කඩිනමින් සහ නිවැරදිව කළමනාකරණය කරමින් පියවීමේ ක්‍රියාවලියේ ආරක්ෂාව සහ කාර්යක්ෂමතාව තහවුරු කරයි.

ඊට අමතර ව මහ බැංකුව විසින් විදේශ සංචිත කළමනාකරණය අරමුණු කරගනිමින් නොසිට්ටෝ සහ භාරකාර ගිණුම් විවෘත කිරීම සහ වසා දැමීම ද එම ගිණුම්වල කටයුතු කළමනාකරණයට අදාළ ප්‍රතිපත්තිමය ගැටලු විසඳීම සඳහා ද මැදිහත් වේ.

ලංකාසෙක්‍යුර් පද්ධතිය සහ එහි සේවා නඩත්තු කිරීම

මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය සහ නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ පද්ධතිය ඇතුළත් ලංකාසෙක්‍යුර් පද්ධතිය, 2025 වසර පුරා 100% ක ප්‍රවේශ්‍යතාවයකින් ක්‍රියාත්මක විය. මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය විසින් නිර්ලේඛන රජයේ සුරැකුම්පත්වල හිමිකාරිත්වය පිළිබඳ වාර්තා තබා ගන්නා අතර නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ පද්ධතිය එවැනි සුරැකුම්පත්වලට අදාළ ගනුදෙනු පියවීමට පහසුකම් සපයයි.

2025 වර්ෂය තුළ ලංකාසෙක්‍යුර් ප්‍රාථමික නිකුත් කිරීම්, ද්විතීයික වෙළෙඳපොළ වෙළෙඳාම් (සම්පූර්ණ, ප්‍රතිමිලදීගැනීම් සහ පොරොන්දු ගනුදෙනු), විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු, දිනය තුළ ලබා දෙන ද්‍රවශීලතා පහසුකම් සහ අනෙකුත් ගනුදෙනු ඇතුළු ව ගනුදෙනු 649,629ක් සඳහා පහසුකම් සපයා ඇත.

වර්ෂය තුළ සුරැකුම්පත් තබාගැනීම්, ගනුදෙනු, පොලී සහ කල්පිරීමේ ගෙවීම් පිළිබඳ කාලීන විද්‍යුත් ගනුදෙනු වාර්තා මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ගිණුම් හිමියන්ට නිකුත් කරන ලදී. ඊට අමතර ව සුරැකුම්පත් සම්බන්ධ සෑම හර සහ බැර ගනුදෙනුවක් සඳහා ම තත්කාලීන දැනුම් දීම් එවැනි පහසුකම් සඳහා ලියාපදිංචි වී ඇති මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ගිණුම් හිමියන්ට කෙටි පණිවුඩ සහ/හෝ විද්‍යුත් තැපෑල හරහා ලබා දෙන ලදී.

තව ද ලියාපදිංචි මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ගිණුම් හිමියන්ට LankaSecureNet පහසුකම හරහා ඔවුන්ගේ සුරැකුම්පත් ගිණුම් විස්තර මාර්ගගත ව බැලීමට හැකි වේ. රජයේ සුරැකුම්පත් ආයෝජනවල ආරක්ෂාව සහ විනිවිදභාවය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා හඳුන්වා දුන් අනෙකුත් සේවාවන් අතර වාර්ෂික හෝ කලින් කල සිදු වන විගණන, විසා අයදුම්පත් සහ නියාමන ඉදිරිපත් කිරීම් වැනි නිශ්චිත අරමුණු සඳහා හිඟ සුරැකුම්පත් ශේෂයන් පිළිබඳ වාර්තා ලබා ගැනීමට පහසුකම් සැපයීම ද වේ.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ගෙවීම් සහ පියවීම්

ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිවල විකාශය

ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියේ විකාශය, නවීකරණයේ සහ නවෝත්පාදනයේ අඛණ්ඩ ගමනක් පිළිබිඹු කරයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ජාතික ගෙවීම් පද්ධතිය සාම්ප්‍රදායික, කඩදාසි මත පදනම් වූ ක්‍රියාවලීන්හි සිට වේගවත්, අන්තර් ක්‍රියාකාරී සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සම්බන්ධිත ඩිජිටල් පරිසර පද්ධතියක් දක්වා සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සක්‍රීය මඟ පෙන්වීමක් සිදු කරන ලදී. එය ස්ථාවරත්වය, අන්තර්ගතභාවය යන පදනම මත ගොඩනගා ඇති අතර නවෝත්පාදනයන් හරහා ආර්ථිකයේ වෙනස් වෙමින් පවතින අවශ්‍යතාවන්ට අඛණ්ඩව සහාය වන ආරක්ෂිත සහ කාර්යක්ෂම ගෙවීම් යාන්ත්‍රණයන් සක්‍රීය කරයි.

වෙක්පත් නිෂ්කාශනයේ සිට ක්ෂණික ගෙවීම් දක්වා වූ පදනම ගොඩනැගීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ස්ථාපිත කිරීම අන්තර් බැංකු ගෙවීම් විධිමත් කිරීමේ සන්ධිස්ථානයකි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බැංකු සඳහා බැංකුකරු ලෙස තම භූමිකාව දරමින් වාණිජ බැංකු සඳහා වෙක්පත් නිෂ්කාශන මෙහෙයුම් ආරම්භ කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා ස්වයංක්‍රීය නිෂ්කාශන ආයතනය ස්ථාපිත කිරීම

දිනපතා නිෂ්කාශනය සඳහා ඉදිරිපත් වන වෙක්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ යාමත් සමඟ වෙක්පත් නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලිය ස්වයංක්‍රීය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය විය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා ස්වයංක්‍රීය නිෂ්කාශන ආයතනය 1988 දී ස්ථාපිත කරන ලද අතර එමඟින් වෙක්පත් නිෂ්කාශනය සඳහා ගත වන කාලය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩු විය.

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය පිහිටුවීම

බැංකු අතර ඉලෙක්ට්‍රොනික් මුදල් හුවමාරුවට පහසුකම් සලසමින් එක් ගිණුමකින් තව ගිණුමකට හෝ ගිණුම් කිහිපයකට වෙක්පත් හෝ ගෙවුම් ඇණවුම් ආදී කඩදාසි මත පදනම් වූ මෙවලම් භාවිතා නොකර ගෙවීම් සිදු කිරීම සක්‍රීය කරමින් බැංකු අතර ඉලෙක්ට්‍රොනික ගෙවීම්වල නව යුගයක් ලෙස 1993 දී ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය හඳුන්වා දෙන ලදී.

අඩු වටිනාකම් සහිත ඉලෙක්ට්‍රොනික මුදල් හුවමාරු කිරීම් සඳහා ඵ්දින ම අරමුදල් ලැබීම මෙන්ම වේගය, කාර්යක්ෂමතාව සහ විශ්වාසනීයත්වය කැපී පෙනෙන මට්ටමකින් වැඩි දියුණු කරමින් 2010 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය මාර්ගගත අන්තර් බැංකු ගෙවීම් වේදිකාවක් බවට පත් කරන ලදී.

ගෙවීම් පද්ධති යටිතල පහසුකම් නව්‍යකරණය කිරීම

2002 දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය සහ නවෝත්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා නීතිමය සහ ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණවල සහාය ඇති ව ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියේ සමස්ත නව්‍යකරණයක ආරම්භය සනිටුහන් කළේය.

නිෂ්කාශන මෙහෙයුම්වල උපායමාර්ගික බෙදා හැරීම - LankaClear ස්ථාපිත කිරීම

නව්‍යකරණය වැඩසටහන යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිෂ්කාශන මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය ලංකාක්ලියර් (පෞද්ගලික) සමාගමට (වර්තමානය වන විට ලංකාපේ (පෞද්ගලික) සමාගම ලෙස නම වෙනස් කර ඇත) ලබා දෙන ලදී. මෙම ආයතනය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අතර හවුල් හිමිකාරීත්වයෙන් ස්ථාපිත කර ඇත.

ලංකාපේ (පෞද්ගලික) සමාගමෙහි පාලන ආකෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු පරිමාණ ගෙවීම් අවකාශයේ වේගවත් දියුණුවට පහසුකම් සැලසීය. නිෂ්කාශනය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද වෙක්පත් සඳහා ඊළඟ ව්‍යාපාරික දිනයේ දී දිවයිනේ ඕනෑම ස්ථානයකින් මුදල් ලබාගැනීමට හැකියාව ලබා දෙන ලද ඡායාගත වෙක්පත් පිළිබිඹු නිෂ්කාශන පද්ධතිය (CITS) 2006 දී දියත් කිරීම එහි ප්‍රධාන ජයග්‍රහණයකි.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ගෙවීම් සහ පියවීම්

තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය දියත් කිරීම

2003 දී තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය දියත් කරමින් විශාල වටිනාකමක් ඇති සහ කාල-කිරණාත්මක ගෙවීම් සඳහා තත්කාලීන පියවීම් අනුගමනය කළ පළමු දකුණු ආසියානු රට බවට ශ්‍රී ලංකාව පත් වූ අතර එය ජාතික ගෙවීම් පද්ධතිය ඉදිරියට ගෙන යාමේ ප්‍රධාන සන්ධිස්ථානයක් විය. 2024 වර්ෂයේ දී ISO 20022 ප්‍රමිතියට යාවත්කාලීන කරන ලද RTGS පද්ධතිය, 2025 වර්ෂය තුළ දෛනික සාමාන්‍ය රුපියල් ප්‍රිලියන 1.8ක් ලෙස පවත්වා ගනිමින් වටිනාකම රුපියල් ප්‍රිලියන 400 ඉක්මවන ගනුදෙනු පියවමින් රටේ මූල්‍ය පද්ධතියේ මධ්‍ය ලක්ෂ්‍ය ලෙස තවදුරටත් පවතී.

නීතිමය හා නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම

2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ සහ බේරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත මගින් ගෙවීම් පද්ධතිවල නියාමකයා සහ අධීක්ෂකයා ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන අතර ම එතුළින් එම පද්ධතිවල ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සහ නවෝත්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කරයි.

ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය පිහිටුවීම

රජයේ ආයතන සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන්ගෙන් සමන්විත උපදේශන ආයතනයක් ලෙස ගෙවීම් ක්ෂේත්‍රයේ උපායමාර්ගික දියානවය මෙහෙයවීම සඳහා ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය 2006 දී පිහිටුවන ලදී.

අන්තර් ක්‍රියාකාරී ගෙවීම් යටිතල පහසුකම් හඳුන්වාදීම

කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් ක්‍රම සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය

2013 දී කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් ක්‍රම සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය හඳුන්වා දීමත් සමඟ රට තුළ ඩිජිටල් භාවිතය සහ ගෙවීම් සේවා නවෝත්පාදනය වේගවත් විය. කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් ක්‍රම සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය මගින් බැංකු අන්තර් ක්‍රියාකාරී ගෙවීම් පද්ධතිවලට සම්බන්ධ කර ශ්‍රී ලංකාව තුළ අන්තර් ක්‍රියාකාරී ක්ෂණික ගෙවීම්වල නව යුගයක් නිර්මාණය කළේය. කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් ක්‍රම සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය යටතේ 2013 දී දියත් කරන ලද ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CAS) මගින් මහජනතාවට දිවයිනේ ඕනෑම ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍රයකින් මුදල් ලබා ගැනීමට හැකි වූ අතර 2015 දී දියත් කරන ලද විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CEFTS) මගින් මහජනතාවට දිවයිනේ ඕනෑම මූල්‍ය ආයතනයක ගනුදෙනුකරුවන් වෙත මුදල් හුවමාරු කිරීම් සිදු කිරීමට හැකි විය. එමගින් එවැනි ගෙවීම් සේවා වෙත ප්‍රවේශ වීමට ගනුදෙනුකරුවන්ට තම ගිණුම් පවත්වාගෙන යන බැංකු වෙතම යාමේ අවශ්‍යතාව අහෝසි විය.

LankaPay ජාතික කාඩ්පත්

යෝජනා ක්‍රමය

තව ද 2018 දී හඳුන්වා දුන් LankaPay ජාතික කාඩ්පත් යෝජනා ක්‍රමය මගින් ගෙවීම් කාඩ්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලද අතර එහි දී දේශීය ගනුදෙනු විකුණුම්පොළ ගෙවීම් යන්ත්‍ර සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CPS) හරහා සිදු කෙරෙන අතර ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු සම-සන්නාමගත ජාත්‍යන්තර කාඩ්පත් ජාලයක් හරහා සිදු කෙරේ.

ක්ෂණික ගෙවීම් පද්ධතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂණික ගෙවීම් පද්ධතිය වන විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CEFTS), මහජනතාව සඳහා නව සහ අන්තර්ග්‍රාහී ඩිජිටල් ගෙවීම් සඳහා අධිතාලම සකසමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් ගෙවීම් සඳහා නව යුගයක් උදා කළ සන්ධිස්ථානයකි.

CEFTS පහසුකම සහිත නවෝත්පාදනයන් LANKAQR, JustPay, LPOPP සහ GovPay

CEFTS යාන්ත්‍රණයේ අන්තර් ක්‍රියාකාරී සහ නමැතිලි ස්වභාවය මගින් ගිණුමකින් ගිණුමකට ක්ෂණික ගෙවීම් සක්‍රීය කරන ක්‍රම පදනම් කරගත් නව ඩිජිටල් ගෙවීම් උපකරණ නිර්මාණය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දීමට හැකි විය. අන්තර් ක්‍රියාකාරී QR කේත ගෙවීම් සඳහා LANKAQR (2018), ගනුදෙනුකරුවන්ගේ බැංකු ගිණුම් ඕනෑම ජංගම ගෙවීම් යෙදවුමකට සම්බන්ධ කිරීම සඳහා JustPay (2019) සහ ඔවුන්ගේ බැංකු ගිණුම් භාවිතා කරන විද්‍යුත්-වාණිජ ගනුදෙනු සඳහා JustPay Web (2024) යන ක්‍රමවේදයන් CEFTS යටිතල පහසුකම් මත ගොඩනගා ඇති ප්‍රධාන නවෝත්පාදනයන් වන අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් ගෙවීම් සඳහා ප්‍රවේශය, පහසුව සහ කාර්යක්ෂමතාව සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය.

රජයේ ආයතනවලට ක්ෂණික ගෙවීම් පහසු කිරීම

සඳහා 2017 දී දියත් කරන ලද ලංකාපේ මංගත ගෙවීම් වේදිකාව (LPOPP) සහ 2025 දී දියත් කරන ලද GovPay පහසුකම හඳුන්වාදීමට CEFTS දායකත්වය සපයන ලදී.

තරගකාරී සහ ආරක්ෂිත ඩිජිටල් ගෙවීම් පරිසර පද්ධතියක් සඳහා මාවත සකස් කිරීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රටේ ගෙවීම් ක්ෂේත්‍රය තුළ තරගකාරීත්වය, නවෝත්පාදනය සහ ආරක්ෂාව සඳහා ඉඩ සලසමින් ඒ සඳහා වටපිටාවක් නිර්මාණය කරන ලදී. ඒ අනුව ගෙවීම් කාඩ්පත්, QR-සක්‍රීය ගෙවීම් යෙදවුම්, විද්‍යුත් මුදල් පද්ධති සහ ගෙවීම් පසුබිම් ඇතුළත් බහුවිධ ඩිජිටල් ගෙවීම් උපකරණ හඳුන්වා දීමට පහසුකම් සැලසීය. 1989 දී ශ්‍රී ලංකාවට

හඳුන්වා දුන් ගෙවීම් කාඩ්පත්, 2009 දී සහ 2013 දී බලපත්‍ර ලබා ගත යුතු නියාමන රාමුවක් යටතට ගෙන එන ලදී. ඒ හා සමාන ව ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් විද්‍යුත් මුදල් සේවා සපයන්නන් සඳහා ද 2012 සිට බලපත්‍ර ලබා දී ඇත.

වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා වටිනාකම් සහිත සුළු පරිමාණ ගෙවීම් සඳහා මුදල් නෝට්ටු මත යැපීම අඩු කරමින් JustPay සහ LANKAQR සක්‍රීය ජංගම ගෙවීම් යෙදවුම් 30කට අධික සංඛ්‍යාවක් ඇති අතර LANKAQR වෙළෙඳුන් 400,000කට අධික සංඛ්‍යාවක් QR ගෙවීම් පිළිගැනීම සිදු කරයි. 2020 දී හඳුන්වා දුන් මූල්‍ය තාක්ෂණ නියාමන පරීක්ෂණ අවකාශය (FinTech Regulatory Sandbox) හරහා තවදුරටත් නවෝත්පාදන දිරිමත් කරන ලද අතර එමගින් මූල්‍ය තාක්ෂණ සමාගම්වලට ඔවුන්ගේ නව නිපැයුම් වාණිජමය වශයෙන් පූර්ණ ව දියත් කිරීමට පෙර ලිහිල් නියාමන පියවරයන් යටතේ නියාමකයාගේ අධීක්ෂණය යටතේ ඔවුන්ගේ නිපැයුම් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පාලිත පරිසරයක් සපයයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් පද්ධතියේ ගෝලීය ඒකාබද්ධතාව

2023 දී චීනයේ UnionPay, 2024 දී ඉන්දියාවේ NIPL සහ 2025 දී AliPay+ International සමඟ LANKAQR ඒකාබද්ධ කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් පද්ධතිය ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සම්බන්ධ වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පහසුකම් සපයා ඇත. එහි දී LANKAQR හි ජාත්‍යන්තර ව ප්‍රමිතිගත, අන්තර් ක්‍රියාකාරී සැකැස්ම මෙම සාර්ථක ඒකාබද්ධ කිරීම් සක්‍රීය කිරීම සඳහා මහෝපකාරී වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියේ විකාශය, සාම්ප්‍රදායික වෙක්පත් නිෂ්පාදනය කිරීමේ සිට අද වන විට ජාත්‍යන්තර ව සම්බන්ධිත ඩිජිටල් ගෙවීම් පරිසර පද්ධතිය දක්වා ප්‍රගතිශීලී පරිවර්තනයක් පෙන්නුම් කරයි.

තාක්ෂණ හා ගෙවීම් ක්ෂේත්‍රයේ ගතිකත්වය මත පදනම් ව මෙම පරිවර්තනය අඛණ්ඩ ව විකාශය වෙමින් පවතින අතර එමගින් සහායක නියාමන රාමුවක් සහ අඛණ්ඩ කර්මාන්ත නවෝත්පාදනයන් සඳහා අඛණ්ඩ අවශ්‍යතාවක් ඇති කරයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෙම අනිවාර්ය අවශ්‍යතා හඳුනා ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතීන් තාක්ෂණික දියුණුව හා මෙහෙයුම් විශිෂ්ටත්වය අතින් ඉදිරියෙන්ම පවතින බව සහතික කරයි. තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජාත්‍යන්තර ඒකාබද්ධ කිරීම් දිරිමත් කරන අතර ම ගෙවීම් පද්ධතිවල ආරක්ෂාව සහ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා හැඟී එන තාක්ෂණ විධි ක්‍රම යොදා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කරයි.

ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම්

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත ප්‍රකාර ව මුදල් නෝට්ටු සහ කාසි නිකුත් කිරීම සහ ඒවායේ සම්පූර්ණ ජීවන චක්‍රය කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇත.

මෙම වගකීම ඉටු කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමස්ත මුදල් චක්‍රය ම අධීක්ෂණය කරන අතර පවිත්‍ර, ආරක්ෂිත සහ ප්‍රමාණවත් මුදල් සංසරණයක් සහතික කරමින් ශ්‍රී ලංකා රුපියල කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය ඇති කිරීමට සහ රට පුරා මුදල් ගනුදෙනු ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට සහාය වේ.

ව්‍යවහාර මුදල්වල වගකීම සහ මෑතකාලීන ප්‍රවණතා

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල අවශ්‍යතා අනුව ඔවුන් වෙත මුදල් නෝට්ටු සහ කාසි නිකුත් කරන අතර එම බැංකු විසින් සිදු කෙරෙන මුදල් තැන්පතු භාර ගනු ලබයි. මෙම මුදල් නිකුත් කිරීමේ සහ තැන්පතු භාර ගැනීමේ අඛණ්ඩ ක්‍රියාවලිය හරහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුදල් සංසරණ මට්ටම කළමනාකරණය කරනු ලබන අතර එමඟින් මහජනතාව ඇති මුදල් නෝට්ටු හා කාසිවල වටිනාකම නිරූපණය කිරීම මෙන්ම ආර්ථිකය තුළ මුදල් ඉල්ලුම මැන බැලෙන ප්‍රධාන මෙහෙයුම් දර්ශකයක් ලෙස ද ක්‍රියා කරයි. මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මුදල්, නැවත සංසරණය වීම නවතා අවලංගු කරන තෙක් මහ බැංකුවේ වගකීමක් වන්නේ ය.

2025 වර්ෂයේ දී මුදල් නෝට්ටු සඳහා වන ඉල්ලුමේ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබුණු අතර 2024 වර්ෂයේ රුපියල් බිලියන 1,358.72ක් වූ සංසරණයේ පවතින මුදල් ප්‍රමාණය 2025 වර්ෂය වන විට රුපියල් බිලියන 1,568.94 දක්වා 15.5%කින් වර්ධනය වී ඇත.

ව්‍යවහාර මුදල් කළමනාකරණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් කළමනාකරණය යටතට මුදල් නිර්මාණය, මුද්‍රණය සහ ටංකනය, තොග ඇණවුම් කිරීම, තොග කළමනාකරණය, භාවිතයට නුසුදුසු මුදල් ප්‍රතිස්ථාපනය, ව්‍යාජ මුදල් වැළැක්වීම, මුදල් සැකසීම සහ මහජන දැනුවත් කිරීම යන අංශ ඇතුළත් වේ.

ව්‍යවහාර මුදල් නිර්මාණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මෙහෙයුම් සහ ජාතික අවශ්‍යතා මත පදනම් ව වරින් වර නව මුදල් නිර්මාණ, නව කාණ්ඩ සහ සමරු මුදල් නිකුත් කරනු ලබයි. 2025 අගෝස්තු මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 75 වන සංවත්සරය සනිටුහන් කිරීම සඳහා "සමෘද්ධිය සඳහා ස්ථාවරත්වය" යන 75 වන සංවත්සර තේමාවට අනුව නිර්මාණය කරන ලද රු. 2000 සංසරණ සමරු මුදල් නෝට්ටුවක් නිකුත් කරන ලදී. එය ජාතික ප්‍රගතිය සඳහා පදනම ලෙස

ආර්ථික ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ මහ බැංකුවේ නොසැලෙන කැපවීම පිළිබිඹු කරයි.

මෙය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද පස්වැනි සමරු මුදල් නෝට්ටුව වන අතර නෝට්ටු මිලියන 50ක සීමිත නිකුත්වක් වේ.

මුද්‍රණය සහ ටංකනය කිරීම

මුදල් නෝට්ටු සහ කාසි නිකුත් කිරීමේ පරම අධිකාරිය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විධිමත් සැලසුම්කරණය, පුරෝකථනය කිරීම, නිරන්තර අධීක්ෂණය සහ නියමිත වේලාවට ඇණවුම් ලබා දීම හරහා ප්‍රමාණවත් මුදල් සැපයුමක් සහතික කිරීමේ වගකීම දරයි.

මුදල් ඇණවුම් කිරීම

පුරෝකථනය කරන ලද නිකුත් කිරීමේ අවශ්‍යතා, භාවිතයට නුසුදුසු මුදල් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව, හදිසි අවශ්‍යතා සඳහා පවත්වා ගන්නා තොග මට්ටම් සහ පවතින ආර්ථික තත්ත්වයන් මත පදනම්ව වාර්ෂික මුදල් ඇණවුම් ලබා දීම සිදු කරනු ලැබේ. ඇණවුම් ප්‍රමාණයන් සහ සැපයුම්කරුගේ සූදානම මත පදනම් ව එකඟ වූ බෙදාහැරීමේ කාලසටහනට අනුව මුදල් තොග ලබා ගැනීම සිදු වේ.

තොග කළමනාකරණය

විධිමත් ඉල්ලුම් පුරෝකථනය මඟින් ස්ථායී හා අඛණ්ඩ මුදල් සැපයුමක් සහතික කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් නෝට්ටු හා කාසිවල ප්‍රමාණවත් තොග පවත්වා ගනී.

එමෙන් ම සැපයුම් ප්‍රමාදවීම, ස්වභාවික විපත් හෝ විශේෂයෙන් උත්සව සමයන්හි ඇතිවිය හැකි හදිසි ඉල්ලුම් වැඩිවීම වැනි අනපේක්ෂිත සිදුවීම්වලින් මතු විය හැකි අවදානම් අවම කිරීම සඳහා ආරක්ෂිත තොග මට්ටම් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. මෙය ඕනෑම තත්ත්වයක් යටතේ රටේ මුදල් අවශ්‍යතාව සපුරාලීමට මහ බැංකුවට ඇති හැකියාව සහතික කිරීම සඳහා වූ පුළුල් ආරක්ෂිත උපායමාර්ගයේ කොටසක් වේ.

භාවිතයට නුසුදුසු මුදල් ප්‍රතිස්ථාපනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අපිරිසිදු, විකල වූ සහ අනෙක් අයුරින් භාවිතයට නුසුදුසු නෝට්ටු සහ කාසි ක්‍රමානුකූල ව සංසරණයෙන් ඉවත් කර ඒවා භාවිතයට සුදුසු මුදල්වලින් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම මඟින් සංසරණයේ පවතින මුදල්වල ගුණාත්මකභාවය සහතික කරයි.

ව්‍යාජ මුදල් වැළැක්වීම

ව්‍යාජ මුදල් නිෂ්පාදනය වැළැක්වීම සහ මහජන විශ්වාසය පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාජ මුදල් ඒකකය සමඟ සමීප ව කටයුතු කරයි.

දැනුවත් කිරීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නීති රීති ක්‍රියාත්මක කරන නිලධාරීන්, මුදල් හසුරුවන්නන්, සිසුන් සහ මහජනතාව සඳහා සැබෑ මුදල්වල ආරක්ෂණ සලකුණු පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම ද සිදු කරනු ලැබේ. මෙම වැඩසටහන් මඟින් සැබෑ මුදල් සහ ව්‍යාජ මුදල් හඳුනා ගැනීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කරයි.

මුදල් හුවමාරුව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිය ප්‍රධාන කාර්යාලයේ පිහිටුවා ඇති හානි වූ මුදල් නෝට්ටු හුවමාරු කවුළුව සහ ලංකා බැංකුවේ පිටකොටුව ශාඛාවේ පිහිටුවා ඇති විශේෂ මුදල් කවුළුව හරහා ව්‍යවහාර මුදල් හුවමාරු කරගැනීමේ සේවා පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

නව පියවර - මුදල් මෙහෙයුම් නවීකරණය

සංසරණයේ පවතින මුදල් ප්‍රමාණයේ වර්ධනය, මුදල් මෙහෙයුම් ප්‍රමාණයේ වැඩිවීම සහ පවතින මුදල් සැකසීමේ පහසුකම්වල ඇති ධාරිතා සීමා හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සිය මුදල් මෙහෙයුම්වල සම්පූර්ණ නවීකරණයක් සිදු කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

➤ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලද මුළු මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 496.95ක් වූ අතර එයින් රුපියල් බිලියන 496.29ක් මුදල් නෝට්ටුවලින් සහ රුපියල් බිලියන 0.66ක් කාසිවලින් සමන්විත විය. එසේ ම එම බැංකු වෙතින් භාරගත් මුළු තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 287.08ක් වූ අතර ඒවා මුදල් නෝට්ටු වේ.

➤ අධිකරණ කටයුතුවල දී මුදල් නෝට්ටු අනුකරණය කර ඇති බවට අවසානාත්මක සාක්ෂි වශයෙන් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු යන්ත්‍ර නිර්ණය කිරීමේ සහතික 83ක් නිකුත් කර ඇති අතර ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු සම්බන්ධ අධිකරණ නඩු 13ක් සඳහා සහභාගී වී ඇත.

➤ මහ බැංකුවේ මුදල් හුවමාරු කවුළු හරහා රුපියල් මිලියන 1,139ක මුදල් නෝට්ටු සහ රුපියල් මිලියන 11.84ක කාසි හුවමාරු කර ඇති අතර රුපියල් මිලියන 196.46ක පළුදු වූ මුදල් නෝට්ටු හුවමාරු කර ඇත.

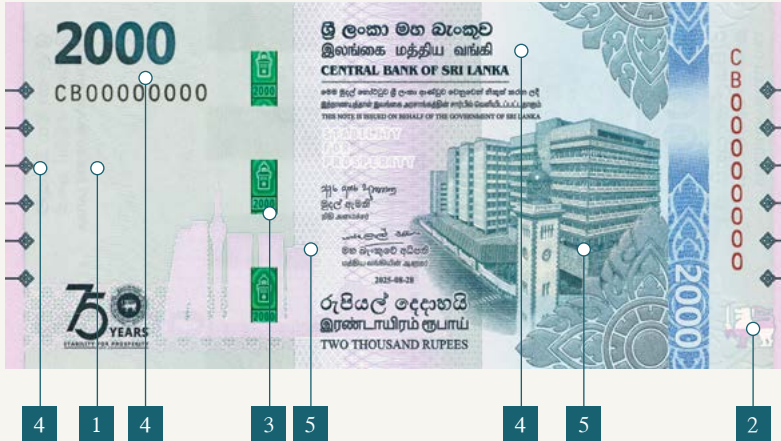
➤ මහ බැංකුව විසින් මුදල් නෝට්ටු මිලියන 141.55ක ප්‍රමාණයක් සංසරණයෙන් ඉවත් කරන ලද අතර එහි වටිනාකම රුපියල් බිලියන 91.23ක් විය.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම්

5 වන සමරු මුදල් නෝට්ටුවේ නිදර්ශකය

රූප සටහන - 13

ඉදිරිපස

පිටුපස

ඉදිරිපස

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල සහ කොළඹ ප්‍රදීපාගාර ඔරලෝසු කණුව මෙන්ම මෑත කාලීන නාගරික සංවර්ධනය පෙන්නුම් කරන කොළඹ නගරයට අයුතින් එක් වූ ගොඩනැගිලි ඇති දැක්වෙන පිළිබිඹුවක් සහ 75 වන සංවත්සර ලාංඡනය දක්වා ඇත. මුදල් නෝට්ටුවේ ආරක්ෂක සලකුණු දැක්වීමට මෙම රූපය මත අංක (1, 2, 3, 4, 5) යොදා ඇත.

පිටුපස

ශ්‍රී ලංකා සිතියමෙහි නිර්මාණාත්මක පිළිබිඹුවක්, මානෙල් මලක් සහ මහ බැංකුවේ දැක්ම ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එමගින් ආර්ථික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ ප්‍රගතිය සඳහා මහ බැංකුවේ කැපවීම සංකේතවත් කර ඇත. එමෙන්ම ආරක්ෂක සලකුණු දැක්වීමට අංක (1, 2, 5) යොදා ඇත.

රුපියල් 2000 සමරු මුදල් නෝට්ටුව

රුපියල් 2000 වටිනාකමකින් යුත් මෙම සමරු මුදල් නෝට්ටුව 2025 අගෝස්තු 28 වන දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 75 වන සංවත්සරය සනිටුහන් කිරීම නිමිත්තෙන් නිකුත් කරන ලදී.

1 සැලකිල්ලෙන් බලන්න

මුදල් නෝට්ටුව හරහා ආලෝකය ගමන් කරන ලෙස අල්ලාගෙන කඩුව අතින් රැගත් සිංහයා සහිත දිය සලකුණ සැලකිල්ලෙන් බලන්න.

මුදල් නෝට්ටුව හරහා ආලෝකය ගමන් කරන ලෙස අල්ලාගෙන කඩුව අතින් රැගත් සිංහයාගේ රූප සහිත විනිවිද පෙනෙන ආරක්ෂක සලකුණ සැලකිල්ලෙන් බලන්න.

මුදල් නෝට්ටු නිර්මාණයෙහි ඇතුළත් ඉතා කුඩා අක්ෂර සැලකිල්ලෙන් බලන්න.

3 ඇල කර බලන්න

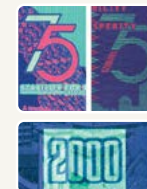
මුදල් නෝට්ටුව තිරස් අතට ඇල කර බැලීමේ දී ආරක්ෂණ තුලේ ඇතුළත් කර ඇති කොළඹ ප්‍රදීපාගාර ඔරලෝසු කණුව සහ 2000 ඉලක්කම් නිල් වර්ණයේ සිට කොළ වර්ණය දක්වා වෙනස් වීම නිරීක්ෂණය කරන්න.

4 ස්පර්ශයෙන් හඳුනා ගන්න

උස්ව මුද්‍රණය කර ඇති නෝට්ටුවේ 2000 වටිනාකම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නමැති පාඨය ස්පර්ශයෙන් හඳුනා ගන්න.

එමෙන්ම එක් එක් තීරුව අවසානයේ දියමන්තියක හැඩයක් සමඟ උස්ව මුද්‍රිත තීරු හය ස්පර්ශයෙන් හඳුනා ගන්න. මෙම සලකුණ දෘෂ්‍යාබාධිත පුද්ගලයින්ට නෝට්ටුවේ වටිනාකම හඳුනා ගැනීමට උපකාර වේ.

5 පරීක්ෂා කරන්න

මුදල් නෝට්ටුව පාරජම්බුල (UV) ආලෝක කිරණවලට යොමු කොට පරීක්ෂා කිරීමේ දී නෝට්ටුවේ දෙපස ම ද්විත්ව වර්ණයෙන් යුත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 75 වන සංවත්සර තේමාව පෙන්නුම් කරන අතර මුදල් නෝට්ටුවේ ඉදිරිපස කොළඹ නගරයට අයුතින් එක් වූ ගොඩනැගිලි ඇති දැක්වෙන ආකාරය ද පිළිබිඹු වේ.

මුදල් නෝට්ටුවේ වටිනාකම ද පාරජම්බුල (UV) ආලෝක කිරණවලට යොමු කොට පරීක්ෂා කළ හැකි වේ. මෙය මුදල් ගණිත යන්ත්‍ර මගින් ද පරීක්ෂා කළ හැකි සලකුණක් වේ.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් කළමනාකරණයේ විකාශය

වෙනස්වන ආර්ථික තත්ත්වයන්, තාක්ෂණික ප්‍රගතිය, වැඩිදියුණු කළ ආරක්ෂණ අවශ්‍යතා සහ මහජන අපේක්ෂාවන් වැඩිවීමට අනුකූල වන පරිදි පසුගිය අවුරුදු 75 තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් කළමනාකරණය සැලකිය යුතු ලෙස විකාශය වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මුදලේ විශ්වාසය පවත්වාගෙන යාමටත්, ජාතික මුදල් පද්ධතියේ විශ්වසනීයත්වය සහ ස්ථායීත්වය රැක ගැනීමටත් කරනු ලබන අඛණ්ඩ කැපවීම මෙමගින් පිළිබිඹු වෙයි.

මුදල් කළමනාකරණය පාලනය කිරීම සඳහා වන නීතිමය රාමුවේ ආරම්භය ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් කළමනාකරණය සඳහා වූ විධිමත් රාමුව 1884 වර්ෂයේ කඩදාසි මුදල් ආඥා පනත යටතේ ව්‍යවහාර මුදල් මණ්ඩල ක්‍රමය ස්ථාපිත කිරීමත් සමඟ ආරම්භ විය. මෙම රාමුව 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත සම්මත වන තෙක් ක්‍රියාත්මක වූ අතර එය ජාතියේ මුදල් ඉතිහාසයේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් වන 1950 අගෝස්තු 28 දින ලංකා මහ බැංකුව ස්ථාපනය කිරීම

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම්

සඳහා නීතිමය පදනම සපයන ලදී. එතැන් සිට ශ්‍රී ලංකාවේ වලංගු මුදල් නිකුත් කිරීම, කළමනාකරණය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පූර්ණ වගකීම මහ බැංකුව විසින් භාරගෙන ඇත.

ආරම්භයේ දී මුදල් කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම මහ බැංකුවේ බැංකු සහ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යවහාර මුදල් අංශය වෙත පැවරී තිබුණි.

මහ බැංකුවේ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීම

1978 වර්ෂයේ දී ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීමත් සමඟ මුදල් කළමනාකරණයට අදාළ ආයතනික ධාරිතාවය තවදුරටත් ශක්තිමත් වීමෙන් මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය. ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත සංසරණය සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් නිර්මාණය කර නිෂ්පාදනය කිරීමේ සිට අවසාන බැහැර කිරීම දක්වා මුදල්වල ජීවන චක්‍රය කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම පවරා ඇත.

ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යභාරයන් පහත දැක්වෙයි.

- මුදල් නෝට්ටු මුද්‍රණ සහ කාසි වංකන අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම
- නිර්මාණය සහ නිෂ්පාදනය (ප්‍රසම්පාදනය)
- සැපයුම සහ බෙදාහැරීම (ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමාණය සහතික කරමින්)
- සේවා අනිසි මුදල් නිසිපරිදි සංසරණයෙන් ඉවත් කිරීම
- ව්‍යවහාර මුදල් සත්‍යාපනය සහ ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු වැළැක්වීම

මුදල් නීති පනත පරිච්ඡේද කරමින් බලාත්මක වූ 2023 අංක 16 දරන මහ බැංකු පනතින් මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය, වගකීම් සහ පාලන කාර්යක්ෂමතාවය තවදුරටත් වර්ධනය වූ අතර එමඟින් මුදල් නිකුත් කිරීම සහ කළමනාකරණය සම්බන්ධ පූර්ණ බලය මහ බැංකුවට පවතින බව නැවතත් තහවුරු කරමින් මුදල් කළමනාකරණය සඳහා වන නීතිමය රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී.

1970 දී අවලංගු කරන ලද 1970 ඔක්තෝබර් 26 දිනට පෙර දිනයන් සහිත රු. 50/- සහ රු. 100/- නෝට්ටු හැර මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද සියලු මුදල් නෝට්ටු සහ කාසි වලංගු මුදල් වේ.

ව්‍යවහාර මුදලේ මුහුණත වටිනාකම් ව්‍යුහයේ විකාශය

1951 වර්ෂයේ දී මහ බැංකුව විසින් එහි පළමු බැංකු නෝට්ටු කාණ්ඩය ලෙස හයවන ජෝර්ජ් රජයේ රුව සහිත නෝට්ටු කාණ්ඩය යටතේ රු. 1/- සහ රු. 10/- මුහුණත වටිනාකමින් යුතු නෝට්ටු නිකුත් කරන ලදී. එතැන් සිට ශ්‍රී ලංකා මුදලේ මුහුණත වටිනාකම් ව්‍යුහය, ආර්ථික වර්ධනය, උද්ධමනය සහ මුදල් කළමනාකරණයේ වර්ධනය වීම අනුව සීඝ්‍රයෙන් පරිණාමය වී ඇත. නිදහස ලබාගැනීමෙන් පසු මුල් කාලයේ දී සිදු කරන ලද නිකුත්කිරීම්, රු. 1/-, රු. 2/-, රු. 5/-, රු. 10/-, රු. 50/- සහ රු. 100/- වැනි අඩු මුහුණත වටිනාකම්වලින් සමන්විත විය. එම කාලයේ මිල දී ගැනීමේ ශක්තිය පිළිබිඹු කරමින් ඉන්පසු දශකවල දී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනයට අනුරූපව මුහුණත වටිනාකම් ක්‍රමයෙන් ඉහළ දමමින් 1979 දී රු. 20/- නෝට්ටුව හඳුන්වා දෙන ලද අතර 1981 දී රු. 500/- සහ රු. 1000/- නෝට්ටු ද, 1998 දී රු. 200/- නෝට්ටුව ද හඳුන්වා දෙන ලදී. ඉහළ වටිනාකම් සහිත ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සලසමින් 2000 වර්ෂයෙන් අනතුරු ව රු. 2000/- හා රු. 5000/- ආදී ලෙස ඉහළ වටිනාකමින් යුතු මුදල් නෝට්ටු නිකුත් කරන ලදී.

වර්තමාන බැංකු නෝට්ටු කාණ්ඩය වන එකොළොස්වන කාණ්ඩය 2011 වර්ෂයේ දී හඳුන්වා දෙන ලද අතර එය රු. 20/- සිට රු. 5000/- දක්වා සම්පූර්ණ මුහුණත වටිනාකම් පරාසයක් ආවරණය කරයි. ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු නිෂ්පාදනය වැළැක්වීම සඳහා වැඩිදියුණු කළ ආරක්ෂණ සලකුණුවලින් සමන්විත මෙම නෝට්ටු මාලාව, වර්ධනය වන ආර්ථිකයක වැඩි වටිනාකම් ගනුදෙනු අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සහාය වේ. මෙම පරිණාමීය ව්‍යුහය මඟින් ආර්ථික යථාර්ථයන්, තාක්ෂණික වෙනස්වීම් සහ මහජන භාවිත රටාවන්ට අනුකූල ව මුදල් කළමනාකරණ පද්ධතිය නිරන්තරයෙන් අනුවර්තනය කරමින් පවත්වාගෙන යාම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ගන්නා ලද අඛණ්ඩ ප්‍රයත්නයන් පිළිබිඹු කරයි.

එමෙන් ම කාසි නිකුත් කිරීම ද මුහුණත වටිනාකම්, ප්‍රමාණයන් සහ ලෝහ සංයුතියේ වෙනස්කම් හරහා කල්පැවැත්ම, භාවිතයේ පහසුව සහ පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් විකාශනය වී ඇත. 2017 වර්ෂයේ දී හඳුන්වා දෙන ලද නවතම සංසරණ කාසි කාණ්ඩය මුහුණත වටිනාකම් හතරකින් සමන්විත වන අතර ඒ සියල්ලම මළ නොබැඳෙන වානේ භාවිතයෙන් නිෂ්පාදනය කර ඇත.

මුදල් සත්‍යාපනය, ගණන් කිරීම සහ වර්ග කිරීමේ පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම

මුදල් මෙහෙයුම් කාර්යයන්හි ක්‍රමික විකාශයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් මුදල් හැසිරවීමේ ක්‍රියාවලීන් ජාත්‍යන්තර යහ පරිවෘත්තයට අනුකූල ව ශ්‍රමය මූලික ක්‍රමයේ සිට තාක්ෂණය මත පදනම් වූ මෙහෙයුම් වෙත සංක්‍රමණය වී ඇත. 1992 දී ප්‍රථම වරට හඳුන්වා දුන් අධිවේගී මුදල් නෝට්ටු සත්‍යාපනය, ගණන් කිරීම සහ වර්ග කිරීමේ පද්ධති මඟින් සහ ඉන් අනතුරුව හඳුන්වා දෙන ලද වඩාත් වැඩිදියුණු කළ මුදල් නෝට්ටු සැකසුම් පද්ධති මඟින් අතින් ගණන් කිරීම, වර්ග කිරීම, සත්‍යාපනය සහ බැහැර කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් ක්‍රමයෙන් ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. මෙම පද්ධති මඟින් මුදල් නෝට්ටු වල යෝග්‍යතාව අනුව වර්ග කිරීම, සත්‍යාපනය, ඇසුරුම් කිරීම, හැකිලීමේ එකුම් ක්‍රියාවලිය (Shrink Wrapping), ස්වයංක්‍රීය ගිණුම්කරණය සහ සම්පීඩක ක්‍රමවේදය හරහා ආරක්ෂිතව බැහැර කිරීම ආදිය සඳහා පහසුකම් සපයයි. දැනට භාවිතයේ පවතින මුදල් නෝට්ටු සැකසුම් යන්ත්‍ර 2013 දී මෙහෙයුම්වලට හඳුන්වා දෙන ලදී.

යන්ත්‍ර මඟින් සැකසිය නොහැකි හානි වූ මුදල් නෝට්ටු අතින් හසුරුවා දැඩි අධික්ෂණ පාලනයන් යටතේ පාලිත කැබලි කිරීමේ පද්ධති භාවිතයෙන් බැහැර කරනු ලැබේ. මෙම වැඩිදියුණු කිරීම් හේතුවෙන් ඉහළ ස්වයංක්‍රීය, කාර්යක්ෂම සහ ආරක්ෂිත මෙහෙයුම් රාමුවක් ඇති කිරීමට මෙන්ම අභ්‍යන්තර පාලනයන් ශක්තිමත් කිරීම, මෙහෙයුම් අවදානම අඩු කිරීම සහ මුදලේ ජීවන චක්‍රය පුරා සේවා සැපයීම ශක්තිමත් කිරීම සිදු කර ඇත.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම්

සමරු මුදල් නෝට්ටු සහ කාසි නිකුත් කිරීම.

1998 අංක 6 දරන මුදල් නීති පනත (සංශෝධනය) මගින් හඳුන්වාදුන් 52 A වගන්තිය අනුව, මහ බැංකුවට සමරු මුදල් නෝට්ටු සහ කාසි නිකුත් කිරීමේ සහ ඒවා මුහුණත් වටිනාකමට වඩා ඉහළ මිලකට විකිණීමේ පැහැදිලි බලතල ලබා දී ඇත. මෙම ප්‍රතිපාදන 1998 පෙබරවාරි 4 සිට ක්‍රියාත්මක වූ අතර, එම දිනට පෙර නිකුත් වූ හෝ විකිණූ සමරු මුදල් නෝට්ටුවක් හෝ කාසියක් නීතියට අනුකූලව නිකුත් කළ හෝ විකිණූ බවට පිළිගැනේ.

1957 දී නිකුත් කරන ලද පළමු සමරු කාසියේ සිට, මහ බැංකුව විසින් මේ දක්වා සමරු කාසි 71 ක් සහ සමරු නෝට්ටු 5 ක් ඇතුළුව සමරු මුදල් 76 ක් නිකුත් කර ඇත. මෙම නිකුත් වලංගු මුදල් වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන් නාණක විද්‍යාව, අධ්‍යාපනික සහ එකතු කිරීම යනාදී අරමුණු සඳහා භාවිතා කෙරේ.

ව්‍යවහාර මුදල් කෞතුකාගාරය

1982 දී ප්‍රථම වරට පිහිටුවන ලදුව, කාලයත් සමඟ පුළුල් කෙරුණු ව්‍යවහාර මුදල් කෞතුකාගාරය , තවදුරටත් මහජන දැනුවත් කිරීමේ කටයුතු සඳහා සහාය සපයනු ලබයි. 2011 වර්ෂයේදී විවෘත කරන ලද සෙන්ට්‍රල් පොයින්ට් ගොඩනැගිල්ලේ පිහිටුවා ඇති නවීන ආර්ථික ඉතිහාස කෞතුකාගාරය හරහා, මුදල් පරිණාමය, ආරක්ෂණ සලකුණු සහ මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය පිළිබඳ අන්තර්ක්‍රියාකාරී ප්‍රදර්ශන සහ අධ්‍යාපනික අන්තර්ගතයන් සපයන අතර, එය මහජන සම්බන්ධතා සහ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන මාධ්‍යයක් ලෙස භාවිතා කෙරේ.

ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

වැඩිදියුණු වන මෙහෙයුම් අවශ්‍යතාවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් සහ මධ්‍ය කාලීන මෙහෙයුම් සීමාවන් ඉලක්ක කරගත් මුදල් මෙහෙයුම් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් මෙහෙයුම් ධාරිතාව වැඩිදියුණු කරන අතරතුර මෙහෙයුම් ප්‍රවාහයන් විධිමත් කිරීම, සේවක මැදිහත්වීම අවම කිරීම, ආරක්ෂාව සහ ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන් ශක්තිමත් කිරීම සහ මහ බැංකුවේ මුදල් කළමනාකරණ මෙහෙයුම්වල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි.

අනාගතයට සූදානම් වූ මුදල් කළමනාකරණ පද්ධතියක් කරා

වසර 75ක ගමන් මඟ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ආර්ථික හා මෙහෙයුම් පීඩන පවතින කාලවල දී පවා ප්‍රතිරෝධීකරණය, විශ්වාසනීයත්වය සහ මහජන විශ්වාසය සහතික කිරීම සඳහා ජාතියේ මුදල් පද්ධතිය අඛණ්ඩ ව ශක්තිමත් කර ඇත. දශක ගණනාවක අත්දැකීම් උපයෝගී කරගනිමින්, බැංකුව ශක්තිමත් ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා විධිවිධාන, ආරක්ෂිත ගබඩා යටිතල පහසුකම් හරහා රට පුරා මුදල් සඳහා අඛණ්ඩ මහජන ප්‍රවේශය සහතික කරමින් කාර්යක්ෂම මුදල් බෙදාහැරීමේ රාමු ගොඩනගා ඇත.

හදිසි තත්ත්ව සැලසුම්කරණය, මෙහෙයුම් නාමයාලිභාවය සහ නවීන යටිතල පහසුකම්වල අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීම් මගින් සියලු තත්ත්වයන් යටතේ ජාතික මුදලේ ගුණාත්මකභාවය, අඛණ්ඩතාව සහ විශ්වසනීයත්වය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ කැපවීම ප්‍රකාශ කරයි.

ගෙවීම් ක්ෂේත්‍රය අඛණ්ඩ ව විකාශය වන අතර ම මුදල් තවදුරටත් ආර්ථිකයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් ලෙස පවතී. ඉදිරියේ දී මුදල් කළමනාකරණයේ අනාගතය වඩාත් ස්වයංක්‍රීය, දත්ත මත පදනම් වූ ඉල්ලුම් පුරෝකථනය, වැඩිදියුණු කළ ආරක්ෂණ සලකුණු සහ තිරසාර භාවිතයන් මගින් හැඩගැසෙනු ඇත. වසර 75ක ආයතනික දැනුම සහ මහජන සේවය මත ගොඩනැගෙමින් ඉදිරි පරම්පරාවන් සඳහා ආර්ථික ස්ථාවරත්වය සහ සෞභාග්‍යයට දායකවන, ආරක්ෂිත, ප්‍රතිරෝධීකරණ සහ විශ්වාසනීය හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් අඛණ්ඩ ව ක්‍රියාත්මක වන බව සහතික කිරීමට මහ බැංකුව කැප වී සිටී.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > ජාත්‍යන්තර කටයුතු

ජාත්‍යන්තර කටයුතු සඳහා අධිපතිතුමාගේ සහභාගිත්වය - 2025

බහුපාර්ශ්වික ආයතන සමඟ සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම, මූල්‍ය පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ගොඩනැගීම සඳහා සහාය දැක්වීම උදෙසා 2025 වසරේ දී අධිපතිතුමා සහභාගි වූ ජාත්‍යන්තර කටයුතුවල දී ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු විය. මෙම ජාත්‍යන්තර කටයුතු මගින් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ වඩාත් ගැඹුරු සංවාදවලට එළඹීමට, දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීමට මෙන්ම ආර්ථික සංවර්ධනයේ හවුල්කරුවන්, නියාමකයින් සහ කලාපීය පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ පුළුල් සහයෝගීතාවකින් යුතුව කටයුතු කිරීමට අවස්ථාව සැලසුණි.

බහුපාර්ශ්වික ආයතන සමඟ කටයුතු කිරීම

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු. අරමුදල) සහ ලෝක බැංකුව සමඟ වන සහයෝගීතාව ශක්තිමත් කර ගැනීම මෙම වසරේ ප්‍රධාන අරමුණක් විය. පෙබරවාරි මාසයේ දී ටෝකියෝ නුවර පැවති ජා.මු. අරමුදල - ජපන් ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා නියෝජිත ආයතනය (IMF-JICA) විසින් සංවිධානය කරන ලද කලාපීය සමුළුවට අධිපතිතුමා සහභාගි වූ අතර නැගී එන සහ වර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියානු කලාපයේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් මිළඟට කුමක් කළ යුතු ද (what is Next for Economic Policy Makers in Emerging and Frontier Asia) යන තේමාව යටතේ වූ සම්පත් දායකයෙක් ලෙස කටයුතු කළේ ය. අනතුරු ව අනෙක් ආයතන සහයෝගීතාව හරහා කලාපීය ආර්ථිකයන්හි ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කර ගැනීමේ අරමුණ ඇති ව මාර්තු මාසයේ දී ටෝකියෝ නුවර පැවති ජා.මු. අරමුදලේ ඉහළ පෙළේ සාකච්ඡාවකට ද අධිපතිතුමා සහභාගි වූ අතර, "A Reinforced GFSN and the IMF's Role at Its Core" යන සැසිය සඳහා සම්පත් දායකත්වය ලබා දුන්නේ ය.

තව ද ජා.මු. අරමුදලේ සහ ලෝක බැංකුවේ අප්‍රේල් මාසයේ දී පැවති රැස්වීම්වලට සහ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී පැවති වාර්ෂික රැස්වීම්වලට සහභාගි වීම මගින් ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ අත්කර ගෙන ඇති ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීමට, ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රමුඛතා පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට, තාක්ෂණික සහාය සහ පුහුණු අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමට මෙන් ම සංවර්ධන හවුල්කරුවන්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතන සහ අයෝජක කණ්ඩායම් සමඟ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡා පැවැත්වීමට අවස්ථාව සැලසිණි.

කලාපීය සහයෝගීතාව සහ දැනුම හුවමාරු කරගැනීම

තේපාල මහ බැංකුව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වන සන්ධානය විසින් සංවිධානය කරනු ලැබූ 6 වන දකුණු ආසියානු නායකයින්ගේ වටමේස සාකච්ඡාවට සහභාගි වූ අධිපතිතුමා එහි දී කලාපීය ප්‍රතිපත්ති සාකච්ඡාවලට සක්‍රීය ව දායක වූයේ ය. ඩිජිටල් ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් පවතින සයිබර් අවදානම් කළමනාකරණය, මූල්‍ය අවදානමට ලක් විය හැකි කාණ්ඩවල පාරිභෝගික ආරක්ෂණය ඉහළ නැංවීම සහ දකුණු ආසියාව පුරා ඩිජිටල් මූල්‍ය යටිතල පහසුකම්වල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන හැකියාව ශක්තිමත් කිරීමට මෙම සාකච්ඡා ඉවහල් විය.

නැමීබියාවේ පැවති මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වන සන්ධානයේ ගෝලීය ප්‍රතිපත්ති සමුළුව සහ නව දිල්ලි නුවර පැවති කොට්ඨාශ අර්ථික සමුළුව සඳහා අධිපතිතුමාගේ සහභාගිත්වය, කලාපීය දැනුම හුවමාරු කර ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කැපවීම තවදුරටත් තහවුරු කරන ලදී.

මූල්‍ය ස්ථායීතාව සහ නියාමනය සඳහා වූ සහභාගිත්වය

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම ඉහළ ප්‍රමුඛතාවක් ලෙස අඛණ්ඩ ව පැවතුණි. ඒ අනුව අධිපතිතුමා මැඩ්රිඩ් නුවර පැවති මූල්‍ය ස්ථායීතා මණ්ඩලයේ මූලික රැස්වීම්වලට සහ සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගි වීම ඔස්සේ මූල්‍ය ස්ථායීතාවට එල්ලවන ගෝලීය අවදානම් සහ ඒවා අවම කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කිරීමට අවස්ථාව හිමි විය. අධිපතිතුමාගේ මෙම සහභාගිවීම ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය කටයුතු ගෝලීය නියාමන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වීම ශක්තිමත් කිරීමට සහ මූල්‍ය පද්ධතිය පුරා ඇති විය හැකි අවදානම් නිරීක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී විය.

මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම/ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සඳහා වන දායකත්වය පුළුල් කිරීම

ටෝකියෝ නුවර පැවති ආසියා ශාන්තිකර කලාපීය කණ්ඩායමේ වාර්ෂික සමුළුව සඳහා අධිපතිතුමාගේ සහභාගිත්වය 2025 වසරේ සුවිශේෂී අවස්ථාවකි. ඉහළ නිලධාරී මට්ටමේ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡා වට කිහිපයක් මගින් මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම/ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සඳහා වන ප්‍රමිතීන්ට ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කැපවීම යළි තහවුරු කරන ලද අතර 2026 මාර්තු මස ආරම්භ වීමට නියමිත අනෙක් අවදානම් සඳහා සුදානම් වීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරුණි.

මෙම සබඳතා මගින් ඉලක්කගත තාක්ෂණික සහාය ලබා ගැනීම සඳහා වැඩසටහන් කිහිපයකට ප්‍රවේශය ලබා ගැනීමටත් ආසියා ශාන්තිකර කලාපීය කණ්ඩායමේ ලේකම් කාර්යාලය, ආධාර සපයන්නන් සහ තාක්ෂණික සහාය සපයන්නන් සමඟ සහයෝගීතාව වැඩිදියුණු කර ගැනීමටත් පහසුකම් සැලසීය.

වෙළෙඳ හා ආයෝජක සබඳතා

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශය සහ ආයෝජන පරිසරය සඳහා සහාය වනු පිණිස අධිපතිතුමා අනෙකුත් රජයේ නිලධාරීන් එක් ව එක්සත් ජනපද වෙළෙඳ නියෝජිතයන් සමඟ සම්බන්ධ වූ අතර එය තීරු බදු අඩු කිරීම පිළිබඳ පවතින සාකච්ඡා අඛණ්ඩ ව ඉදිරියට ගෙන යෑමට දායක විය.

අගෝස්තු මාසයේ දී කොළඹ කොටස් හුවමාරුව සහ ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව මගින් සංවිධානය කරන ලද සිංගප්පූරුවේ පැවැත් "Invest Sri Lanka" ආයෝජන සමුළුව සඳහා අධිපතිතුමා සහභාගි විය. ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයන් අතර ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම, වෙළෙඳපොළ විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම සහ ආයෝජන සබඳතා සඳහා සහාය වීමට මෙම සමුළුව මූලික වශයෙන් උපකාරී විය.

මෙම සියලුම ජාත්‍යන්තර කටයුතු වල දී අධිපතිතුමාගේ සහභාගි වීම ප්‍රධාන ගෝලීය හා කලාපීය පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සබඳතා ඵලදායී ලෙස ශක්තිමත් කිරීම, ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රමුඛතා වැඩිදියුණු කිරීම, සාර්වආර්ථික ස්ථායීතා අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා සහාය වීම සහ ආයෝජක සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් අතර විශ්වාසය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දායක විය. මෙම සබඳතා විදේශීය ඇගයීම් සඳහා සුදානම් වැඩිදියුණු කිරීමට, මූල්‍ය ස්ථායීතා රාමු ශක්තිමත් කිරීමට සහ මූල්‍ය අංශයේ මනා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ද සුවිශේෂී ලෙස දායක විය.

"A" ශ්‍රේණියේ මහ බැංකු අධිපතිවරුන් සඳහා වන සම්මානය - 2025

සිය විශිෂ්ට නායකත්වය සහ ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා වූ සුවිශේෂී දායකත්වය අගයමින් "Global Finance" සඟරාව මගින් පිරිනමනු ලබන "A" ශ්‍රේණියේ මහ බැංකු අධිපතිවරුන් සඳහා වන සම්මානයෙන් මහ බැංකු අධිපති ආචාර්ය නන්දලාල් වීරසිංහ මහතා 2025 වසරේදී ද පිදුම් ලැබීය. මෙම සම්මානය ලබා ගත් ප්‍රතිඵල වෙනුවෙන් පමණක් නොව ඒ ප්‍රතිඵල ලබාගැනීම සඳහා පාදක වූ ස්වාධීනත්වය, විනය සහ උපායමාර්ගික දැක්ම වෙනුවෙන් ද වූ ගෞරව ප්‍රණාමයකි.

වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

විදේශ විනිමය ගනුදෙනු නියාමනය සහ ප්‍රවර්ධනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, රජයේ නියෝජිතයා වශයෙන් රට තුළ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු නියාමනය කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් 2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනත බලාත්මක කිරීමේ වගකීම දරනු ලබයි.

මේ යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රධාන වශයෙන් පහත සඳහන් කාර්යයන් ඉටු කරයි:

- පවත්නා ප්‍රතිපත්තිවල ඵලදායිතාව සමාලෝචනය කිරීම සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ වර්ධනයන්ට අනුකූල ව නව ප්‍රතිපත්තිවල අවශ්‍යතාව හඳුනා ගැනීම.
- විදේශ විනිමය පනත යටතේ රෙගුලාසි සහ නියෝග නිකුත් කිරීමට අදාළ ව මුදල් අමාත්‍යවරයාට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.
- විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් බලයලත් වෙළෙඳුන් වෙත විධානයන් නිකුත් කිරීම.
- විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන්ට සහ අනෙකුත් ආයතනවලට අවසර ලබා දීම.
- පොදු අවසර යටතේ ආවරණය නොවන විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා විශේෂ අනුමැති ලබා දීම.
- විදේශ විනිමය පනතට අනුකූල වනවා දැයි නිරීක්ෂණය කිරීම සහ උල්ලංඝනය කිරීම් සම්බන්ධයෙන් අදාළ පියවර ගැනීම.
- මහ බැංකු පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද රීතිවලට අනුකූල ව අපනයන ඉපැයීම් ශ්‍රී ලංකාවට නැවත ගෙන්වා ගැනීම සහ අවසරලත් ගනුදෙනු සඳහා භාවිත කිරීමෙන් පසුව ඉතිරි වන ශේෂය ශ්‍රී ලංකා රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීම නියාමනය කිරීම.

අපනයන ඉපැයීම් මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම

2023 අංක 16 දරන මහ බැංකු පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද රීතිවලට අනුකූල ව අපනයන ආදායම් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන්වා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අධීක්ෂණය කරනු ලබයි. 2025 වසර තුළ මෙරටට ගෙන්වන ලද මුළු අපනයන ආදායම සහ ශ්‍රී ලංකා රුපියල් බවට පරිවර්තනය කරන ලද ප්‍රමාණය පිළිවෙළින් එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 17,103ක් සහ එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 5,207ක් විය.

අධීක්ෂණ සහ බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග පවත්නා විදේශ විනිමය නියාමන රාමුවට අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා පෙර තීරණය කරන ලද සැලසුමකට අනුව වසර පුරා බලයලත් වෙළෙඳුන් සහ බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන් සම්බන්ධයෙන් අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව බලයලත් වෙළෙඳුන් සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂණ 16ක් ද, බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන් සම්බන්ධයෙන් ස්ථානීය පරීක්ෂණ 24ක් ද සිදු කර නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබීය. තව ද අපනයන ඉපැයීම් මෙරටට ගෙන්වා ගැනීමේ සහ පරිවර්තනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවට අපනයනකරුවන් දක්වන අනුකූලතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරමින් අනුකූල අපනයනකරුවන් 201 දෙනෙකුට එරෙහිව නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කරන ලදී.

තව ද 2025 වසරේ දී පෙර ගෙවීම් පදනම මත ගෙවීම් සිදු කර තවමත් භාණ්ඩ මෙරටට ආනයනය කර නොමැති අවස්ථා සම්බන්ධයෙන් නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කිරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරන ලදී. වසර තුළ දී විදේශ විනිමය නියාමන අවශ්‍යතා උල්ලංඝනය කළ ආයතන සහ පුද්ගලයින් සඳහා රුපියල් මිලියන 34 ක දඩ මුදලක් පනවන ලදී.

විදේශ විනිමය බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ මහජන දැනුවත් කිරීම

සිය නියාමන උත්සාහයන් හි කොටසක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025 වසරේ දී මුදල් හුවමාරු කරන්නන් 59 දෙනෙකුට ද (නව බලපත්‍රයක් ඇතුළු ව), බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා බලපත්‍ර 06ක් ද සහ හෝල්ස් සඳහා බලපත්‍ර 12ක් ද නිකුත් කරන ලදී. බැංකු පද්ධතියට විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පත් කිරීම සඳහා නියම කර ඇති අවම අවශ්‍යතාව සපුරාලමින් මෙම බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන් 2025 වසරේ දී එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 171ක් වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කරන ලදී.

පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගිත්වය සහ මහජන දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා, මහ බැංකුව විදේශ විනිමය රෙගුලාසි, විදේශ විනිමය නියාමන රාමුව සහ මෙහෙයුම් කටයුතුවල අනුකූලතාව පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

2025 ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

➤ ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් පිටතට ගලා යන විදේශ විනිමය සඳහා පනවා තිබූ නිශ්චිත සීමාවන් සහ බාධාවන් ලිහිල් කරමින්, විදේශ විනිමය පනතේ 22 වන වගන්තිය යටතේ නියෝග නිකුත් කරන ලදී. ඒ අතර:

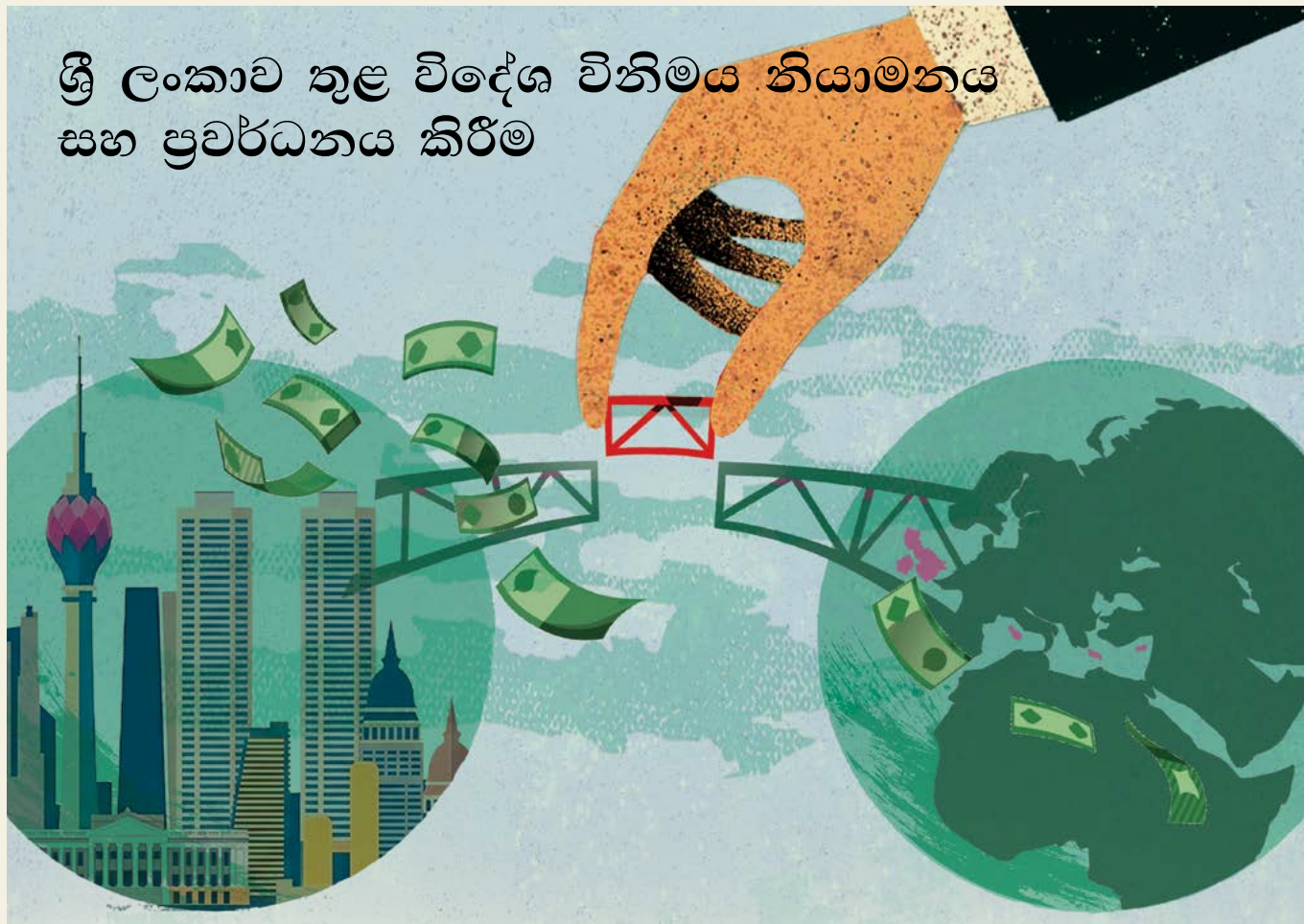
- i. කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළේ ලැයිස්තුගත සමාගම්වලට ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර විදේශයන්හි ව්‍යාප්ත කිරීමේ අරමුණින් ප්‍රතිමුඛ ආයෝජන ගිණුම් හරහා විදේශයන්හි සංස්ථාපිත සමාගම්වල සාමාන්‍ය කොටස්වල ආයෝජනය කිරීම සඳහා එක්සත් ජනපද ඩොලර් 750,000ක් හෝ ඔවුන්ගේ ශුද්ධ වත්කම්වලින් 20%ක් යන දෙකෙන් වඩා අඩු අගය දක්වා අවසර ලබා දෙන ලදී.
- ii. ඉහත (i) හි සඳහන් කර ඇති සමාන කොන්දේසි යටතේ ලැයිස්තුගත නොකළ සමාගම් සඳහා එක්සත් ජනපද ඩොලර් 200,000ක උපරිමයකට යටත් ව ආයෝජනය කිරීමට අවසර ලබා දෙන ලදී.
- iii. විදේශ විනිමය උපයන ව්‍යවසායයන්ට සිය ව්‍යාපාර විදේශයන්හි ව්‍යාප්ත කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ව්‍යාපාරික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් හරහා සිදු කරනු ලබන ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනුවල සීමාව එක්සත් ජනපද ඩොලර් 500,000 දක්වා වැඩි කරන ලදී.

iv. නේවාසිකයන්ගේ පෞද්ගලික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් හරහා සිදු කරනු ලබන ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු සඳහා අවසර දී ඇති උපරිම සීමාව එක්සත් ජනපද ඩොලර් 25,000 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

➤ බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන් සඳහා පැවති විධාන සංශෝධනය කරමින් නව විධානයන් නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ බලපත්‍රයේ වලංගු කාල සීමාව වසර තුනක් දක්වා දීර්ඝ කිරීම, ඔවුන්ගේ අනුමත ව්‍යාපාර පරිශ්‍රය තුළ මුදල් හුවමාරු ව්‍යාපාර කටයුතුවල පමණක් නියැලිය යුතු බවට නියම කිරීම සහ බස්නාහිර පළාතෙන් පිටත සංචාරකයන් බහුල ව ගැවසෙන ප්‍රදේශවල මුදල් හුවමාරු ව්‍යාපාර දිරිමත් කිරීම අරමුණු කර එවැනි ආයතන සඳහා වූ අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් හි වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබේ.

➤ තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු සඳහා විශේෂ අනුමැති 03ක් සහ අවසර 82ක් ලබා දී ඇති අතර, විදේශ ආයෝජන සහ සංක්‍රමණිකයන්ගේ ජෛෂණ ආදිය සම්බන්ධයෙන් නිෂ්කාශන 929ක් වාණිජ බැංකුවලට නිකුත් කරන ලදී.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

ශ්‍රී ලංකාව තුළ විදේශ විනිමය නියාමනය සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ විදේශ විනිමය නියාමනය කිරීමේ සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව සතු වේ. 2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනත (විදේශ විනිමය පනත) යටතේ අදාළ

පාර්ශ්වයන්ගේ ජංගම¹ සහ ප්‍රාග්ධන² ගනුදෙනුවලට පහසුකම් සපයමින් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය නියාමනය කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිතයා ලෙස විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය නියාමන රාමුවේ විකාශනය

පසුගිය දශක හතක කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය නියාමන රාමුව සැලකිය යුතු පරිවර්තනයකට ලක් ව තිබේ. 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත යටතේ මහ බැංකුව පිහිටුවීමත් සමඟ මෙහි මූලික පදනම සකස් විය. පසුව 1953 අංක 24 දරන විනිමය පාලන පනත යටතේ පුළුල් නෛතික ව්‍යුහයක් බිහි වූ අතර එමඟින් රටේ සීමිත විදේශ විනිමය සම්පත් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පාලනය මත පදනම් වූ ක්‍රමවේදයක් ඇති විය.

¹ ජංගම ගනුදෙනු - විදේශ වෙළෙඳාම් සහ සේවා සම්බන්ධ ගෙවීම්, පොලී ගෙවීම් සහ ආයෝජන ආදායම්, ණය ආපසු ගෙවීම් සහ ජීවන වියදම් ප්‍රේෂණ වැනි එදිනෙදා සිදු කරන ජාත්‍යන්තර ගෙවීම් මෙයට ඇතුළත් වේ.

² ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු - ආයෝජන හෝ වත්කම් හුවමාරු කිරීමේදී අදාළ දේශසීමා හරහා සිදුවන විදේශ විනිමය ගනුදෙනු මෙයට ඇතුළත් වේ. (උදාහරණ: අන්තර්ජාතික පුද්ගලයින් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු කරනු ලබන ආයෝජන, නේවාසික පුද්ගලයින් විසින් සිදු කරනු ලබන විදේශ ආයෝජන සහ සංක්‍රමණික අරමුදල් හුවමාරු කිරීම්)

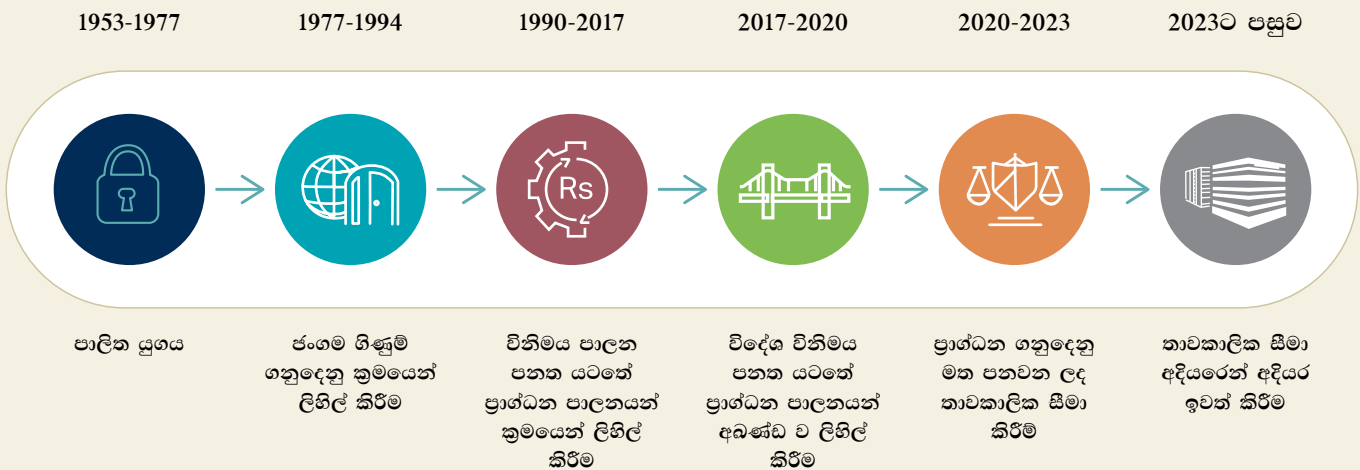
³ ප්‍රධාන වශයෙන් 1960 සිට 1977 දක්වා කාලය තුළ.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ආංශික ලිහිල්කරණය

1977 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද ලිහිල්කරණ ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් මූලික ව්‍යුහාත්මක වෙනසක් ඇති විය. 1994 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාව ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ VIII වැනි වගන්තියේ නෛතික ප්‍රතිපාදන පිළිගනිමින් ජංගම ගනුදෙනු සඳහා පැවති සීමාවන් මුළුමනින් ම ලිහිල් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. ඇතැම් ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනුවලට අදාළ අරමුදල් රට තුළට ගලා ඒම් ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කළ ද ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනුවලට අදාළ අරමුදල් රටින් පිටතට ගලා යාම් තවදුරටත් සැලකිය යුතු පාලනයන්ට සහ විශේෂ අනුමැතීන්ට යටත් විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය නියාමන රාමුවේ විකාශය

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය නියාමන ගමන් මඟ, දැඩි ලෙස පාලිත යුගයක සිට විදේශ විනිමය නියාමනය සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස පිළිබිඹු කරමින් වඩාත් ලිහිල් කරන ලද රාමුවක් කරා ගමන් කර ඇත.

2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනත දක්වා පරිවර්තනය වීම

2017 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය නියාමනය කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින්, පෙර පැවති විනිමය පාලන පනත අවලංගු කර විදේශ විනිමය පනත බලාත්මක කරන ලද අතර එය විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තියේ විකාශයෙහි වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළේ ය.

විදේශ විනිමය පනත මගින් හඳුන්වා දුන් ප්‍රධාන වෙනස්කම්වලට පහත දැ ඇතුළත් විය:

- පූර්ණ ජංගම ගිණුම් පරිවර්තනය පිළිබඳ ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම
- විදේශ විනිමය උපයන්තන්හට ඔවුන්ගේ සියලුම විදේශ විනිමය ඉපයීම්, ජංගම සහ ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු සඳහා භාවිත කිරීමට නිදහස ලබා දීම
- අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සහිත ව

අවසර ලත් ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු කාණ්ඩ නියම කිරීම සඳහා නියෝග සහ නියම නිකුත් කිරීමට මුදල් අමාත්‍යවරයාට බලය ලබා දීම

- විනිමය පාලන පනත යටතේ අපරාධමය වැරදි ලෙස අර්ථදැක්වීම්වලට ප්‍රතිපක්ෂ ව විදේශ විනිමය පනත යටතේ සිදුවන සියලුම වැරදි, අනුකූලතා නොවීම් ලෙස සැලකීම
- පරිපාලනමය සාධාරණත්වය සහතික කිරීම සඳහා අභියාචනාධිකාරී බලය සහිත විමර්ශන මණ්ඩලයක් පිහිටුවීම
- ශ්‍රී ලංකාව තුළට හෝ ඉන් පිටතට විදේශ විනිමය ප්‍රේෂණය කිරීම මූල්‍ය ස්ථායීතාවට විභව තර්ජනයක් විය හැකි යැයි හඳුනා ගත් අවස්ථාවන්හි දී, මූල්‍ය ස්ථායීතාව සුරැකීම සඳහා විදේශ විනිමය ප්‍රේෂණ සීමා කිරීමට හෝ නියාමනය කිරීමට පියවර ගැනීමේ බලතල හඳුන්වා දීම.

ඒ අනුව විදේශ විනිමය පනතේ විධි විධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ බලධාරියා ලෙස විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව රටේ ආර්ථික සමෘද්ධියට දායක වන්නා වූ කාර්යක්ෂම, ඵලදායී සහ විධිමත් ලෙස කළමනාකරණය කරන ලද විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළක සංවර්ධනයට පහසුකම් සැලසීමේ දැක්ම (vision) ඇති ව කටයුතු කරයි.

විදේශ විනිමය නියාමනය කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම අරමුණින් 2017 වසරේ දී බලාත්මක කරන ලද 2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනත ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්ති විකාශයෙහි වැදගත් සන්ධිස්ථානයකි.

බැංකුවේ කාර්යභාරය > වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

විදේශ විනිමය පනත බලාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය ලෙස විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයන් සහ රාජකාරි:

- දත්ත මත පදනම් වූ විශ්ලේෂණයන්ගේ සහාය ඇති ව ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු අනුපිළිවෙළින් ලිහිල් කිරීම සඳහා ලිහිල් කළ යුතු ප්‍රාග්ධන වර්ගීකරණයන් පිළිබඳ ව රජයට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරයි.
- විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සිදු කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලපත්‍රලාභී බැංකු (LBs) සහ බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන් (AMCs) වෙත විධාන නිකුත් කිරීම
- විදේශ විනිමය ගනුදෙනුවල නිරත වීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු, බලයලත් මුදල් හුවමාරු කරන්නන් සහ අනෙකුත් ආයතන වෙත අවසර ලබා දීම
- විදේශ විනිමය වාර්තා කිරීමේ පද්ධති හරහා විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පිළිබඳ දත්ත සහ තොරතුරු රැස් කිරීම
- පූර්ව නිශ්චිත සැලසුමකට අනුව ස්ථානීය සහ ස්ථානීය නොවන පරීක්ෂණ හරහා විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පිළිබඳ අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයක් සිදු කිරීම සහ අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී බලාත්මක කිරීමේ පියවර ගැනීම (මීට බලපත්‍ර අත්හිටුවීම හෝ අවලංගු කිරීම සහ මූල්‍ය දඩ පැනවීම ඇතුළත් වේ)
- මහජන තොරතුරු මත පදනම් ව අනවසර විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පිළිබඳ විමර්ශන පැවැත්වීම සහ විදේශ විනිමය පනත යටතේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම

අර්බුද කළමනාකරණය සඳහා වූ විධිවිධාන

විදේශ විනිමය අර්බුදකාරී අවස්ථාවන්හි දී වහාම මැදිහත්වීම් සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් මෙවලම් විදේශ විනිමය පනත මගින් සපයයි. මෑතක දී ඇති වූ විදේශ විනිමය අර්බුදය හමුවේ මෙය සනාථ විය. මතු වෙමින් පවතින දුෂ්කරතා කල්තියා හඳුනා ගනිමින්, රට යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ ගමන් මඟට සහාය වෙමින් කාලෝචිත ලෙස ඵලදායී ප්‍රතිපත්තිය පියවර හඳුන්වා දීමට විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව බලගන්වා ඇත. එවැනි පියවර කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ප්‍රාග්ධන පිටතට ගලා යාම පාලනය කිරීම සඳහා ලිහිල් කර තිබූ ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු තාවකාලික ව අත්හිටුවමින් ප්‍රාග්ධන ගලා යාම කළමනාකරණය කිරීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- අපනයනකරුවන් විසින් ඔවුන්ගේ අපනයන ආදායම නියමිත කාලය තුළ මෙරටට ගෙන්වා ගත යුතු බවටත් එම ආදායම දේශීය වෙළෙඳපොළේ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රුපියල් බවට පරිවර්තනය කළ යුතු බවටත් නියම කිරීම.

- විදේශ විනිමය රට තුළට ගලා ඒම දිරිමත් කිරීම සඳහා විශේෂ තැන්පතු ගිණුම් (SDAs) හඳුන්වා දීම.
- විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට බාධාවක් නොවන පරිදි බලශක්ති සහ විදුලි උත්පාදන ක්ෂේත්‍ර වැනි මෙරට නේවාසික ආයතනවලට ඔවුන්ගේ ආනයන අවශ්‍යතා ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කර ගැනීමට ඉඩ සලසමින් ඇතැම් දේශීය විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

මෙම පියවර තාවකාලික පදනම මත හඳුන්වා දුන් අතර විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ හිතකර වර්ධනයන් සමඟ ඒවා ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකික ව්‍යවසායයන්ගේ ගෝලීය ව්‍යාප්තිය සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙමින් ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් කළමනාකරණ විධිවිධාන ලිහිල් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දැනට කැපවී සිටින අතර එය මෙරට ව්‍යවසායකයන්ගේ ගෝලීය ඒකාබද්ධතාවය තහවුරු කිරීමට සහ බාහිර ස්ථාවරත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට අදහස් කරන වැඩි වශයෙන් වෙළෙඳපොළ ඉලක්ක කරගත් රාමුවක් රට තුළ නිර්මාණය කරයි.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ එක් ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (සේ. අ. අ.), ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛතම විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල ලෙස සිය ස්ථාවරත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරගෙන ඇත. ජාතික ආර්ථිකය තුළ අරමුදලෙහි ප්‍රමාණාත්මක සහ පද්ධතිමය වැදගත්කම පිළිබිඹු කරමින් 2025 වසර අවසානයේ දී එහි වත්කම් පදනම රුපියල් ට්‍රිලියන 5ක මට්ටමට ළඟා විය.

සාමාජිකයින්ට හිමි දීමනාලීන අරමුදල් සුරක්ෂිත ව ගොඩනැගීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙමින් වෙනස්වන ආර්ථික තත්ත්වයන් තුළ එහි ආයෝජන කටයුතු සාර්ථක ව හැසිරවීම මගින් වෙළෙඳපොළ පැවති මට්ටම අභිබවා ගිය පොලී අනුපාතිකයන් අඛණ්ඩ ව ප්‍රකාශ කිරීමට අරමුදල සමත් විය. සේ.අ.අ. හි සාමාජිකයින්ගේ ලබා දුන් තරගකාරී ප්‍රතිලාභ තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විවක්ෂණශීලී ව එහි අරමුදල් කළමනාකරණය සඳහා කළ කැපවීම මනාව පිළිබිඹු වන අතර අදාළ අමාත්‍යවරුන්ගේ එකඟතාව ලැබීමට යටත් ව 2025 වසර සඳහා 10.75%ක පොලී අනුපාතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අපේක්ෂා කරයි.

සේ.අ.අ. 2025 වසර පුරාම එහි ආයෝජන කලම උපායමාර්ගික ව ප්‍රතිසංවිධානය කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාවලිය තුළ සාංගමික ණයකර සහ ESG (පාරිසරික, සමාජීය සහ යහපාලන) තේමාව සහිත බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කිරීම සහ කොටස් වෙළෙඳපොළ වෙත සක්‍රීය ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම යනාදිය තුළින් ආයෝජන විවිධාංගීකරණය කරන ලදී. වාසිදායක වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා උපයෝගී කර ගන්නා අතර ම අඩු ක්‍රියාකාරී වත්කම්වලින් ඉවත් වෙමින් අරමුදල අවදානම් - ගැළපූ ඉහළ කාර්යසාධනයක් ලබා ගෙන ඇති අතර එමගින් අරමුදලෙහි දිගු කාලීන තිරසාරභාවය සහතික කර ඇත.

මෙහි සඳහන් පරිදි සේ.අ.අ. විවක්ෂණශීලී මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ සාමාජික කේන්ද්‍රීය මෙහෙයුම් ප්‍රතිසංස්කරණය යනාදී ඒකාබද්ධ උත්සාහයන් හරහා ශ්‍රී ලාංකේය ශ්‍රම බලකායට ආරක්ෂිත සහ ගෞරවනීය විශ්‍රාම ජීවිතයක් ලබා දීමේ මෙහෙවරට සේ.අ.අ. කැප වී සිටී.

සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සඳහා කරුණාකර සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ වෙබ් අඩවිය වෙත ප්‍රවේශ වන්න¹.

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත යටතේ පැහැදිලි කර ඇති නීතිමය රාමුව තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025 වසරේ දී රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යයන් සිදු කළේ ය. පනතේ 132 වගන්ති යටතේ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ අධිකාරියක් ස්ථාපිත කිරීමට අදාළ නීතිමය විධිවිධාන සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක වන තෙක් රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සහ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් රජයේ නියෝජිතයා ලෙස කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය බලතල අන්තර්කාලීන ව මහ බැංකුවට පවරා දී තිබුණි. ඒ අනුව 2024 අංක 33 දරන රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ පනත සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක වන තෙක් සහ එම වගකීම් මුදල් අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා ඇති රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය වෙත පැවරෙන තෙක් මහ බැංකුව විසින් 2025 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා රාජ්‍ය ණය නියෝජිත කාර්යයන් අඛණ්ඩ ව ඉටු කරන ලදී.

2024 අංක 33 දරන රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ පනත සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ අදාළ විධිවිධානවලට අනුකූල ව රජයේ සුරැකුම්පත් සම්බන්ධ නිර්දේශිත සුරැකුම්පත් පියවීමේ පද්ධතිය සහ මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියට අදාළ රාජකාරී කටයුතු මහ බැංකුව විසින් 2026 ජනවාරි 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.

ඊට අමතර ව රජය සඳහා ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියට අවශ්‍ය පහසුකම් මහ බැංකුව විසින් සපයන ලදී.

සවිස්තරාත්මක විස්තර සඳහා රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලයේ වෙබ් අඩවිය වෙත පිවිසෙන්න².

මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය

2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත යටතේ අතිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් සිදු කරන ලද නියෝගයට අනුව 2007 පෙබරවාරි මාසයේ සිට මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පරිපාලන ව්‍යුහය තුළ ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මක වන දෙපාර්තමේන්තුවක් ලෙස කටයුතු කරයි.

මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයෙහි මෙහෙයුම් විෂය පථය මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත වෙනුවට ව්‍යුත්පන්න වී ඇත. මුදල් විශුද්ධිකරණය, ත්‍රස්තවාදය සඳහා මුදල් සැපයීම සහ ඒ ආශ්‍රිත නීති විරෝධී ක්‍රියාකාරකම් වළක්වාලීම, අනාවරණය කිරීම සහ විමර්ශනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය පහසුකම් සලසනු ලබයි.

2025 දී මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් ප්‍රගාමී (proactive) හා නිගාමී (reactive) මූල්‍ය බුද්ධි තොරතුරු බෙදා හැරීම, අධීක්ෂණ සහ බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් ශක්තිමත් කිරීම, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සම්බන්ධීකරණය වැඩි දියුණු කිරීම සහ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදය සඳහා මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම සම්බන්ධ නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා පහසුකම් සැලසීම තුළින් මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදය සඳහා මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූල ඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීමේ නීතිමය රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී.

මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදය සඳහා මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සඳහා වූ ජාතික සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේ නායකත්වය යටතේ 2026 වර්ෂයේ දී අනෙක් අතර ඇගයීම සඳහා සූදානම් වීමේ දී රටෙහි මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදය සඳහා මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූල ඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම සඳහා වූ රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය පුළුල් හා උපායමාර්ගික පියවර මාලාවක් ගෙන තිබේ.

තම මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව පෙන්වනු ලබමින් උසස් තත්වයේ මූල්‍ය බුද්ධි තොරතුරු රැස් කර, විශ්ලේෂණය කර නීතිය බලාත්මක කරන ආයතන හා නීති බලධාරීන් වෙත විමර්ශන හා තබු පැවරීම් සම්බන්ධව අවශ්‍ය වන මූල්‍ය බුද්ධි තොරතුරු සැපයීමේ තම මූලික කාර්යය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය අඛණ්ඩව ඉටු කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

සවිස්තරාත්මක විස්තර සඳහා, කරුණාකර මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ වෙබ් අඩවියෙහි ඇති මූල්‍ය බුද්ධි ඒකක වාර්ෂික වාර්තාව වෙත යොමුවන්න³.

¹ https://epf.lk/?page_id=243

² <https://www.treasury.gov.lk/web/public-debt-management-office/section/public%20debt%20management%20office>

³ https://fiusrilanka.gov.lk/annual_reports.html

බැංකුවේ කාර්යභාරය > වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ නියෝජිත කාර්යය සහ එහි අවසන් කිරීම පිළිබඳ සාරාංශයක්

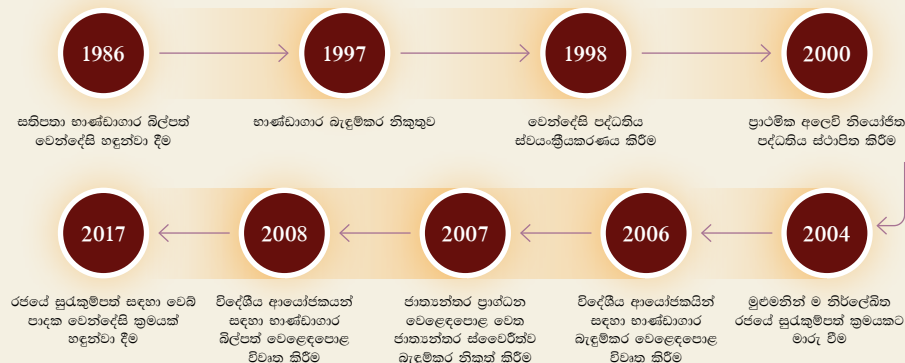
රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය පිළිබඳ මහ බැංකුවේ සාම්ප්‍රදායික කාර්යභාරය

ණය කළමනාකරණ නියෝජිත කාර්යය

1950 දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ස්ථාපිත කළ දා සිට ප්‍රතිවර්තනය කරන ලද මුදල් නීති පනතේ 113 වගන්තිය යටතේ රජයේ නියෝජිතයා ලෙස මහ බැංකුව ණය කළමනාකරණ කිරීමේ සීමිත කාර්යයක් ඉටු කර ඇත. ඒ අනුව දේශීය හෝ විදේශීය මුදලින් නාමකරණය කරන ලද වෙළෙඳපොළෙහි අලෙවි කළ හැකි භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරී බැඳුම්කර (ISB) සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර (SLDB) නිකුත් කිරීම හරහා රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්පාදනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව දායක විය.

ණය වෙළෙඳපොළවල ප්‍රධාන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ නවීකරණයන්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දශක ගණනාවක් පුරා ක්‍රමානුකූල ව රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය සඳහා ආයතනික සහ වෙළෙඳපොළ යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කරන ලදී..

බැංකුවේ කාර්යභාරය > වෙනත් පවරන ලද වගකීම්

මෙම උපකරණ හරහා දේශීය ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය කිරීමට රජයට සහයෝගය ලබා දෙමින් රාජ්‍ය වියදම් සඳහා අරමුදල් රැස් කිරීමට මහ බැංකුවට හැකි විය.

රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම

දශක ගණනාවක් පුරා මහ බැංකුව රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය සඳහා ආයතනික හා වෙළෙඳපොළ යටිතල පහසුකම් ක්‍රමානුකූල ව ශක්තිමත් කළේය. 1986 දී සතිපතා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි හඳුන්වා දීම, 1997 දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සහ 1998 දී වෙන්දේසි ක්‍රියාවලිය ස්වයංක්‍රීය කිරීම ප්‍රධාන සන්ධිස්ථාන අතරට ඇතුළත් විය.

මෙම ප්‍රතිසංස්කරණවලින් පසුව 2000 වර්ෂයේ දී ප්‍රාථමික අලෙවිකාර ක්‍රමය ස්ථාපිත කිරීම, 2004 දී නිර්ලේඛන රජයේ සුරැකුම්පත් පද්ධතියකට මාරුවීම සහ 2006 දී සහ 2008 වර්ෂයේ දී පිළිවෙලින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ වශයෙන් විදේශීය ආයෝජකයින් සඳහා රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ ක්‍රමානුකූල ව විවෘත කිරීම ද සිදුවිය. විනිවිදභාවය සහ වෙළෙඳපොළ පදනම් කරගත් භාවිතයන් සඳහා කැපවෙමින් මහ බැංකුව 2017 සහ 2023 දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික නිකුත් කිරීම සඳහා වෙබ් පදනම් කරගත් පද්ධති හඳුන්වා දුන්නේ ය.

අරමුදල් රැස් කිරීම සහ ණය සේවාකරණය

මෙම කාලය පුරා ම විවික්ෂණශීලී අවදානම් කළමනාකරණ සලකා බැලීම්වලට යටත් ව හැකි තරම් අවම පිරිවැයකින් රජයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ කාර්යය මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලදී. මේ අතර ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් එවකට පැවති ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන් 2022 අප්‍රේල් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ රාජ්‍ය ණය සේවාකරණය පිළිබඳ අන්තර්වාර ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රකාශයට පත් කරන තෙක් ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව රජයේ මූල්‍ය නියෝජිතයා ලෙස රාජ්‍ය ණය සේවාකරණය සම්බන්ධයෙන් නොබිඳුණු වාර්තාවක් පවත්වාගෙන යන ලදී.

රජයේ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැපයීම

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් ක්‍රමය යටතේ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පුරා ම මහ බැංකුව විසින් රජයට පුළුල් වශයෙන් තාක්ෂණික සහ මෙහෙයුම් සහාය ලබා දෙන ලදී. මෙම සහයෝගය මුලින් ම දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි යොමු වූ අතර පසුව විදේශ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය දක්වා ව්‍යාප්ත විය. ඒ අනුව 2023 ජූලි මාසයේ දී ක්‍රියාත්මක කරන ලද දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ වැඩසටහන යටතේ මහ බැංකුව විසින් රජයට දෙන ලද නොපිය වූ තාවකාලික අත්තිකාරම් සහ මහ බැංකුව ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් මිල දී ගත් කල් නොපිරුණු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය කිරීමට පහසුකම් සපයන ලදී.

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය ස්ථාපිත කිරීම

අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් යටතේ ඇති කොන්දේසිවලට අනුව සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් ඉහළම භාවිතයන්ට අනුකූල ව 2024 අංක 33 දරන රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ පනත යටතේ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය පිහිටුවන ලදී. රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය පිහිටුවීම තුළින් මින් පෙර මුදල්, සැලසුම් සහ ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සහ මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වෙන් වෙන් ව කරන ලද ණය කළමනාකරණ කාර්යයන් ඒකාබද්ධ කිරීම සිදු විය.

සුමට සංක්‍රාන්තියක් සහතික කිරීමේ අරමුණින් යුතු ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දශක හතකට වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ රැස් කරගත් පුළුල් ආයතනික අත්දැකීම් සහ දැනුම රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලයේ කාර්ය මණ්ඩලයට සිය සේවා ස්ථානයේදී ම කාර්යසාධන පුහුණුවක් වශයෙන් ලබා දෙන ලදී.

සංක්‍රාන්ති අවධිය ආරම්භයේ දී ණය කළමනාකරණ මෙහෙයුම් කටයුතු මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණය යටතේ ද අනතුරු ව මුදල් අමාත්‍යාංශයේ වගකීම හා අධීක්ෂණය

යටතේ ද සිදු විය. මෙම ක්‍රමානුකූල ප්‍රවේශය මඟින් මෙහෙයුම් අඛණ්ඩතාව, ස්ථාවරත්වය සහ ඵලදායී දැනුම් හුවමාරුව සහතික කරනු ලැබූ අතර 2025 දෙසැම්බර් මාසයේ දී රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය සම්පූර්ණයෙන් ම එහි මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී.

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ පාලන ව්‍යුහයේ ප්‍රතිසංස්කරණ

සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති බලධාරීන් අතර ඵලදායී සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් ලෙස පවතී. මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ ප්‍රතිපාදනවලට අනුකූල ව ඉහළ මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණයක් පහසු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අධිපතිවරයාගේ සභාපතිත්වයෙන් සහ මහා භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයාගේ සාමාජිකත්වයෙන් යුත් සම්බන්ධීකරණ සභාවක් ස්ථාපනය කර ඇත.

තව ද මෙහෙයුම් මට්ටමේ කටයුතුවල දී රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ සම්බන්ධ කටයුතුවලට අඛණ්ඩ සහයෝගීතාව තහවුරු කිරීම සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරයේ නියෝජ්‍ය ලේකම්වරයාගේ සභාපතිත්වයෙන් සහ මහ බැංකු නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත රාජ්‍ය ණය සම්බන්ධීකරණ කමිටුවක් ක්‍රියාත්මක වේ.

මුදල් අමාත්‍යාංශය යටතේ පූර්ණ ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් යුත් රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලයක් ස්ථාපනය කිරීම මඟින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය යන ද්විත්ව කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීම හේතුවෙන් දීර්ඝ කාලීන ව පැන නැඟී පැවති බැඳියාවන් අතර ගැටුම නිරාකරණය කර ගැනීමට හැකියාව ලැබී ඇත. මෙම ආයතනික ස්වාධීනත්වය හේතුවෙන් මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම සිය ප්‍රාථමික අරමුණ ලෙසත්, මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීම සිය අනෙක් අරමුණ ලෙසත් සලකා ජාත්‍යන්තර ව පිළිගත් ක්‍රමවේදයන්ට අනුකූල ව සිය මූලික විෂය පථයන් කෙරෙහි පමණක් අවධානය යොමු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකියාව ලැබී ඇත.

බැංකුව කළමනාකරණය කිරීම

මානව ප්‍රාග්ධනය කළමනාකරණය

ආයතනයට අවශ්‍ය දක්ෂ හා සුදුසු සේවකයින් හඳුනාගෙන බඳවා ගැනීම සඳහා ගත් ආරම්භක ක්‍රියාමාර්ග

නිරන්තරයෙන් වෙනස් වන ආයතනික අවශ්‍යතාවලට සමගාමී ව මහ බැංකු අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහ එහි මෙහෙයුම් සුමට ව පවත්වා ගෙන යාම සහතික කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2025 වසර පුරා ඉලක්කගත කළපතාවලින් හෙබි පුද්ගලයින් බඳවා ගැනීම සහ එමඟින් ශ්‍රම බලකාය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මුලපිරීම් රාශියක් සිදු කරන ලදී. 2025 වසර තුළ දී කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතාවල මනා තුලනයක් පවත්වා ගැනීමේ අරමුණින් විවිධ දෙපාර්තමේන්තුවල හඳුනාගත් තනතුරු සඳහා පුද්ගලයින් බඳවා ගැනීම සහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩල ධුරාවලියේ පහළ ශ්‍රේණියක් සඳහා සුදුස්සන් බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කිරීම යනාදිය තුළින් බැංකුව සිය ශ්‍රම බලකාය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට අඛණ්ඩ ව කටයුතු කරන ලදී. මෙම බඳවා ගැනීමේ ප්‍රයත්න තුළින් විශේෂඥ දැනුම, ක්ෂේත්‍ර පළපුරුද්ද සහ විවිධ වෘත්තීය අත්දැකීම් බැංකුවට එක් වූ අතර එමඟින් මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා දායකත්වයක් ලැබුණි.

මිනිස්බල සැලසුම්කරණය

මහ බැංකුවේ ශ්‍රම බලකාය කාර්යක්ෂම ව සැලසුම් කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක සහ ව්‍යුහගත ප්‍රවේශයක් භාවිත කරමින් සිදු කරන මිනිස් පාලන ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදය ඇතුළු ව්‍යුහගත මිනිස්බල සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියේ අදියරයන් වසර පුරා අඛණ්ඩ ව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. නිශ්චිත සැලසුම් කාලසීමාවක් තුළ දෙපාර්තමේන්තුවල දැනට සිදු කරන සහ සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත සියලු ම ක්‍රියාකාරකම් හඳුනා ගැනීම සහ විවිධ වූ කාර්ය මණ්ඩල මට්ටම්වල එක් එක් ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන කාලය ඇස්තමේන්තු කිරීම මගින් ප්‍රශස්ත කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතාව තීරණය කිරීම සඳහා මෙම ප්‍රවේශය යොදා ගනු ලැබේ. බැංකුවේ කාර්යක්ෂම සහ ඵලදායී ක්‍රියාකාරීත්වය මෙන්ම ආයතනික අවශ්‍යතා සමඟ මානව සම්පත අඛණ්ඩ ව අනුකූල වන බව සහතික කරමින් අනාගත බඳවා ගැනීම් තීරණය කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රමවේදය උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

සේවකයින්ගේ වෘත්තීය ප්‍රගතිය සහ දක්ෂ සේවක පිරිසක් අනුප්‍රාප්තිකයින් ලෙස සූදානම් කිරීම

සේවකයින්ගේ වෘත්තීය ප්‍රගතිය සහ අභ්‍යන්තර වශයෙන් සේවක කුසලතා සංවර්ධනය කිරීම සඳහා බැංකුවේ අඛණ්ඩ කැපවීම පිළිබිඹු කරමින් නායකත්ව සහ කළමනාකරණ කුසලතා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සුදුසුකම් ලත් නිලධාරීන්ට උසස් වීම් ලබා දීම උපායමාර්ගිකව සිදු කරන ලදී. වෘත්තීය දියුණුව පිණිස ගත් මෙම මුලපිරීම් මගින් නායකත්ව සංවර්ධනය, අනුප්‍රාප්තික සූදානම සහ අභ්‍යන්තර කුසලතා වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි බැංකුවේ අඛණ්ඩ අවධානය පිළිබිඹු කරයි.

මානව සම්පත් උපායමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය

මානව සම්පත් කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමට ගත් නව ක්‍රියාමාර්ග

අනාගතයේ අනුප්‍රාප්තිකයින් ලෙස කටයුතු කිරීමට සූදානම්, මනා නිපුණත්වයකින් යුතු, ඉහළ කාර්යසාධනයක් සහිත ශ්‍රම බලකායක් ගොඩ නැංවීම සඳහා බැංකුවේ ඇති කැපවීමට සමගාමී ව දැනට ක්‍රියාත්මක "මානව සම්පත් උපායමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය" යටතේ පරිවර්තනීය මානව සම්පත් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ග මඟින් කාර්ය සාධන කළමනාකරණය, නිපුණතා ඇගයීම, නායකත්ව සංවර්ධනය, රැකියා කාණ්ඩ රාමුව, නමැයිලි සේවා පහසුකම් සහ කුසලතා සහභාගීත්ව ඇතුළු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් ආවරණය කරන ලදී.

වැඩිදියුණු කළ සේවක කාර්ය සාධන ඇගයීම් පද්ධතිය

සේවක කුසලතා ඵලදායී ව කළමනාකරණය කරන සහ ඉහළ කාර්ය සාධනයක් සහිත සංස්කෘතියක් ඇති කිරීම සඳහා සහාය දැක්වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 වසරේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි වැඩි දියුණු කළ කාර්ය සාධන ඇගයීම් පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී. පැහැදිලිව නිර්වචනය කළ අරමුණු සහ නිපුණතා මත පදනම් වූ ඇගයීම් තුළින් විනිවිදභාවය, වගවීම සහ අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධනය ශක්තිමත් කරමින් සේවක ඉලක්ක, දෙපාර්තමේන්තු අරමුණු සහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා සමඟ අනුකූල කිරීම මගින් පුද්ගල සහ ආයතනික කාර්ය සාධනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙම සංශෝධන ඇගයීම් රාමුව සැලසුම් කර ඇත.

විස්තීර්ණ නිපුණතා රාමුව

නායකත්ව නිපුණතා ආකෘතිය (Leadership Competency Model), තාක්ෂණික නිපුණතා ආකෘතිය (Technical Competency Model), සහ නායකත්ව ඇගයීම් සහ සේවක හැකියා හඳුනා ගැනීමේ රාමුව (Leadership Assessment and Profiling Framework) අදියර වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් නිරන්තරයෙන් වෙනස් වන බැංකුවේ මෙහෙයුම් අවශ්‍යතාවලට අනුකූල ව මානව සම්පත් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය නවීකරණය කර නිපුණතා පාදක කරගත් කුසලතා කළමනාකරණය ශක්තිමත් කිරීමට පියවර ගනිමින් සිටී. නායකත්ව නිපුණතා ආකෘතිය මගින් අනුවර්තනය වීමේ හැකියාව, උපායමාර්ගික දිශානතිය, අවදානම් පිළිබඳ දැනුම්වත් භාවය, නවෝත්පාදන බිහි කිරීමේ හැකියාව, පාර්ශ්වකරුවන් සම්බන්ධ කර ගැනීම සහ කුසලතා සංවර්ධනය යන නිපුණතා කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් බැංකුවේ සියලු ම තනතුරු සඳහා අවශ්‍ය වන නායකත්ව හැසිරීම් සහ හැකියා මෙමඟින් නිර්වචනය කරනු ලබයි. තාක්ෂණික නිපුණතා ආකෘතිය මගින් රැකියා අවශ්‍යතා සහ

ආයතනික අරමුණුවලට අනුකූල වන බව සහතික කරමින් විශේෂිත රැකියා භූමිකා සඳහා අවශ්‍ය වන තාක්ෂණික දැනුම සහ කුසලතා ගෙන හැර දක්වන ව්‍යුහගත රාමුවක් සපයයි. මෙම ආකෘතීන්වලට ගැළපෙන ලෙස නායකත්ව ඇගයීම් සහ සේවක හැකියා හඳුනා ගැනීමේ රාමුව, නායකත්ව හැකියා හඳුනා ගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය (Leadership Profiling Centre), මධ්‍යම කළමනාකාරීත්ව හැකියා හඳුනා ගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය (Middle Management Profiling Centre) සහ මූලික විධායක මට්ටමේ හැකියා හඳුනා ගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය (Executive Profiling Centre) ලෙස අදියර තුනක් යටතේ ස්ථාපිත වෙමින් පවතින අතර එමඟින් වත්මන් සහ අනාගත භූමිකා සඳහා ඇති සූදානම් සහතික කරමින් බැංකුවේ විවිධ මට්ටම්වල නිපුණතා ඇගයීමට සහ සංවර්ධනයට පහසුකම් සලසයි.

රැකියා කාණ්ඩ රාමුව

එක හා සමාන මෙහෙයුම් වගකීම් සහිත සහ එකිනෙක සැසඳිය හැකි දැනුම, කුසලතා සහ නිපුණතා අවශ්‍ය වන්නා වූ රැකියා භූමිකාවන් එකට කාණ්ඩ කරමින් මහ බැංකුව සඳහා සාර්ව මට්ටමේ ව්‍යුහයක් ලෙස රැකියා කාණ්ඩ රාමුව හඳුන්වා දී ඇත. අර්ථ දක්වා ඇති රැකියා කාණ්ඩ තුළ අදාළ භූමිකාවන් ඒකාබද්ධ කිරීම මගින් නායකත්ව හා තාක්ෂණික හැකියාවන් පුළුල් සහ ශක්තිමත් කිරීම තුළින් ක්‍රමවත් අයුරින් සේවකයන්ගේ වෘත්තීය ගමන් මග සුමට කොට ප්‍රගතියක් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසයි.

මානව සම්පත් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලීන් ප්‍රතිනිර්මාණය සහ නවීකරණය කිරීම

මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ දී දැනට යොදාගන්නා ක්‍රියාවලීන් ප්‍රතිනිර්මාණය සහ නව සේවා ප්‍රවාහ හඳුන්වා දීම හරහා මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම කෙරෙහි බැංකුවේ අවධානය යොමු වී ඇත. 2025 වසර අවසානය වන විට මෙම වැඩසටහනෙහි සැලකිය යුතු කොටසක් සම්පූර්ණ කර ඇති අතර එමඟින් බැංකුවේ මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ සුවිශේෂ පරිවර්තනයක් සනිටුහන් කරයි.

බැංකුව කළමනාකරණය කිරීම > මානව ප්‍රාග්ධනය කළමනාකරණය

මානව සම්පත් පරිවර්තන ක්‍රියාවලිය මෙහෙය වන නියෝජිත වැඩසටහන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයට සහ මානව සම්පත් උපායමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතියට අනුකූල ව අභ්‍යන්තර වශයෙන් වෙනස් වීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පරිවර්තන ක්‍රියාවලිය මෙහෙය වන නියෝජිත වැඩසටහන ආරම්භ කරන ලදී. මෙහි දී නිලධාරීන්ට මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ වෙනස්කම් සඳහා මූල පිරිමේ පෙර ගමන්කරුවන් ලෙස කටයුතු කිරීමට අවස්ථාව හිමි වන අතර එමගින් ආයතනික වෙනස්වීම්, නායකත්ව සහ නිපුණතා සංවර්ධනය, සංස්කෘතිමය පරිවර්තනය සහ මානව සම්පත කේන්ද්‍ර කරගත් ප්‍රතිසංස්කරණ බැංකුව පුරා නිරසර ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය ලබා දෙයි. සේවකයින්ගේ සහභාගිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම හා විනිවිදභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා විවෘතභාවයට හා සාමූහික ගැටලු නිරාකරණයට ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසමින් විවෘත සාකච්ඡා පැවැත්වීමටත් ඉහළ කළමනාකාරිත්වය සමස්ත සේවකයින් සමඟ විවෘත රැස්වීම් පැවැත්වීමටත් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබීය.

පුහුණුව සහ සංවර්ධන

බැංකුවේ පුහුණු සහ සංවර්ධන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වසර පුරා විවිධ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලදී. සේවකයින්ට ලැබුණු ඉගෙනුම් අවස්ථා සැලකිය යුතු අන්දමින් ඉහළ යෑම මගින් මෙම ප්‍රයත්න සාර්ථක වූ අතර සේවකයින්ගේ කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම සහ වෘත්තීය වර්ධනයේ අයෝජනය සඳහා මහ බැංකුවේ ඇති කැපවීම එමගින් පෙන්නුම් කෙරිණි. පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන කටයුතුවල නිරත වීමට සේවකයින් දිරිමත් කරන අතරම පෙර වසරට සාපේක්ෂ ව බැංකුව ලබා දී ඇති විදේශ පුහුණු අවස්ථාවන්හි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේ ය. මෙහි දී විදේශීය වැඩසටහන්, මාර්ගගත සම්මන්ත්‍රණ මෙන්ම භෞතික සහ මාර්ගගත යන පුහුණු ක්‍රමවේද ද්විත්වයෙහි පුළුල් සහභාගිත්වයක් දක්නට ලැබුණි. ඊට අමතරව, මෙහෙයුම් සහ නායකත්ව පුහුණු අවස්ථා මෙන්ම සහායක කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩ සඳහා ඉලක්කගත පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර එමගින් ශක්‍යතා සංවර්ධනය සඳහා පරිපූර්ණ සහ සියලු පාර්ශ්ව ආවරණය වූ ප්‍රවේශයක් සහිත බව තහවුරු කළේ ය.

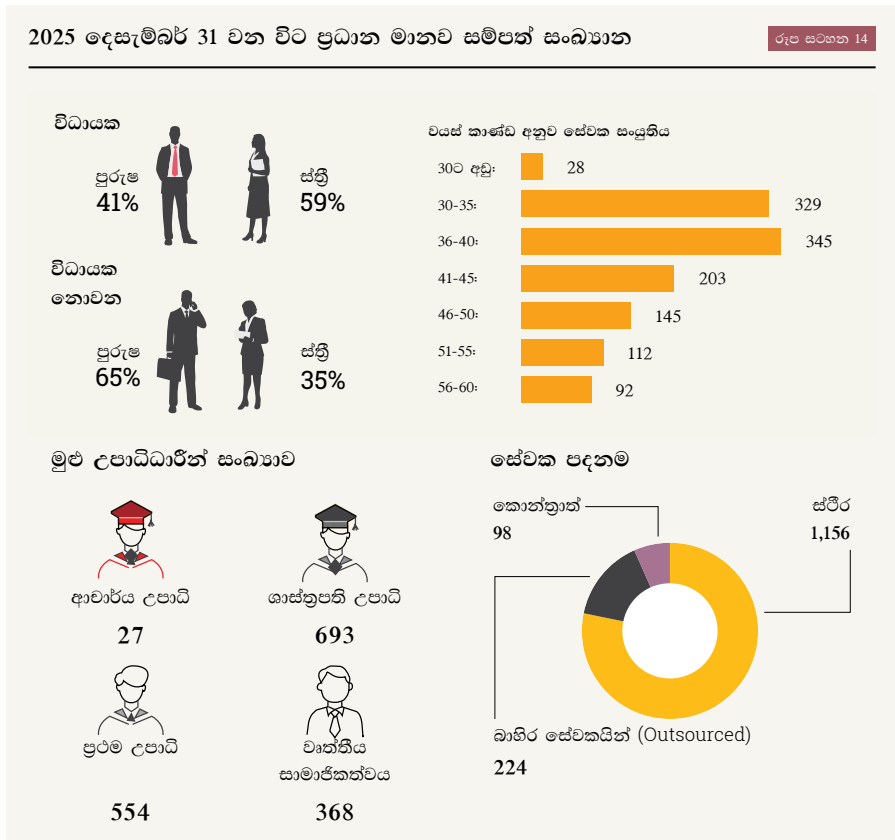
බැංකු විදු පියෙස

2025 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය වන බැංකු විදු පියෙස, බැංකු හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තීය සංවර්ධනය හා හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සඳහා වන ප්‍රමුඛ ආයතනයක් ලෙස තවදුරටත් ශක්තිමත් විය. බැංකු විදු පියෙස විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයෙහි කුසලතා හා දැනුම වර්ධනය කිරීමට සහ රාජකාරී කටයුතු වඩාත් සාර්ථක ව ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය පුළුල් සුදානම ඉහළ නැංවීම සඳහා ව්‍යුහාත්මක සහ පුළුල් පරාසයක් ආවරණය වන පුහුණු වැඩසටහන්, වැඩමුළු මෙන්ම දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් රැසක් දියත් කළ අතර මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු වුවහ්ට ලබා දෙන පුහුණු අවස්ථා ද තවදුරටත් පුළුල් කරන ලදී.

සංකීර්ණ දත්ත සැකසීමට, සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණ සිදු කිරීමට සහ නිවැරදි ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමට උපකාරී වන ප්‍රයෝගික නිගමනයන්ට එළඹීම සඳහා මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයට අවශ්‍ය තාක්ෂණික, විශ්ලේෂණාත්මක සහ උපායමාර්ගික නිපුණතා වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි බැංකු විදු පියෙස විසින් විශේෂ අවධානයක් යොමු කරන ලදී. මහ බැංකුවේ මූලික කාර්යයන් කළමනාකරණය කිරීමට, ගතික වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්ට අනුවර්තනය වීමට සහ තොරතුරු මත පදනම් වූ උපායමාර්ගික තීරණ ගැනීමට හුරු කරමින් කාර්ය මණ්ඩලයේ මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් නිපුණත්වය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී. තව ද ආචාර ධර්ම භාවිතය, වගවීම සහ මෙහෙයුම් විශිෂ්ටත්වය පෝෂණය වන පරිසරයක් ප්‍රවර්ධනය කරමින් ඉලක්කගත ව සිදු කළ පුහුණු වැඩසටහන් හරහා කාර්ය මණ්ඩලයේ නියාමන අනුකූලතාව, නායකත්ව හැකියාවන් සහ වෘත්තීය නිපුණතා ක්‍රමානුකූල ව වර්ධනය කළේය. මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීමේ දී අත්‍යවශ්‍ය වන මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව සහ ආයතනික සම්බන්ධීකරණය ඉහළ නැංවීම සඳහා මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව මෙතෙක් සිදු කළ පුහුණු කාර්යයන්, බැංකු විදු පියෙස වෙත ඒකාබද්ධ කිරීම 2025 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කළ අතර ඒකාබද්ධ පුහුණු වැඩසටහන් 2026 ජනවාරි 01 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වනු ඇත.

තව ද බැංකු විදු පියෙස විසින් මෙහෙයුම් සහ තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍රවල නව ප්‍රවණතා සහ අභියෝග පිළිබඳව ද කල්තියා අවධානය යොමු කරමින් නියාමන රාමු, සයිබර් ආරක්ෂා හා සම්බන්ධ අවදානම්, දූෂණ විරෝධී ක්‍රියාමාර්ග සහ කෘත්‍රීම බුද්ධිය හා ක්ලව්ඩ් පරිගණනය ඇතුළු තාක්ෂණික නවෝත්පාදන පිළිබඳ දැනුම්වත් කිරීමේ සැසි සංවිධානය කරන ලදී. බැංකු විදු පියෙස, මහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලය සහ මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු වුවහ් යන දෙපාර්ශ්වයට ම ප්‍රතිලාභ සහිත ව කලාපීය හා ජාත්‍යන්තර ආයතන සමඟ වන සහයෝගීතාව තුළින් දැනුම හුවමාරුව, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන වාරිකා සහ විදේශීය වෘත්තීමය පුහුණුවීම් සඳහා අවස්ථාව ලබා දුන්නේ ය.

ඒකාබද්ධ හා ඉදිරිදැක්මක් සහිත මානව සම්පත් සංවර්ධන ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම තුළින්, බැංකු විදු පියෙස විසින් සහභාගිවන්නන්ගේ තාක්ෂණික නිපුණතාව සහ නියාමන දැනුම්වත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම පමණක් නොව ආයතනික කාර්යක්ෂමතාව ද ශක්තිමත් කිරීම පිණිස ආයතනික නවීකරණය මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වය, ඕරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ තිරසාර වර්ධනය සඳහා අර්ථවත් දායකත්වයක් සපයන ලදී.

තොරතුරු තාක්ෂණය

2025 වසරේ දී තොරතුරු තාක්ෂණ අංශයේ ප්‍රධාන අවධානය යොමු වූයේ බැංකුවේ මූලික යටිතල පහසුකම්වල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව, ආරක්ෂාව, ප්‍රශස්තකරණය (optimisation) සහ නවීකරණය තුළින් ශක්තිමත් කිරීම කෙරෙහි ය.

ගෙවීම් සහ පියවීම් ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක සමාලෝචනය

මෙහි දී ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රධානතම පියවරක් වූයේ පවතින ගෙවීම් සහ පියවීම් ක්‍රියාවලි පිළිබඳ පූර්ණ සමාලෝචනයක් සිදු කිරීමයි. අදාළ දෙපාර්තමේන්තු හරහා පවතින වැඩ ප්‍රවාහ (Workflows) විස්තරාත්මක ව ක්‍රියාවලිය සිතියම්ගත කිරීම (Business process mapping) අවසන් කරන ලද අතර එමඟින් පවතින අකාර්යක්ෂමතා සහ ප්‍රධාන බාධා (Bottlenecks) හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. මෙම සොයා ගැනීම් පදනම් කරගෙන වැඩ ප්‍රවාහයන් සරල කිරීම, මානව මැදිහත්වීම් අවම කිරීම සහ අදියර වශයෙන් ස්වයංක්‍රීයකරණයට ඉඩ සැලසීම අරමුණු කරගත් අනාගත (To-Be) ක්‍රියාවලීන් මේ වන විට සැලසුම් කරමින් පවතී.

වෙබ් අඩවි පාදක විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් වෙන්දේසි පද්ධතිය

මෙයට සමගාමී ව බැංකුවේ මූලික පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමේ සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගන්නා ලදී. වෙබ් අඩවි පාදක විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් (OMO) වෙන්දේසි පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු සැලකිය යුතු ලෙස ඉදිරියට ගිය අතර එහි මූලික පද්ධති මොඩියුලයන් නිම කරන ලදී. මෙමගින් දේශීය වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම්වල කාර්යක්ෂමතාව, විශ්වසනීයත්වය සහ පරිශීලක අත්දැකීම ශක්තිමත් කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

එසේම බාහිර පාර්ශ්වකරුවන් සඳහා තෝරා ගත් මූල්‍ය හා ආර්ථික දත්ත වෙත පාලිත ප්‍රවේශයක් ලබා දීම සඳහා සුරක්ෂිත විවෘත වැඩසටහන් අතුරු මුහුණත් API (Application Programming Interface) වේදිකාවක් සඳහා වන මූලික කටයුතු ද ආරම්භ කරන ලදී. මීට අමතර ව සේවකයින් බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම සහ සරල කිරීම සඳහා හඳුන්වා දුන් පද්ධති මඟින් මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු ද ශක්තිමත් විය.

මධ්‍යගත විශාල දත්ත (Big Data) සහ දත්ත ගබඩා වේදිකාව (Data Warehouse Platform)

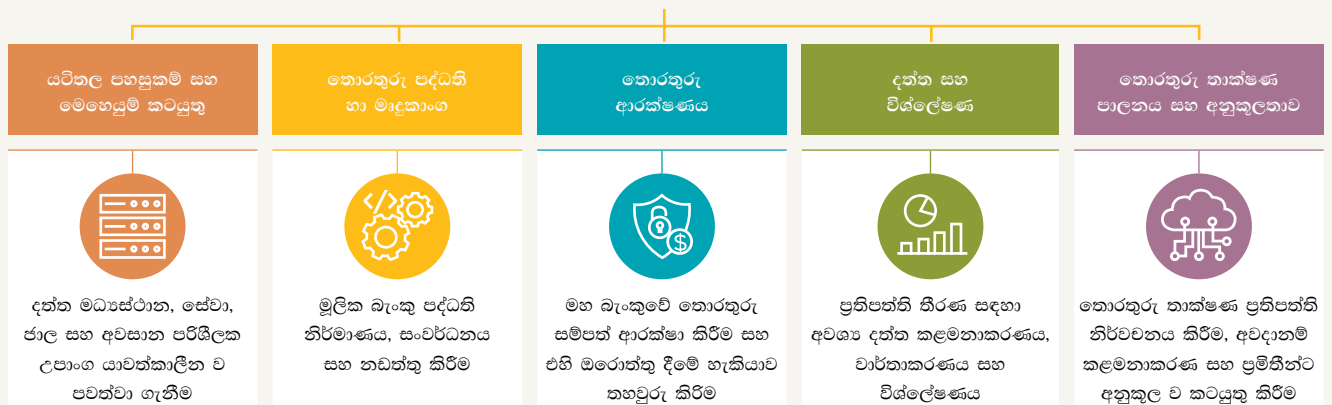
2025 වසරේ ගත් තවත් ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිය පියවරක් වූයේ මධ්‍යගත විශාල දත්ත (Big Data) සහ දත්ත ගබඩා (Data Warehouse) වේදිකාවක් සඳහා වන මාර්ග සිතියම සකස් කිරීමයි.

මෙම ප්‍රයත්නය මඟින් දත්ත ඒකාබද්ධ කිරීම, විශ්ලේෂණ හැකියාවන් ඉහළ නැංවීම සහ බැංකුව පුරා සාක්ෂි මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීම (Evidence-based decision-making) කරා යන උපායමාර්ගික වෙනසක් පෙන්නුම් කරයි.

මහ බැංකුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ ව්‍යුහය

රූප සටහන - 15

මහ බැංකුව තුළ ආරක්ෂිත, විශ්වසනීය මෙන්ම නවීන ඩිජිටල් මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා තාක්ෂණික දායකත්වය ලබා දෙන සාමූහික ප්‍රයත්නය

නියාමන තාක්ෂණය සහ අධීක්ෂණ සහාය
පසුගිය වසර තුළ නියාමන තාක්ෂණය (RegTech) සහ අධීක්ෂණ සහයෝගීතාව සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් දක්නට ලැබුණි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් FinNET පද්ධතිය හරහා නව සහ සංශෝධිත නියාමන වාර්තාකරණ ක්‍රමවේදයන් (Regulatory returns) ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙයට අදාළ පාර්ශ්වයන් අතර සිදුවන ගනුදෙනු (Related party transactions) මෙන්ම සයිබර් සහ තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂණ සිද්ධීන් පිළිබඳ වැඩිදියුණු කළ වාර්තාකරණය ඇතුළත් විය.

ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය, අධීක්ෂණය සහ කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා සහාය වීම පිණිස ව්‍යාපාරික බුද්ධි මෙවලම් (Business Intelligence tools) භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණාත්මක දත්ත පුවරු (Dashboards) සහ වාර්තාකරණ විසඳුම් සංවර්ධනය කරන ලදී. මීට අමතර ව බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය සහ මෙහෙයුම් අවශ්‍යතාවලට මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ISO ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වන පරිදි අභ්‍යන්තර පද්ධති කිහිපයක්ම තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී.

ජාතික වශයෙන් වැදගත් තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් නඩත්තු කිරීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රධාන දත්ත මධ්‍යස්ථානය (Primary Data Centre) සඳහා Telecommunications Industry Association (TIA)-942 Rated-3 ජාත්‍යන්තර සහතිකය සාර්ථක ව යාවත්කාලීන කරගනිමින් ජාතික මට්ටමේ තීරණාත්මක තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළ ම ප්‍රමිතීන් පවත්වාගෙන යන ලදී.

හදිසි ආපදා තත්ත්වයක දී දත්ත සහ පද්ධති යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ හැකියාව (Disaster Recovery - DR) ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යාලය සහ ආපදා ප්‍රතිසාධන මධ්‍යස්ථානය අතර අතිරේක ජාල සබැඳි (Redundant network links) ස්ථාපිත කරන ලදී. එමඟින් පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ බිඳ වැටීමක දී වහාම ක්‍රියාත්මක වීමේ සූදානම (Failover readiness) සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නැංවීය. මෙයට සමගාමී ව CBSLNET VPN (Virtual Private Network) හි ආරක්ෂාව ද වැඩි දියුණු කරන ලද අතර වඩාත් ශක්තිමත් සංකේතනයක් (Encryption) සහ වඩාත් විශ්වසනීය සබැඳි ස්ථාවරත්වයක් (Tunnel stability) තහවුරු කරන ලදී.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ (EPF) තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ (EPF) පද්ධතිවල ස්ථායීතාව, දත්තවල නිරවද්‍යතාව (Data integrity) සහ අඛණ්ඩ සේවාවක් සහතික

කිරීම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් තීරණාත්මක මෘදුකාංග යෙදුම්, යටිතල පහසුකම් සහ මෙහෙයුම් සහයෝගීතා සේවාවන් අඛණ්ඩ ව සපයන ලදී.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ (EPF) FileNet ලේඛන කළමනාකරණ පද්ධතිය (Document Management System) යාවත්කාලීන කිරීමේ දී සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගන්නා ලදී. මෙය ආයතනයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ගනු ලැබූ වැදගත් පියවරකි.

පද්ධති ආරක්ෂාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව

2025 වසර පුරාම පද්ධති ආරක්ෂාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහතික කිරීම ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස පැවතුණි. SWIFT පාරිභෝගික ආරක්ෂණ වැඩසටහන (Customer Security Programme) ඇතුළු ජාත්‍යන්තර තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන්ට පූර්ණ ලෙස අනුකූල වීම අඛණ්ඩ ව පවත්වාගෙන යන ලදී.

තීරණාත්මක පද්ධති සඳහා අවදානම් තක්සේරු කිරීම් (Vulnerability assessments) සිදු කරන ලද අතර ප්‍රධාන ගෙවීම් සහ පියවීම් වේදිකාවල ස්වාධීන ආරක්ෂණ ඇගයීම් ද ආරම්භ කරන ලදී.

වැඩිදියුණු කරන ලද ආරක්ෂණ පාලනය සහ අවදානම් කළමනාකරණ පිළිවෙත්වලට අනුකූල ව මහ බැංකුව විසින් වරප්‍රසාදිත ප්‍රවේශ කළමනාකරණ (Privileged Access Management - PAM) විසඳුමක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මීට අමතර ව බැංකුවේ සූදානම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂාව පිළිබඳ පරිශීලක දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් ද සංවිධානය කරන ලදී.

පොදු පරිපාලන කටයුතු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 වසරේ දී ද සමස්ත ආයතනික පරිපාලන කටයුතු සිදු කිරීම, ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම, විදේශ අධ්‍යයන කටයුතු හා විදේශ පුහුණු සංචාර සම්බන්ධයෙන් පහසුකම් සැලසීම, වත්කම් සත්‍යාපනය සහ බැහැර කිරීම් කළමනාකරණය කිරීම, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයට අවශ්‍ය කාර්යාලයීය සේවා සහ සන්ධාන සේවා සැපයීම තුළින් එහි ආයතනික පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම අඛණ්ඩ ව කරගෙන යන ලදී.

සමස්ත ආයතනික පරිපාලනය

2025 වර්ෂය තුළ දී ද බැංකුවේ සමස්ත ආයතනික පරිපාලනය; අදාළ පාලන රෙගුලාසි, වගවීම, අවදානම් කළමනාකරණය සහ යහපාලන ගුණාංගවලට අනුකූලව සිදු කරන ලදී. බැංකුවේ සියලුම දේපළ සඳහා පූර්ණ රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගැනීම, පිටතින් ලබාගෙන ඇති තැපැල් කළමනාකරණ සේවාව අධීක්ෂණය කිරීම, බැංකුවේ ලිපි ද්‍රව්‍ය සහ භාණ්ඩ ලේඛන කළමනාකරණය කාර්යක්ෂම ව කරගෙන යෑම, බැංකුව සම්බන්ධ විශේෂ උත්සව සංවිධානය කිරීම සහ සේවා සපයන්නන් සමඟ පාලක මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ගිවිසුම්වලට එළඹීම මීට අයත් විය.

ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික අයවැය පදනම් කරගෙන 2025 වසර සඳහා පිළියෙල කරන ලද ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මට අනුව 2025 වසර තුළ දී ප්‍රසම්පාදන කටයුතු කරගෙන යන ලදී. ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූල ව සකස් කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අත්පොතෙහි දක්වා ඇති ප්‍රසම්පාදන පටිපාටියට අනුකූල ව සියලු ප්‍රසම්පාදන කටයුතු කර ගෙන යන ලදී. 2025 ජනවාරි 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂම විසින් නිකුත් කරන ලද 2024 ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූල ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ශක්තිමත් ප්‍රසම්පාදන කාර්යාරාමුවකට අවතීර්ණ වෙන ලදී. එකී ප්‍රතිසංවිධානවලට අනුව විවිධ දෙපාර්තමේන්තු මගින් දැනට කරගෙන යනු ලබන ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ඒකාබද්ධ කර නව ප්‍රසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවක් 2026 වසරේ දී පිහිටුවීමට පාලක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබී ඇත. ඊට අමතර ව මහ බැංකුව විසින් ඉතා කෙටි කාල සීමාවක් තුළ හදිසි අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා භාණ්ඩ හා සේවාවන් ගණනාවක් ප්‍රසම්පාදනය කළ අතර මධ්‍යගත ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා පත් කරන ලද සියලුම ප්‍රසම්පාදන කමිටු නියෝජනය කරමින් පූර්ණ සම්පත් දායකත්වය ලබා දෙන ලදී.

විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම

දෙදහස් දෙසිය හැට හයක (2,266) ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාවක් සඳහා සේවා සපයමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය යටතේ අදාළ ගෙවීම් කටයුතු සහ මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩ ව සිදු කළේ ය. විශ්‍රාම පාරිභෝගික හා පරිවර්තිත විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම, අර්ථසාධක අරමුදල් මුදා හැරීම, මාසික විශ්‍රාම වැටුප්, වැන්දඹු හා අනන්තරු අරමුදල්, වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්තරු අරමුදල් ගෙවීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඇති නීතිරීතිවලට අනුව ජීවත්වීමේ සහතික ලබා ගැනීම හා ඒවා සත්‍යාපනය කිරීම ඇතුළු විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභීන්ගේ නොයෙකුත් අවශ්‍යතා ඉටුකර දීම සඳහා ඔවුන් සමඟ ලිපි ගනුදෙනු සිදු කිරීම මෙම සේවාවන්ට අයත් විය.

සේවක යහපැවැත්ම සහ සහාය

සේවක තෘප්තිය වෙනුවෙන් කළමනාකාරිත්වයේ කැපවීම විදහා දක්වමින් බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම යටතේ සේවකයින්ට වෛද්‍ය සහ කාර්ය මණ්ඩල ණය පහසුකම් වැනි ප්‍රතිලාභ අඛණ්ඩ ව ලබා ගත හැකි විය.

ආරක්ෂක සේවා

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය කාර්ය මණ්ඩලය සහ එහි තීරණාත්මක යටිතල පහසුකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ශක්තිමත් ආරක්ෂක පද්ධතියක් පවත්වා ගැනීමට ප්‍රමුඛත්වය දී ඇත. ඒ සඳහා විධිමත් ආරක්ෂක ක්‍රමවේද, නීතිපතා කෙරෙන පරීක්ෂා කිරීම්, නවීන ආරක්ෂක සේවා තාක්ෂණය යොදා ගැනීම, පූර්ව ක්‍රියාකාරී ගිනි ආරක්ෂණ පියවර සහ අඛණ්ඩ පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

සමීක්ෂණ මණ්ඩල කටයුතු සිදු කිරීම

2025 වසරේ දී මහ බැංකුව විසින් එහි ස්ථාවර වත්කම් බැහැර කිරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන සමීක්ෂණ මණ්ඩල කටයුතු සිදු කිරීමේ ක්‍රමවේදයට අනුව යල්පිනු, හානි වූ, සේවාකරණය

කළ නොහැකි සහ අයුත්වැඩියා කළ නොහැකි වත්කම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරන ලද අතර මහ බැංකු අත්පොතේ අදාළ විධිවිධානවලට යටත්ව හඳුනා ගත් එකී වත්කම් බැහැර කිරීම සිදු කරන ලදී.

කාර්යාලයීය හා සන්ධාන සේවා සපයා දීම

මහ බැංකුව විසින් අධිපතිතුමාගේ සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයේ රාජකාරී කටයුතු පහසු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උසස් මට්ටමේ කාර්යාලයීය සහ සන්ධාන සේවාවක් සපයන ලදී. දේශීය සහ විදේශීය නිල සංචාර සංවිධානය කිරීම, නිල උත්සව සඳහා අදාළ කටයුතු සංවිධානය කිරීම සහ දේශීය හා විදේශීය සම්භාවනීය අමුත්තන් හමුවීම් සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම මීට අයත් විය.

නීති කටයුතු

2025 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් තම නීති කටයුතු කාර්යක්ෂමව කළමනාකරණය කරමින් තෙහෙතික ආරවුල්වල දී ආයතනයේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කළ අතර ජාතික ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ දී ජාතික වැදගත්කමක් ඇති කරුණු සම්බන්ධයෙන් නීතිමය දායකත්වය ලබා දීම ද සිදු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධ නීති සංශෝධන වැඩසටහන් කිහිපයකට ම සක්‍රීය ව සම්බන්ධ වී සිටින අතර, 2011 අංක 42 දරන මූල්‍ය ව්‍යාපාර පනත සංශෝධනය කිරීම, 2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනත සංශෝධනය කිරීම සහ නව ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධති පනතක් හඳුන්වා දීම ද ඊට ඇතුළත් වේ. ඊට අමතර ව ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය හා ණය නියාමන අධිකාරිය පනත් කෙටුම්පත, කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභා (සංශෝධන) පනත් කෙටුම්පත, රාජ්‍ය වාණිජ ව්‍යවසාය පනත් කෙටුම්පත සහ බේරාගැනීම්, පුනරුත්ථාපනය හා වස්තුහංගත්ව පනත් කෙටුම්පත සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියට ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය තාක්ෂණික සහාය ලබා දී ඇත.

2025 දී විශ්‍රාම ගත් ප්‍රධාන නිලධාරීන්

වසර ගණනාවක් පුරා සේවයට කැප වී 2025 වසරේ දී විශ්‍රාම ගත් සියලුම නිලධාරීන්ට කෘතචේදී වෙමු. ඔවුන් ඉටු කළ අමිල සේවය ආයතනයේ ඉදිරි ගමනට ඉමහත් පිටිවහලක් වූ අතර ඔවුන්ගේ අනාගත කටයුතු සාර්ථක වේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

ජාතික කරුණාරත්න
නියෝජ්‍ය අධිපති

- ජමාල්ඩින් අමීර්
ලේකම්

- සාලිය ගුණතිලක

අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව

පාලනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් කටයුතු ඵලදායී ව අධීක්ෂණය, වගවීම සහ නිසි කළමනාකරණය සහතික කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති මහ බැංකුවේ පාලන ව්‍යුහය ප්‍රධාන මණ්ඩල දෙකකින් සමන්විත වේ. ඒවා නම් පාලක මණ්ඩලය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලයයි. මෙම මණ්ඩල දෙක ස්ථාපිත කර ඇත්තේ වෙනස් ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා ය.

පාලක මණ්ඩලය

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හැර මහ බැංකුවෙහි කටයුතු පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය අධීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධ ව පාලක මණ්ඩලය වගකිව යුතු ය. මහ බැංකු අධිපතිවරයා පාලක මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වන අතර ආර්ථික විද්‍යාව, බැංකුකරණය, මූල්‍ය, ගිණුම්කරණය සහ විගණනය, නීතිය හෝ අවදානම් කළමනාකරණය යන අංශවල විශේෂඥතාවක් සහිත තවත් සාමාජිකයින් හය දෙනෙකුගෙන් පාලක මණ්ඩලය සමන්විත වේ.

බැංකුවේ පොදු ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධ තීරණ ගැනීම, ආයතනික උපායමාර්ගය සකස් කිරීම, අයවැය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශ අනුමත කිරීම සහ අභ්‍යන්තර පාලනයන් සහ අවදානම් කළමනාකරණ කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම පාලක මණ්ඩලය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය

මෙම මණ්ඩලයට පැවරී ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්පාදනය කිරීම සහ දේශීය මිල ස්ථායීතාව අත්කර ගැනීම සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා නමුඟීම් උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව සමග සමපාත වන නමුඟීම් විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. එහි සභාපතිවරයා ලෙස මහ බැංකු අධිපති කටයුතු කරන අතර පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකයින් සහ ආර්ථික විද්‍යාව හෝ මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ විශේෂඥයින් දෙදෙනෙක් ද මිල ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සඳහා වගකිව යුතු නියෝජ්‍ය අධිපතිවරු දෙදෙනා ද මෙහි සාමාජිකයින් ලෙස කටයුතු කරති.

මෙම ව්‍යුහය හරහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විනිවිදභාවය, වගවීම සහ අඛණ්ඩත්වය සහතික කරයි.

පාලක සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සාමාජිකයින් පත් කිරීම හා ධූර කාලය

මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ නිර්දේශය මත සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 41 අ වගන්තිය අනුව ස්ථාපිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ අනුමැතිය ඇති ව ජනාධිපතිවරයා විසින් මහ බැංකු අධිපතිවරයා, පාලක මණ්ඩල සාමාජිකයින් සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය සඳහා විශේෂඥ සාමාජිකයින් පත් කරනු ලැබේ. අධිපතිවරයා හැර අනෙකුත් පත් කරන ලද සාමාජිකයෝ විධායක නොවන නිලධාරීන් ලෙස සේවය කරති.

අධිපතිවරයාගේ සහ පත් කරන ලද සාමාජිකයින්ගේ ධූර කාලය වසර හයක් වන අතර තවත් එක් ධූර කාලයක් සඳහා නැවත පත් කිරීමට ද හැකිය. එසේ වුව ද සමස්ත ධූර කාලය වසර දොළහක් නොඉක්මවිය යුතුය.

පාලක මණ්ඩල සංයුතිය

- ආචාර්ය නන්දලාල් වීරසිංහ - අධිපති (සභාපති)
- නිහාල් ෆොන්සේකා මහතා - පත් කළ සාමාජික
- ආචාර්ය රවීන්ද්‍ර රත්නායක - පත් කළ සාමාජික
- අනුෂ්ක විජේසිංහ මහතා - පත් කළ සාමාජික
- විශ්වනාදමුර්ති ගෝවින්දසාමි මහතා - පත් කළ සාමාජික
- මනිල් ජයසිංහ මහතා - පත් කළ සාමාජික
- මෙමත්‍රී වික්‍රමසිංහ මහතා - පත් කළ සාමාජික
 - පාලක මණ්ඩලයෙහි ලේකම් - දිමුතු සමරතුංග මිය, සහකාර අධිපති

මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සංයුතිය

- ආචාර්ය නන්දලාල් වීරසිංහ - අධිපති (සභාපති)
- නිහාල් ෆොන්සේකා මහතා - පත් කළ සාමාජික
- ආචාර්ය රවීන්ද්‍ර රත්නායක - පත් කළ සාමාජික

- අනුෂ්ක විජේසිංහ මහතා - පත් කළ සාමාජික
- විශ්වනාදමුර්ති ගෝවින්දසාමි මහතා - පත් කළ සාමාජික
- මනිල් ජයසිංහ මහතා - පත් කළ සාමාජික
- මෙමත්‍රී වික්‍රමසිංහ මහතා - පත් කළ සාමාජික
- ආචාර්ය දුෂ්නී වීරකෝන් - පත් කළ සාමාජික (විශේෂඥ)
- මහාචාර්ය ප්‍රියංග දුනුසිංහ - පත් කළ සාමාජික (විශේෂඥ)
- ආචාර්ය වන්දනාත් අමරසේකර - මිල ස්ථායීතාව හා නියෝජ්‍ය අධිපති/සාමාජික
- සිරිකුමාර කුඩාගම මහතා - මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව හා නියෝජ්‍ය අධිපති/සාමාජික
 - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලයෙහි ලේකම් - දිමුතු සමරතුංග මිය, සහකාර අධිපති

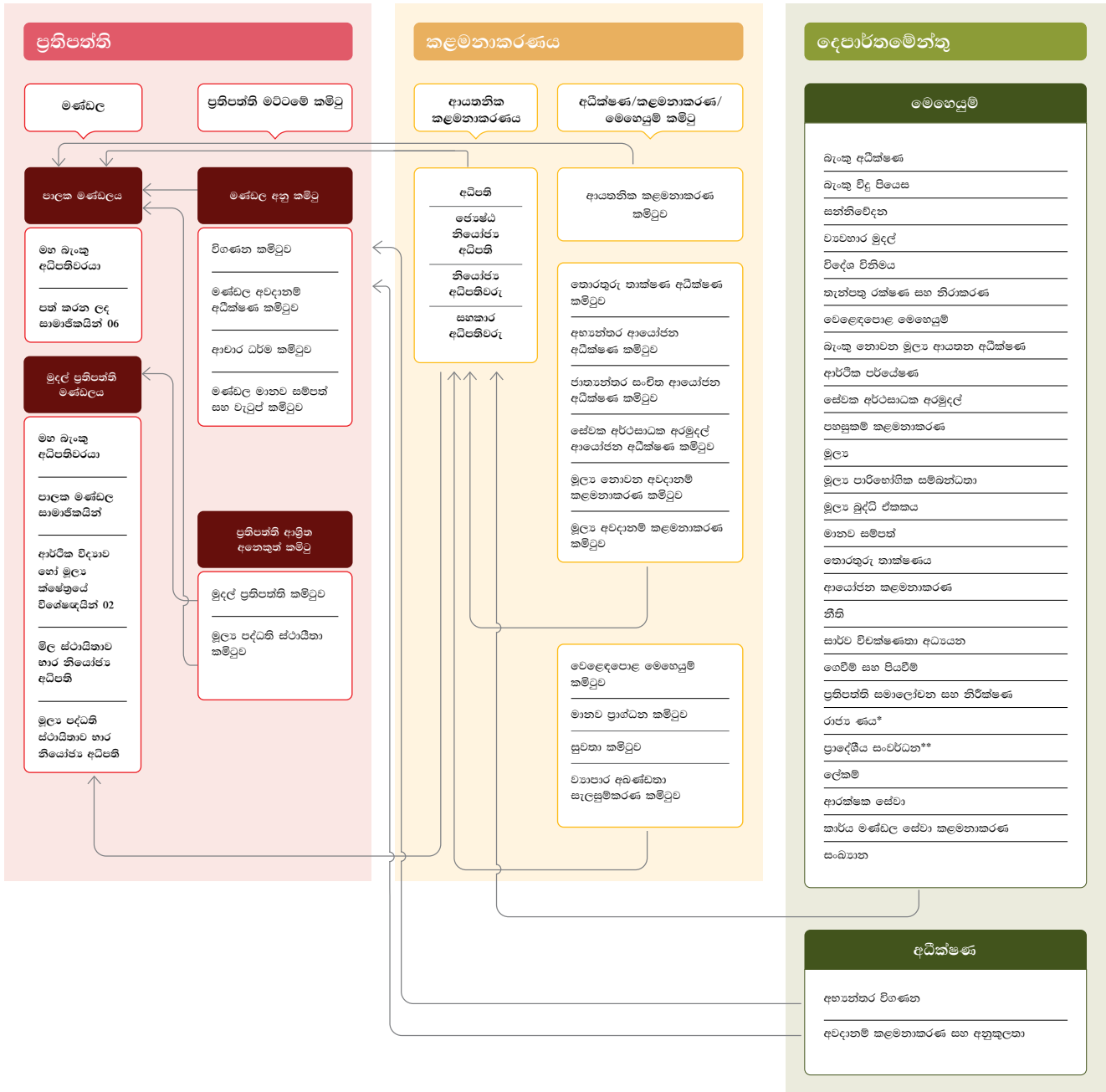
පාලක සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල රැස්වීම්

පාලක මණ්ඩලය අවම වශයෙන් මසකට වරක්වත් රැස්වන අතර මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය අවම වශයෙන් සෑම මාස දෙකකට වරක්වත් රැස් වේ. සභාපතිවරයාට රැස්වීම් කැඳවීමේ බලය ඇති අතර ඊට අමතරව ඕනෑම සාමාජිකයින් දෙදෙනෙකුගේ ලිඛිත ඉල්ලීමක් මත ද රැස්වීමක් කැඳවිය හැකිය.

පාලක මණ්ඩල රැස්වීමක් සඳහා ගණපූරණය සාමාජිකයින් පස් දෙනෙකු වන අතර මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල රැස්වීමක් සඳහා ගණපූරණය අධිපතිවරයා හෝ මිල ස්ථායීතාව හා නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයා ඇතුළු ව සාමාජිකයින් අට දෙනෙකු වේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය සෑම රැස්වීමකින් ම පසුව මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ආර්ථික දැක්ම පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීම් සමග මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ප්‍රකාශයට පත් කරයි.

පාලනය

* රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් කරන ලද අතර 2026 ජනවාරි 01 දින සිට රජයේ ණය කළමනාකරණ මෙහෙයුම් කටයුතුවල සම්පූර්ණ වගකීම රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කාර්යාලය වෙත පවරන ලදී.

** 2026 ජනවාරි 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මූල්‍ය සමාලෝචන දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස නම් කරන ලදී.

පාලනය

මණ්ඩල අනු කමිටු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පාලනය ශක්තිමත් කිරීමට හා මෙහෙයුම් අධීක්ෂණය සහතික කිරීමට පාලක මණ්ඩලය යටතේ විශේෂයෙන් පිහිටුවන ලද මණ්ඩල අනු කමිටු කිහිපයක් ඇත. ඒවා නම්,

- විගණන කමිටුව
- මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව
- මණ්ඩල මානව සම්පත් සහ වැටුප් කමිටුව
- ආචාර ධර්ම කමිටුව

ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධිත අනෙකුත් කමිටු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ආර්ථික විශ්ලේෂණය සඳහා කැප වූ කොන්දේසි හා ප්‍රතිපත්තිමය ගැටලු පිළිබඳ උපදෙස් දීමට ද කමිටු ස්ථාපනය කර ඇත එනම්

- මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව
- මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව

අධීක්ෂණ, කළමනාකරණ හා මෙහෙයුම් කමිටු

අධීක්ෂණ හා කළමනාකරණ කමිටු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ මෙහෙයුම් කටයුතු අධීක්ෂණය සඳහා සහාය දක්වයි. එම කමිටුවලට ඇතුළත් වන්නේ,

- ආයතනික කළමනාකරණ කමිටුව
- තොරතුරු තාක්ෂණ අධීක්ෂණ කමිටුව
- ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටු
 - අභ්‍යන්තර ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව
 - ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව
 - සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව
- මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව
- මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව

මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පහත කමිටු සහාය වෙති.

මෙහෙයුම් කමිටු

- වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව
- මානව ප්‍රාග්ධන කමිටුව
- සුවතා කමිටුව
- ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්කරණ කමිටුව

ජාතික මට්ටමේ කමිටු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මූල්‍ය අංශ සංවර්ධනය හා ස්ථාවරත්වය ප්‍රවර්ධනය කරන ප්‍රධාන ජාතික කමිටුවලට ද දායක වේ.

- රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණ කවුන්සිලය
- මූල්‍ය අංශ අධීක්ෂණ කමිටුව
- අර්බුද කළමනාකරණ කමිටුව
- මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික කවුන්සිලය
- ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය
- මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම හා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ ජාතික සම්බන්ධීකරණ කමිටුව
- තිරසර මූල්‍ය ඉදිරි දැක්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන පාර්ශ්වකරුවන්ගේ කමිටුව

වර්ගාධර්ම සංග්‍රහය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වර්ගා ධර්ම සංග්‍රහය මණ්ඩල, සාමාජිකයින් හා සේවකයින් අතර සුපිළිපත් බව, වෘත්තීයභාවය සහ සදාචාරාත්මක හැසිරීම ප්‍රවර්ධනය කරයි.

මෙම සංග්‍රහය මගින් වෘත්තීය ක්‍රියාකාරකම්වල දී පවත්වා ගත යුතු ඉහළ ආචාර ධර්ම ප්‍රමිතීන්, බැඳියාවන් අතර ගැටුම් හෙළිදරව් කිරීම සහ රාජකාරියට අදාළ පොදු නොවන තොරතුරුවල දැඩි රහස්‍යභාවය සුරැකීම තහවුරු කර තිබේ.

සේවක හැසිරීම සඳහා වෘත්තීයභාවය සහ වගවීම, මූලික වන අතර අදාළ සියලුම නීති, රෙගුලාසි සහ අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති සමඟ දැඩි අනුකූලතාවකින් යුතුව කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාව ද දක්වා ඇත.

දෘෂ්ඨාන්ත නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය (whistleblowing policy)

මහ බැංකුවේ දෘෂ්ඨාන්ත නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය හරහා ආචාර ධර්ම විරෝධී හැසිරීම්, අයථා ක්‍රියාකාරකම් රහසිගත ව වාර්තා කිරීමට එහි සේවකයින්ට ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් ලබා දී ඇති අතර එය විනිවිදභාවය සහ වගවීමේ පරිසරය තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හේතු වී ඇත. යහපත් විශ්වාසයකින් ක්‍රියා කරන හා රහස් හෙළි කරන්නන්, පළිගැනීම් සහ වෙනස්කම්වලට භාජනය වීමෙන් වළක්වන අතර සියලුම වාර්තා කිරීම් අවශ්‍ය පරිදි සුදුසු පිළියම් ක්‍රියාමාර්ග සමඟ පරිපූර්ණ සහ අපක්ෂපාතී පරීක්ෂණයකට යටත් වේ.

දත්ත පාලනය

මහ බැංකුව එහි දත්තවල සංවේදීතාව සැලකිල්ලට ගෙන එහි තොරතුරුවල විශ්වසනීයත්වය සහ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා දත්ත පාලනයට ප්‍රමුඛත්වය දෙයි. ඒ අනුව නිවැරදි, සම්පූර්ණ සහ විශ්වසනීය දත්ත එහි දත්ත කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති රාමුවට ඇතුළත් වේ. එසේම දත්ත ආරක්ෂණ නීතිවලට අනුකූල වීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර දත්ත ආරක්ෂණ පියවර තුළින් දත්ත සඳහා අනවසර ප්‍රවේශය, උල්ලංඝනය කිරීම් මෙන්ම වෙනත් තර්ජනවලින් දත්ත ආරක්ෂා කිරීමට ද කටයුතු යොදා ඇත. අදාළ තහවුරු සහ ඒවායේ වගකීම් මත පදනම් ව සංවේදී තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශ වීම දැඩි ලෙස නියාමනය කරනු ලැබේ.

මණ්ඩල අනු කමිටු

විගණන කමිටුව (AC)

අරමුණ හා කාර්යය

ව්‍යුහාත්මක හා ක්‍රමානුකූල ආකාරයකින් උපදෙස් හා මග පෙන්වීම් ලබා දීමේ දී විනිවිදභාවය හා වගවීම සහතික කිරීම. 2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 103 වන වගන්තිය අනුව අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යය, මූල්‍ය ප්‍රකාශවල සුපිළිපත්බව, බාහිර විගණකවරුන් හා සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම, දෘෂ්ඨාන්ත නිවේදන, අනුකූලතාව සහ වංචා වාර්තා කිරීම ඇතුළු අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමවේදයන් ඇගයීම හා අභ්‍යන්තර විගණන නිර්දේශවලට ඇති අනුකූලතාව සහ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවෙහි ඵලදායීත්වය අධීක්ෂණය කිරීම.

සංයුතිය

මනිල් ජයසිංහ මහතා
සභාපති

ආචාර්ය රවින්ද්‍ර රත්නායක
සාමාජික

මෙමති වික්‍රමසිංහ මහතා
සාමාජික

මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව (BROC)

අරමුණ හා කාර්යය

පාලක මණ්ඩලය විසින් ලබාදෙන නිල බලය අනුව, මහ බැංකුව පුරා ක්‍රියාත්මක වන ආයතනික මට්ටමේ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව (Enterprise-wide Risk Management Framework) සහ අනුකූලතා කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ඒවායේ ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවදානම් පාලන රාමුවට අනුකූලව, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ප්‍රමිතීන් සහ මාර්ගෝපදේශයන් අනුව අවදානම් කළමනාකරණය හා අනුකූලතා ක්‍රියාවලීන් සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින්, ඒ සම්බන්ධයෙන් පුළුල් ප්‍රතිපත්ති හා උපායමාර්ග ස්ථාපිත කිරීම.

සංයුතිය

නිහාල් ෆොන්සේකා මහතා
සභාපති

ට්‍රේවින් ජයසේකර මහතා
බාහිර සාමාජික

රනෙල් විජේසිංහ මහතා
බාහිර සාමාජික

ආචාර ධර්ම කමිටුව (EC)

අරමුණ හා කාර්යය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 22 සහ 25 වගන්ති යටතේ අවශ්‍යතා සපුරාලන ආචාරධර්ම, නියාමන අවශ්‍යතා සහ යහ පාලන භාවිතයන් සමඟ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති, තීරණ සහ මෙහෙයුම් අනුකූල වන බව සහතික කිරීම සඳහා උපදේශක සහ අධීක්ෂණ මණ්ඩලයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම.

සංයුතිය

අනුෂ්ක විජේසිංහ මහතා
සභාපති

ආචාර්ය රවින්ද්‍ර රත්නායක
සාමාජික

අමල් කබිරාල් මහතා
බාහිර සාමාජික

සියලුම නියෝජ්‍ය අධිපතිවරු

මණ්ඩල මානව සම්පත් හා පාරිශ්‍රමික කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

මහ බැංකුවෙහි පාරිශ්‍රමික රාමුව, උපායමාර්ගික අරමුණුවලට අනුගතව වගවන, ඉහළ දක්ෂතා සහිත පුද්ගලයින් ආකර්ෂණය කර රඳවා ගැනීමට හා අභිප්‍රේරණය කිරීමට හැකිවන ලෙස සකස් කිරීම සඳහා පාලක මණ්ඩලයට උපදෙස් දීම හා නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.

සංයුතිය

නිහාල් ෆොන්සේකා මහතා
සභාපති

විශ්වනාදමුර්ති ගෝවින්දසාම් මහතා
සාමාජික

මනිල් ජයසිංහ මහතා
සාමාජික

චන්ද්‍රසිරි හේවාපත්තිනි මහතා
බාහිර සාමාජික

පාලනය

ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධිත අනෙකුත් කමිටු

මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතාවන් සහ පුරෝකථන ඇගයීම සහ අනාගත මුදල් ප්‍රතිපත්ති දිශානතින් පිළිබඳ නිර්දේශ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලයේ සලකා බැලීම සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම.

සංයුතිය

මහ බැංකු අධිපති (සභාපති)

සියලුම නියෝජ්‍ය අධිපතිවරු, සහකාර අධිපතිවරු සහ ආර්ථික පර්යේෂණ, සංඛ්‍යාන, වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් යන දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධානීන් සහ මුදල් සහ බැංකු අංශ අධීක්ෂණය කරන ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

සාමාජිකයන් හා අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් විසින් ඉස්මතු කරන ලද මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව හා සම්බන්ධ කරුණු ඇගයීම, මූල්‍ය පද්ධතියේ අවදානම අධීක්ෂණය කිරීම සහ තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම් ව සාමාජිකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව එම අවදානම් අවම කිරීම සඳහා පාලක මණ්ඩලයට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.

සංයුතිය

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව භාර නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන භාර නියෝජ්‍ය අධිපති, මිල ස්ථායීතාව භාර නියෝජ්‍ය අධිපති සහ සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන, බැංකු අධීක්ෂණ, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ, ආර්ථික පර්යේෂණ, තැන්පතු රක්ෂණ හා නිරාකරණ, ගෙවීම් සහ පියවීම් යන දෙපාර්තමේන්තු භාර සහකාර අධිපතිවරු හා එම දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්

අධීක්ෂණ/කළමනාකරණ/මෙහෙයුම් කමිටු

ආයතනික කළමනාකරණ කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

බැංකුවේ මානව ප්‍රාග්ධන නිපුණතාව සහ එහි තිරසරභාවයට බලපාන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා පිළිබඳ ව පාලක මණ්ඩලයට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සහ ආයතනික කාර්යයන් සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීම, තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම් ව පාලක මණ්ඩලය විසින් ඇතැම් තීරණ ගැනීමේ බලය ආයතනික කළමනාකරණ කමිටුව වෙත ලබා දී ඇත.

සංයුතිය

අධිපති (සභාපති)

සියලුම නියෝජ්‍ය අධිපතිවරු සහ සහකාර අධිපතිවරු

තොරතුරු තාක්ෂණ අධීක්ෂණ කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

බැංකුවේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ රාමුව ආයතනික ඉලක්ක සමග අනුගත වන ලෙස උපායමාර්ගික දිශානතියකට යොමු කිරීම සහ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාපටිපාටි සමාලෝචනය කර පාලක මණ්ඩලය වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.

සංයුතිය

තොරතුරු තාක්ෂණ භාර නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

සියලුම සහකාර අධිපතිවරු සහ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ

ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

පුළුල් ආයෝජන තීරණ ගැනීමේ දී ආයෝජන මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූල වීම තහවුරු කිරීම, ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීමට සහ සමාලෝචනය කිරීමට අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයීම, පාලක මණ්ඩලයේ උපායමාර්ගික තීරණ මෙහෙයුම් නියෝග බවට පරිවර්තනය කිරීම, අරමුදල් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තු විසින් සිදු කරනු ලබන ආයෝජන කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම, නව ණය නිකුත් කිරීම කරත්තන්ත්/ප්‍රතිපාර්ශ්වයන් අනුමත කිරීම, ආයෝජන කාර්ය සාධනය, අවදානම සහ අනුකූලතා අධීක්ෂණය, විශේෂයෙන් නොවැළැක්විය හැකි අවස්ථාවන්හි දී ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශ සඳහා අවශ්‍ය විචලනයන් නිර්දේශ කිරීම.

සංයුතිය

අදාළ දෙපාර්තමේන්තු භාර ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය අධිපති/නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති පරිදි අදාළ දෙපාර්තමේන්තු අධීක්ෂණය කරන සහකාර අධිපති

මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

මෙහෙයුම් සහ අනුකූලතා අවදානම් කළමනාකරණයට සුදුසු රාමුවක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු බව සහතික කිරීම සහ මෙහෙයුම් සහ අනුකූලතා අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය පාලක මණ්ඩල අනුමත ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රමවේද සහ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූල ව ක්‍රියාත්මක වන බව අධීක්ෂණය කිරීම.

සංයුතිය

පාලක මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය අධිපති/නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය අධිපති, සියලු නියෝජ්‍ය අධිපතිවරු, සියලු සහකාර අධිපතිවරු, අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතා අධ්‍යක්ෂ/ප්‍රධාන අවදානම් නිලධාරී, ප්‍රධාන අනුකූලතා නිලධාරී

මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

මහ බැංකුවෙහි මූල්‍ය ස්ථායීතාවට බලපාන වෙළෙඳපොළ, ණය, ද්‍රවශීලතා සහ අනෙකුත් අවදානම්, අනුමත අවදානම් සීමාව තුළ පවතින බව අධීක්ෂණය කිරීම සහ සහතික කිරීම.

සංයුතිය

මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව අධීක්ෂණය කරන නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

දේශීය මිල ස්ථායීතාව හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව භාර නියෝජ්‍ය අධිපතිවරු, දේශීය මිල ස්ථායීතා හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා දෙපාර්තමේන්තු භාර සියලුම සහකාර අධිපතිවරුන් සහ මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව භාර සහකාර අධිපති

ජන්දය ප්‍රකාශ නොකරන සාමාජිකයින්: ආර්ථික පර්යේෂණ, වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් සහ ආයෝජන කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධානීන්, අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතා අධ්‍යක්ෂ/ප්‍රධාන අවදානම් නිලධාරී, ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී සහ ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණක

වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූල ව බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් පොලී අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගනිමින් අන්තර් බැංකු මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලීතාව කළමනාකරණය කිරීම සහ නමැයිලී විනිමය අනුපාතික තත්ත්වයට අනුකූල ව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ව නිර්දේශ දෙන්නට ඉදිරිපත් කිරීම.

සංයුතිය

මිල ස්ථායීතා පද්ධති භාර නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

ආර්ථික පර්යේෂණ සහ වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තු භාර සහකාර අධිපතිවරු සහ එම දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්

මානව ප්‍රාග්ධන කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

බැංකුවේ මානව ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් හා උපායමාර්ගික දිශානතිය පෙන්වා දීම සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ආයතනික කළමනාකරණ කමිටුව වෙත අවශ්‍ය නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.

සංයුතිය

මානව සම්පත් භාර නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

මානව සම්පත් භාර සහකාර අධිපති, ප්‍රධාන මානව සම්පත් නිලධාරී, මානව සම්පත් උපායමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ, මානව සම්පත්, බැංකු විදුලිය, ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ, කාර්ය මණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ, අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතා, සන්නිවේදන, ලේකම් යන දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධානීන් සහ අදාළ සහකාර අධිපතිවරුන් විසින් පත් කරන ලද නිත්‍ය නොවන සාමාජිකයින් හතර දෙනෙකු

සුවතා කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

කාර්ය මණ්ඩලයේ සුව සාධනය ආරක්ෂා කරමින් සුරක්ෂිත සේවා ස්ථානයක් සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න කාර්ය මණ්ඩලයක් බිහි කිරීම.

සංයුතිය

කාර්ය මණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ භාර නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

කාර්ය මණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ, පහසුකම් කළමනාකරණ, ආරක්ෂක සේවා, මානව සම්පත් (ප්‍රධාන මානව සම්පත් නිලධාරී ඇතුළුව), බැංකු විදුලිය, ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ, අවදානම් කළමනාකරණය හා අනුකූලතා හා නීති දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්

ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්කරණ කමිටුව

අරමුණ හා කාර්යය

පෙර සූදානම් බව ශක්තිමත් කිරීම, ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම සහ අර්බුදකාරී වාතාවරණයක දී නිසි අවස්ථාවේ දී ප්‍රතිචාර දැක්වීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අත්‍යවශ්‍ය මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩ ව සිදු කරන බව සහතික කිරීම.

සංයුතිය

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව භාර නියෝජ්‍ය අධිපති (සභාපති)

ගෙවීම් සහ පියවීම්, තොරතුරු තාක්ෂණ, පහසුකම් කළමනාකරණ, ආරක්ෂක සේවා, මානව සම්පත්, මූල්‍ය හා ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්

ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්කරණය අධීක්ෂණය කිරීම, මෙහෙයුම් කටයුතුවල ස්ථායීතාවට එල්ල විය හැකි අවදානම් නිරීක්ෂණය කිරීම මෙන්ම අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් යටතේ වුව ද මහ බැංකුවට තම කටයුතු ඵලදායී ලෙස ඉටුකළ හැකි බව සහතික කිරීම.

පාලක මණ්ඩල හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සාමාජිකයින්

පාලනය > පාලක මණ්ඩල හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සාමාජිකයින්

2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට

පාලනය > පාලක මණ්ඩල හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සාමාජිකයින්

නන්දලාල් පිරිසිංහ
අධිපති/ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධිය,
ඕස්ට්‍රේලියානු ජාතික විශ්ව විද්‍යාලය

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය,
ඕස්ට්‍රේලියානු ජාතික විශ්ව විද්‍යාලය
විද්‍යාවේදී උපාධිය, කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය,
ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- සභාපති - පාලක මණ්ඩලය
- සභාපති - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- 2016 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පනත යටතේ නම් කරන ලද නිලධාරියා - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අනුෂ්ක විජේසිංහ
මණ්ඩල සාමාජික

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය,
ලිඩ්ස් විශ්ව විද්‍යාලය, එක්සත් රාජධානිය

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ විද්‍යාවේදී උපාධිය,
යුනිවර්සිටි කොලේජ් ලන්ඩන්,
එක්සත් රාජධානිය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - පාලක මණ්ඩලය
- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සභාපති - ආචාර ධර්ම කමිටුව

නිහාල් රෞන්සිංහ
මණ්ඩල සාමාජික

විද්‍යාවේදී උපාධිය, ලංකා විශ්ව විද්‍යාලය,
කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව

ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික, බැංකුකරුවන්ගේ වරලත්
ආයතනය, එක්සත් රාජධානිය

ගරු සාමාජික, සුරැකුම්පත් සහ ආයෝජන පිළිබඳ
වරලත් ආයතනය, එක්සත් රාජධානිය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - පාලක මණ්ඩලය
- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සභාපති - පාලක මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව
- සභාපති - මණ්ඩල මානව සම්පත් සහ වේතන කමිටුව

විශ්වනාදමුර්ති ගෝවින්දසාමි
මණ්ඩල සාමාජික

විදුලි ඉංජිනේරු විද්‍යාව පිළිබඳ විද්‍යාවේදී
උපාධිය, හාර්ට්ෆර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාලය,
එක්සත් ජනපදය

ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික, සහතිකලත් වාණිජ
කළමනාකරුවන්ගේ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - පාලක මණ්ඩලය
- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සාමාජික - මණ්ඩල මානව සම්පත් සහ වේතන කමිටුව

රවීන්ද්‍ර රත්නායක
මණ්ඩල සාමාජික

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධිය,
ලා ට්‍රෝබ් විශ්ව විද්‍යාලය, ඕස්ට්‍රේලියාව

ආර්ථික සංවර්ධනය පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි
ඩිප්ලෝමාව, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ කලාවේදී උපාධිය,
ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - පාලක මණ්ඩලය
- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සාමාජික - විගණන කමිටුව
- සාමාජික - ආචාර ධර්ම කමිටුව

මානිල් ජයසිංහ
මණ්ඩල සාමාජික

ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික, ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී
ආයතනය

ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික, වරලත් කළමනාකරණ
ගණකාධිකාරී ආයතනය, එක්සත් රාජධානිය

ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික, ශ්‍රී ලංකා සහතිකලත්
කළමනාකරණ ගණකාධිකාරී ආයතනය

සාමාජික, වරලත් රාජ්‍ය මූල්‍ය හා ගණකාධිකරණ
ආයතනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - පාලක මණ්ඩලය
- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සභාපති - විගණන කමිටුව
- සාමාජික - මණ්ඩල මානව සම්පත් සහ වේතන කමිටුව

පාලනය > පාලක මණ්ඩල හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩල සාමාජිකයින්

මෙමුත්‍රි වික්‍රමසිංහ
මණ්ඩල සාමාජික

ජනාධිපති උපදේශක
ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික, කළමනාකරණ
ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ වරලත් ආයතනය,
එක්සත් රාජධානිය

නීතිවේදී උපාධිය (ගෞරව),
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - පාලක මණ්ඩලය
- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සාමාජික - විගණන කමිටුව

වන්දනාත් අමරසේකර
නියෝජ්‍ය අධිපති

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධිය,
මැන්චෙස්ටර් විශ්ව විද්‍යාලයේ, එක්සත්
රාජධානිය

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය,
මැන්චෙස්ටර් විශ්ව විද්‍යාලය, එක්සත් රාජධානිය

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ කලාවේදී උපාධිය
පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සාමාජික - ආචාර ධර්ම කමිටුව

දුෂ්නි විරකෝන්
මණ්ඩල සාමාජික

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධිය,
මැන්චෙස්ටර් විශ්ව විද්‍යාලය, එක්සත් රාජධානිය

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය,
මැන්චෙස්ටර් විශ්ව විද්‍යාලය, එක්සත් රාජධානිය

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ විද්‍යාවේදී උපාධිය,
බෙල්ෆාස්ට් රැජින විශ්ව විද්‍යාලය, එක්සත්
රාජධානිය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය

සිරිකුමාර කුඩාගම
නියෝජ්‍ය අධිපති

නීතිපති උපාධිය,
මොනැෂ් විශ්ව විද්‍යාලය, ඕස්ට්‍රේලියාව

නීතිපති උපාධිය,
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

නීතිවේදී උපාධිය,
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය
- සාමාජික - ආචාර ධර්ම කමිටුව

ප්‍රියංග දිසානායක
මණ්ඩල සාමාජික

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය, ආර්ථික විද්‍යා
අධ්‍යයනාංශය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්මන් තනතුරු:

- පත් කළ සාමාජික - මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය

ආයතනික කළමනාකාරිත්වය

පාලනය > ආයතනික කළමනාකාරිත්වය

ප්‍රධාන නිලධාරීන්

දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් (2025 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට)

පාලනය > ප්‍රධාන නිලධාරීන්

මහින්ද ප්‍රනාන්දු
අධ්‍යක්ෂ, අවදානම්
කළමනාකරණ සහ අනුකූලතා

සමන් නානායක්කාර
ප්‍රධාන අනුකූලතා නිලධාරී

ඩිලනි කරුණාරත්න
අධ්‍යක්ෂ, තැන්පතු
රක්ෂණ හා නිරාකරණ

කල්හාරි මායාදන්න
ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණක

ප්‍රියන්ත හේරත්
අධ්‍යක්ෂ,
කොරතුරු තාක්ෂණ

මේනකා ජයවර්ධන
අධ්‍යක්ෂ,
බැංකු විදු පියෙස

එතුරු ආරියදාස
අධ්‍යක්ෂ,
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන

සිසිර විතාරණ
අධ්‍යක්ෂ,
පහසුකම් කළමනාකරණ

ප්‍රියන්ත තිලකවීර
අධ්‍යක්ෂ,
සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන

අනිල් පෙරේරා
අධ්‍යක්ෂ,
වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම්

සුභානි කීර්තිරත්න
අධ්‍යක්ෂ,
මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය

ලසන්ති සිරිමාන්න
ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී

රුක්ෂණා ද සිල්වා ජයතිලක
අධ්‍යක්ෂ,
බැංකු අධීක්ෂණ

රාජා දයානන්ද
මහ බැංකු ලේකම්

සංජී බාලසූරිය
ප්‍රධාන කොරතුරු
ආරක්ෂණ නිලධාරී

2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට

පාලනය > ප්‍රධාන නිලධාරීන්

අතිරේක දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් (2025 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට)

සුරේෂා කරුචල
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, බැංකු අධීක්ෂණ

රාජනිකා සිරිවර්ධන
අතිරේක අධිකාරී, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

රසිත පත්ඛේරිය
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, ආර්ථික පර්යේෂණ

සුනන්ද මහේසේකර
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, ගෙවීම් සහ පියවීම්

චන්දනති තේනකෝන්
අතිරේක ලේකම්, ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව

විතඳිකා රාජපක්ෂ
අතිරේක අධිකාරී, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

ඩිල්හාන් ද සිල්වා
අතිරේක අධිකාරී, ව්‍යවහාර මුදල්

රංකාපති ශ්‍රීධරන්
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන

අරේෂ් ආරියසිංහ
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය

ගුණතිල් ඒකනායක
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, බැංකු විදුලි පියවීම

මාහුර ගමගේ
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, තොරතුරු තාක්ෂණ

ප්‍රියංකා වීරසේකර
අතිරේක ලේකම්, ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව

එරන්දි වීරසිංහ
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ

මනිෂා විමලසූරිය
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, ගෙවීම් සහ පියවීම්

සිසිර ජයසේකර
අතිරේක ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී

පාලනය > ප්‍රධාන නිලධාරීන්

විජුල වික්‍රමාරච්චි
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, ආර්ථික පර්යේෂණ

නිශාන්ත ජයවීර
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, ආයෝජන කළමනාකරණ

මල්කානි වරකාගොඩ
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, මානව සම්පත්

නයනා පෙරේරා
අතිරේක අධිකාරී, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

මානෙල් දමයන්ති
අතිරේක අධිකාරී, ව්‍යවහාර මුදල්

ශාන් කුරින්චිදරන්
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ

පවිත්‍රි විතානගේ
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, නීති

ඩිලිනි විලන්ගමුව
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, නීති

එරන්දි ලියනගේ
අතිරේක ලේකම්, ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව

ප්‍රදීපා කුමාරි
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, බැංකු අධීක්ෂණ

නිරෝධා මල්ලිකාරච්චි
අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, මානව සම්පත්

විගණන කමිටු වාර්තාව

පාලනය, අවදානම් කළමනාකරණය, අනුකූලතාව අභ්‍යන්තර පාලනයන් සහ මූල්‍ය වර්තාකරණයේ ඵලදායිතාව ශක්තිමත් කරමින් විගණන කමිටුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය සහ කළමනාකාරීත්වය වෙත ක්‍රමවත් අධීක්ෂණයක් සහ මග පෙන්වීමක් අඛණ්ඩ ව සපයන ලදී.

1. විගණන කමිටුවේ කාර්යභාරය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 103(4) වගන්තියට අනුව විගණන කමිටුවේ බලතල, කාර්ය සහ කර්තව්‍ය යටතට (අ) අභ්‍යන්තර විගණන කර්තව්‍ය අධීක්ෂණය කිරීම (ආ) ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණකවරයා විසින් නිකුත් කරන ලද නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශවලට ඇති අනුකූලතාව අධීක්ෂණය කිරීම (ඇ) විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්බන්ධයෙන් විගණකවරුන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම (ඈ) විගණකවරුන් සමඟ වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශ සමාලෝචනය කිරීම ඇතුළත් වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 103(6) වගන්තියට අනුව පාලක මණ්ඩලය විසින් විගණන කමිටුවේ සංයුතිය සහ බලතල, කාර්ය සහ කර්තව්‍ය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විගණන ප්‍රඥප්තියෙහි නිර්වචනය කර ඇත. මෙම නීතිමය පදනම මගින් ජාත්‍යන්තර යහ පරිචයන් සමඟ අනුගතවන ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පාලනය, අවදානම් කළමනාකරණය, අනුකූලතාව සහ මූල්‍ය වගවීම පිළිබඳ කැපවීම තවදුරටත් ශක්තිමත් කරමින්, අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමවේද ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක වන බව සහතික කිරීම, නියාමන අනුකූලතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා විගණන කමිටුවේ ස්වාධීනත්වය සහ අධීක්ෂණ බලතල තහවුරු කරයි.

2025 වර්ෂය තුළ විගණන කමිටුව, පාලක මණ්ඩලයේ පහත සඳහන් පත් කළ සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත විය.

- මනිල් ජයසිංහ මහතා - සභාපති
- ආචාර්ය රවින්ද්‍ර රත්නායක - සාමාජික
- රජීව් අමරසූරිය මහතා - සාමාජික (2025 ජූනි 27 දක්වා)
- මෙමුත්ති වික්‍රමසිංහ මහතා - සාමාජික (2025 ඔක්තෝබර් 23 දින සිට)

පාලක මණ්ඩලයේ ලේකම්වරයා විගණන කමිටුවේ ලේකම්වරයා වන අතර ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණකවරයා, විගණන කමිටුවේ සහකාර ලේකම් ධුරය දරයි. විගණකාධිපතිවරයාගේ නියෝජිතයකු සියලුම විගණන කමිටු රැස්වීම්වල දී නිරීක්ෂකයෙකු වශයෙන් සහභාගී වේ.

කමිටු සාමාජිකයින් හා රැස්වීම් සඳහා සහභාගි වීම්	
	සහභාගි වීම සඳහා සුදුසුකම්ලත්/සහභාගි වූ
මනිල් ජයසිංහ මහතා - සභාපති	13/13
ආචාර්ය රවින්ද්‍ර රත්නායක - සාමාජික	13/13
රජීව් අමරසූරිය මහතා - සාමාජික	08/05
මෙමුත්ති වික්‍රමසිංහ මහතා - සාමාජික	02/02

2. විගණන ප්‍රඥප්තිය

පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විගණන ප්‍රඥප්තිය, විගණන කමිටුවේ සංයුතිය, අධිකාරිය, බලතල, කාර්ය සහ කර්තව්‍ය නිර්වචනය කරන අතර පාලනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර යහ පරිචයන්ට අනුකූලව එහි ඵලදායී ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කරයි. විගණන ප්‍රඥප්තිය බැංකුවේ මෙහෙයුම්වල පාලනය, අනුකූලතාව, අවදානම කළමනාකරණය, අභ්‍යන්තර පාලන පරිසරය සහ මූල්‍ය වාර්තාකරණය පිළිබඳ ස්වාධීන අධීක්ෂණයක් සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමවත් පද්ධතිමය රාමුවක් සපයයි.

එහි අධිකාරී බලය සම්පූර්ණ කිරීම සහ කාර්යයන් ඵලදායී ව සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු, දත්ත, කළමනාකාරීත්වය සහ විගණන වාර්තා වෙත ඇති නිර්බාධි ප්‍රවේශය සඳහා විගණන කමිටුව බල ගන්වා ඇත. එසේ ම වාස්තවික තීරණ ගැනීම සහ දැනුවත්ව පාලනය සඳහා පහසුකම් සැලසීමට, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී ස්වාධීන හා බාහිර උපදේශකයන්ගේ සේවය ලබාගැනීමට අවශ්‍ය අධිකාරී බලය විගණන ප්‍රඥප්තිය මගින් කමිටුවට ලබා දී ඇත.

මීට අමතරව විගණන ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම ව සිදු කිරීම, විගණන නිරීක්ෂණය සඳහා කඩිනමින් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, උද්ගත වෙමින් පවතින අවදානම් සඳහා පාලන ව්‍යුහයන්ගේ ඇති

ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීම සඳහා පාලක මණ්ඩලය සහ අභ්‍යන්තර හා බාහිර විගණකයින්, අනෙකුත් තහවුරු කරන්නන් අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගැනීමට විගණන කමිටුව කටයුතු කරයි. මූල්‍ය ප්‍රකාශ අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල ව සත්‍ය හා සාධාරණ ආකාරයට ඉදිරිපත් කර ඇති බව තහවුරු කිරීමේ දී මූල්‍ය වාර්තාකරණය හා සබැඳි කරුණු සම්බන්ධයෙන් කළමනාකාරීත්වය සහ බාහිර විගණකයින් අතර වන එකඟ නොවීම් සමරයට පත් කිරීමට ද කමිටුව බල ගන්වා ඇත. තව ද විගණන ප්‍රඥප්තිය මගින් කමිටුවේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා පටිපාටියම මාර්ගෝපදේශ නියමකර එහි සංයුතිය, ගණපුරණය, රැස්වීම් වාර ගණන, න්‍යාය පත්‍රය සැකසීම, වාර්තාකරණමය අවශ්‍යතා සහ කාර්යසාධන ඇගයීම පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් කර ඇත.

විගණන කමිටුව විසින් එහි ක්‍රියාකාරකම්, ප්‍රධාන තීරණ හා නිර්දේශයන් මෙන්ම විගණන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කළමනාකාරීත්ව ප්‍රගතිය පිළිබඳ සාරාංශගත වාර්තාවක් සෑදීම සිව්මසතට වරක් පාලක මණ්ඩලය වෙත ලබා දිය යුතුය. මෙම ව්‍යුහමය වාර්තාකරණ යාන්ත්‍රණය මහ බැංකුවේ මූල්‍යමය සහ මෙහෙයුම් කටයුතුවල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වන අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය හා වගවීම තහවුරු කරයි.

පාලනය > විගණන කමිටු වාර්තාව

3. විගණන කමිටුව විසින් සිදුකරන ලද ක්‍රියාකාරකම්

3.1. අභ්‍යන්තර විගණන කර්තව්‍ය අධීක්ෂණය කිරීම

විගණන කමිටුව විසින් 2025 වසර තුළ දී පහත කටයුතු සිදුකරන ලදී.

- අභ්‍යන්තර විගණන ප්‍රඥප්තිය සමාලෝචනය කර අනුමත කිරීම
 - අවදානම් පදනම් කරගත් 2026 වර්ෂය සඳහා වන වාර්ෂික විගණන සැලැස්ම සමාලෝචනය සහ නිර්දේශ කිරීම, සහ අවදානම් පදනම් කරගත් 2025 වර්ෂය සඳහා වන වාර්ෂික විගණන සැලැස්මේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම
- එමෙන්ම විගණන කමිටුව විසින් පහත සමාලෝචනයන් ද සිදු කරන ලදී.
- අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කළ විගණනවල ත්‍රෛමාසික ප්‍රගතිය
 - ක්‍රියාවලි හිමිකරුවන් වෙත ලබා දුන් අභ්‍යන්තර විගණන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ත්‍රෛමාසික තත්ත්වය
 - කාලානුරූප ස්වයං තක්සේරු වාර්තාව සහ අභ්‍යන්තර විගණන කර්තව්‍ය පිළිබඳ 2024 වසර සඳහා වන අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ වාර්තාව
 - අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2026 වසර සඳහා වන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම
 - අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2026 වසර සඳහා වන අයවැය
 - අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්ෂික ආවාර්ධර්ම සංග්‍රහය සහ බැඳියාවන් අතර ගැටීම් ප්‍රකාශනය
 - අභ්‍යන්තර විගණනය පිළිබඳ වාර්ෂික සේවාදායක ප්‍රතිපෝෂණ සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල

3.2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ බාහිර විගණනය පිළිබඳ සමාලෝචනය

විගණන කමිටුව විසින් වසර තුළ දී පහත සමාලෝචනයන් සිදු කරන ලදී.

- 2024 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා වන වාර්ෂික ව්‍යවස්ථාපිත විගණනයේ ප්‍රගතිය සහ 2025 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා වන බාහිර විගණනකරුගේ විගණන සැලැස්ම
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වසර සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ

- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වන මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභය පිළිබඳ නිර්ණය
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වසර සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ විගණනයට අදාළ ව විගණකාධිපතිවරයා විසින් පත් කරන ලද බාහිර විගණකගේ අතුරු කළමනාකාරිත්ව ලිපිය, අවසන් කළමනාකාරිත්ව ලිපිය සහ ඒ සඳහා වූ මහ බැංකු කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාර
- 2023 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා බාහිර විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්බන්ධයෙන් ගත් ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශ ඇතුළු ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කටයුතු පිළිබඳ විගණකාධිපතිවරයාගේ කෙටුම්පත් වාර්තාව සහ මහ බැංකුවේ ප්‍රතිචාර
- 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශ ඇතුළු ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කටයුතු පිළිබඳ විගණකාධිපතිවරයාගේ වාර්තාවට අදාළ ව ගත් ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විග්‍රහ අරමුදල් හයේ (06) මූල්‍ය ප්‍රකාශ
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ මාස තුන සඳහා වූ මූල්‍ය ස්ථායීතා අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වසර සඳහා වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වසර සඳහා සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ සම්බන්ධයෙන් විගණකාධිපතිවරයාගේ වාර්තාව සහ අදාළ ප්‍රතිචාර
- නව ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන ක්‍රියාවලිය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නව අපේක්ෂිත ණය හානි ආකෘතිය ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීම

3.3. අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම් සමාලෝචනය

විගණන කමිටුව විසින් පහත සමාලෝචන සිදු කරන ලදී.

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විගණන ප්‍රඥප්තිය
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ තත්ත්වය
- බැංකුවේ ඉහළ මට්ටමේ විවිධ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් පාලක මණ්ඩලය වෙත ලබා දෙන ලද කමිටුවේ අදහස්
- විගණන කමිටුව විසින් දෙපාර්තමේන්තු, කමිටු සහ බැංකුවේ කළමනාකාරිත්වය වෙත තමන් විසින් ලබා දුන් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අයවැය, අයවැය කාර්යසාධනය සහ මූල්‍ය කාර්යසාධනය

2026 වසර තුළ දී විගණන කමිටුව විසින් 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය සහ මූල්‍ය ස්ථායීතා අරමුදල ආදියෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමාලෝචනය කරන ලදී.

මීට අමතර ව 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළිබඳ ව විගණකාධිපතිවරයා විසින් පත් කරන ලද බාහිර විගණකවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අතුරු කළමනාකරණ ලිපිය කමිටුව විසින් සමාලෝචනය කරන ලදී.

තවදුරටත් විගණන කමිටුව 2025 වර්ෂයේ දී සිදු කළ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ව 2026 ආරම්භයේ දී ස්වයං-ඇගයීමක් සිදු කරන ලදී.

අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතාව

අවදානම් කළමනාකරණය

දේශීය හා විදේශීය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් තුළින් මතුවන අවදානම්වලින් හෙබි පරිසරයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වන බැවින් බැංකුවේ පරමාර්ථවලට හෝ කීර්තිනාමයට හානි කළ හැකි මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන අවදානම් අවම කිරීම සඳහා සැකසූ පරිපූර්ණ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ (Risk Management Policy Statement) දක්වා ඇති නියමයන් මත පදනම් ව ගොඩනගන ලද මෙම රාමුව ගෝලීය ප්‍රමිතීන්ට හා මනා පරිවෘත්ත සමගාමී වෙමින් විවිධ පාර්ශ්වකරුවන් හරහා ව්‍යුහගත අවදානම් හිමිකාරිත්වය හා වගවීම තහවුරු කරයි. මෙමගින් සියලු මෙහෙයුම් මට්ටම් සඳහා අවදානම් අවම කිරීමේ උපායමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමට ද හැකියාව ලබා දෙයි.

මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව (Board Risk Oversight Committee), පාලක මණ්ඩලයෙන් පැවරෙන විධිමත් අධිකාරිත්වය තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත අවදානම් කළමනාකරණ හා අනුකූලතා කාර්යය අධීක්ෂණය කරනු ලබන අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට බලපාන ඉදිරියේ දී උද්ගත විය හැකි අවදානම් ප්‍රවණතා ද සමාලෝචනය කරයි.

2025 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයේ කොටසක් ලෙස ව්‍යවසාය මට්ටමේ අවදානම් කළමනාකරණ (Enterprise-wide Risk) ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් ඉහළ සිට පහළ ප්‍රවේශය (Top-down approach) නියෝජනය කරන අවදානම් රුචි රාමුවක් (Risk Appetite Framework) ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන සන්ධිස්ථානයක් වූයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය උපායමාර්ගික අරමුණු ඉටු කිරීමෙහිලා දරා ගැනීමට සූදානම් අවදානම්වල මට්ටම් හා ස්වභාවය විධිමත්ව ප්‍රකාශ කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් අවදානම ආවරණය කරන පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුගමන කරන ලද ප්‍රථම අවදානම් රුචි ප්‍රකාශනය (Risk Appetite Statement) හඳුන්වා දීමයි. මෙය අවදානම් කළමනාකරණයෙහි මූලික වෙනසක් ඇති කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය හා උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා අතර සමගාමීතාවක් ඇති කිරීමට හේතු විය.

තව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමට උපකාරී වන ලෙස ශේෂ පත්‍ර අවදානම් ඵලදායී හා විවක්ෂණශීලී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සහතික කිරීම සඳහා පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ශේෂ පත්‍ර අවදානම් තක්සේරු රාමුව (Balance Sheet-Risk Appetite Framework) ස්ථාපිත කරන ලදී. 2025 වර්ෂයේ දී ශේෂ පත්‍ර අවදානම් තක්සේරු රාමුව යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශේෂ පත්‍රය සම්බන්ධ මූල්‍ය අවදානම් අධීක්ෂණය කිරීමට හා පාලක මණ්ඩලයට කාලෝචිත නිර්දේශ ලබා දීමට මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව (Financial Risk Management Committee) නමින් නව ආයතනික කළමනාකරණ කමිටුවක් ස්ථාපිත කරන ලදී.

මෙහෙයුම් අවදානම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජාත්‍යන්තර යන පරිවෘත්තට අනුකූල ව පහළ මට්ටමේ සිට ඉහළ මට්ටමට යන අවදානම් පාලන ස්වයං තක්සේරු ක්‍රමවේදය (Risk Control Self-Assessment - RCSA) අඛණ්ඩ ව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. එමගින් එක් එක් දෙපාර්තමේන්තු පළමු පෙළ අවදානම් හිමිකරුවන්

ලෙස ඉටු කරන භූමිකාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කර ඇත. මූල්‍යයේ දී ම අවදානම් හඳුනාගැනීම, තක්සේරු කිරීම, කළමනාකරණය කිරීම, සහ වගවීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම දෙපාර්තමේන්තු මට්ටමේ අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙතුළින් මෙහෙයුම් දැනුම වැඩි වශයෙන් ඇති ස්ථානය වන දෙපාර්තමේන්තු තුළදීම අවදානම් හඳුනාගැනීමට හැකියාව ලැබීම නිසා දෛනික තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ අවදානම් පිළිබඳ අවබෝධය අන්තර්ගත කිරීම සහ උද්ගත විය හැකි අවදානම් කාලෝචිතව හඳුනාගැනීමට හැකි වේ.

තව ද සිද්ධි වාර්තා කිරීමේ පද්ධතිය (Incident Reporting System) තුළින් මෙම ව්‍යුහය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරමින් වාර්තා කරන සිද්ධීන් සහ ඒවාට ප්‍රතිචාර ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලද නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග අධීක්ෂණය කිරීමේ හැකියාව ලබා දේ. මෙම ක්‍රියාවලිය හරහා එකතු වන තොරතුරු මධ්‍යගත අවදානම් දත්ත ගබඩාවක් (centralized risk repository) නිර්මාණය කිරීම සඳහා උපකාර වන අතර එමගින් අවදානම් කළමනාකරණ ඒකකයට දෙපාර්තමේන්තු අතර අවදානම් ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය කිරීම, පාලන ක්‍රමවේදයන්ගේ කාර්යක්ෂමතාව ඇගයීම, සහ අවදානම් අවම කිරීමේ උපායමාර්ග තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම සඳහා සහාය ලබාදේ. දෙපාර්තමේන්තු මට්ටමේ අවදානම් පාලන ස්වයං තක්සේරු ක්‍රියාවලිය සහ සිද්ධි වාර්තා කිරීමේ පද්ධතිය මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවදානම් මැනවින් කළමනාකරණය කිරීමේ හැකියාව ඉහළ නංවන අතර කරමින් සමස්ත පාලන පරිසරය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරයි.

මූල්‍ය අවදානම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජාත්‍යන්තර සංවිත කළමනාකරණය, දේශීය වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා ක්‍රියාකාරකම් සහ මූල්‍ය ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම වැනි මූලික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී වෙළෙඳපොළ අවදානම් සහ ණය අවදානම් සහිත පරිසරයක් ඇති වේ. මෙවැනි පසුබිමක් තුළ ලෝකයේ බොහෝ මහ බැංකු ශක්තිමත් මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් සහ ශක්තිමත් ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපත්ති ගොඩනැංවීමට වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලබයි. එයට අනුකූල ව ශේෂපත්‍ර අවදානම් රුචි රාමුව පිහිටුවීමත් සමගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සමස්ත අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කර ඇති අතර විවිධ අවස්ථා යටතේ ශේෂපත්‍ර යේ හිමිකම් පුරෝකථනය කිරීම සඳහා ආතති පරීක්ෂණ සිදු කරමින් එම පරීක්ෂණවල ප්‍රතිඵල මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව, මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව සහ පාලක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

2025 වර්ෂය තුළ ජාත්‍යන්තර සංවිත (International Reserves&, තැන්පතු රක්ෂණ හා නිරාකරණ දෙපාර්තමේන්තු අරමුදල් (Deposit Insurance and Resolution Department Funds) ඇතුළු අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් (Internal Investment Funds) සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (Employees' Provident Fund) සම්බන්ධ අරමුදල් කළමනාකරණ කටයුතු නියමිත පරිදි සමාලෝචනය කරන ලදී. ස්ථාපිත පාලන හා අධීක්ෂණ සැලසුම් අනුව සෑම ප්‍රධාන මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන අවදානමක් ම අදාළ ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටු/මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව වෙත වාර්තා කළ අතර තීරණාත්මක අවස්ථාවල දී මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටු හරහා පාලක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

අනුකූලතා කාර්යය

මහ බැංකුව එයට අදාළ වන නීතිමය, ව්‍යවස්ථාමය සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් හා අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා ශක්තිමත් අනුකූලතා රාමුවක් ස්ථාපනය කර ඇත. එමගින් ආයතනය තුළ ශක්තිමත් අනුකූලතා සංස්කෘතියක් ප්‍රවර්ධනය කෙරේ.

සියලුම දෙපාර්තමේන්තු තමන්ට අදාළ කාර්යයන්ගෙන් පැන නගින අනුකූලතා අවදානම් හඳුනා ගැනීම, අවම කිරීම සහ ස්ථාපිත යාන්ත්‍රණයන් හරහා වාර්තා කිරීම සඳහා වගකීම දරන අතර ආයතනය පුරා අනුකූලතා අවදානම් කළමනාකරණය පිළිබඳ ස්වාධීන අධීක්ෂණය මහ බැංකුවේ අනුකූලතා ඒකකය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. වාර්තා කරන ලද අනුකූලතා ගැටලු සමාලෝචනය කිරීම සහ ඇගයීම් කිරීම, ඒවායේ තීව්‍රතාව තක්සේරු කිරීම හා අවධානයට ලක්විය යුතු වැදගත් කරුණු අදාළ පාලන කමිටු වෙත යොමු කිරීමට පහසුකම් සැලසීම මෙන්ම නිර්දේශිත නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම ද මීට ඇතුළත් වේ.

මීට අමතර ව මහ බැංකුව සිය ජාත්‍යන්තර සංවිත කළමනාකරණ කටයුතුවල දී මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම වැළැක්වීම පිළිබඳ දැඩි අවශ්‍යතා බලාත්මක කරනු ලබයි. මෙහි දී අදාළ නීතිමය සහ නියාමන රාමුවලට අනුකූල ව සියලුම විදේශීය පාර්ශ්වකරුවන් සඳහා ඔබේ පාරිභෝගිකයා හඳුනා ගැනීම සහ ගනුදෙනුකරු පිළිබඳ නිසි උද්යෝගය (KYC and CDD) පිළිබඳ පියවර අනුගමනය කරනු ලැබේ.

තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ අවදානම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි ආයතනික අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව යටතේ දෙවන පෙළියේ ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීම සඳහා තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ ඒකකය 2025 වසරේ දී පිහිටුවන ලදී. පාලනය, ප්‍රතිපත්තිමය මගපෙන්වීම්, තොරතුරු ආරක්ෂක අනුකූලතා අධීක්ෂණය මෙන්ම තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලීන් නිරීක්ෂණය කිරීම හරහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ සයිබර් ප්‍රතිරෝධීතාව ශක්තිමත් කිරීම මෙම ඒකකයේ වගකීම වේ.

පළමු පෙළේ කාර්යභාරයන්ගෙන් ස්වාධීන ව ක්‍රියාත්මක වන තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ ඒකකය සියලුම දෙපාර්තමේන්තු හරහා සිදු වන තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ අවදානම් හඳුනා ගැනීම, ඇගයීම සහ අවම කිරීමේ ක්‍රියාවලි අධීක්ෂණය කරයි. පළමු පෙළේ සියලු දෙපාර්තමේන්තු සිය අවදානම් හිමිකරුවන් ලෙස තමන්ගේ කාර්යභාරයන්ගෙන් උද්භව වන තොරතුරු සහ සයිබර් අවදානම් හඳුනා ගෙන ස්ථාපිත වාර්තාකරණ නැලිකා මගින් ඒවා ඉක්මනින් වාර්තා කිරීමේ වගකීම දරන අතර තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණ ඒකකය විසින් එම අවදානම් ඇගයීමේ අනුකූලතාව සහතික කිරීම, ජාත්‍යන්තර තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ශක්තිමත් සයිබර් අවදානම් තත්ත්වයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කරයි. මෙහි ප්‍රගතිය නිරන්තරයෙන් මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව, මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව, සහ පාලක මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කරනු ලැබේ.

අභ්‍යන්තර විගණනය

අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව මහ බැංකුවේ වටිනාකම් නිර්මාණය කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම සහ පවත්වා ගැනීම සඳහා ස්වාධීන, අවදානම් මත පදනම් වූ සහ වාස්තවික තහවුරුවක්, උපදෙස්, දැක්මක් සපයන අතර පාලනය, අවදානම් කළමනාකරණය සහ පාලන ක්‍රියාවලීන්හි ඵලදායිතාව ඇගයීමට සහ වැඩිදියුණු කිරීමට විනයවත් සහ පද්ධතිමය ප්‍රවේශයක් ගෙන ඒමෙන් බැංකුවට එහි අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සහාය වේ. අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවේ තෙවැනි පෙළ ලෙස කටයුතු කරමින් අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් සඳහා වටිනාකම් එකතු කිරීමට සහ මෙහෙයුම් වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය අනාගතය කේන්ද්‍ර කර ගත් නිර්දේශ සපයයි. ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණකවරයා (CIA), අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ප්‍රධානියා ලෙස මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයේ ස්වාධීනත්වය සහතික කිරීම සඳහා කාර්යමය වශයෙන් විගණන කමිටුවටත්, පරිපාලනමය වශයෙන් අධිපතිවරයාටත් වාර්තා කරයි. අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයේ වැදගත්කම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි 102 වගන්තියෙන් මනාව පිළිගෙන ඇති අතර එහි අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයේ පාලනය, ස්වාධීනත්වය සහ වාස්තවික බව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණන වෙත තොරතුරු සඳහා ඇති නිර්බාධී ප්‍රවේශය සහතික කරන අතර ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණකවරයාගේ පත් කිරීම සහ ඉවත් කිරීම ද නිර්වචනය කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි 102 (5) වගන්තිය ප්‍රකාර ව අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ ස්වාධීනත්වය, ආයතන ව්‍යුහය තුළ ස්ථානගත වීම සහ වාර්තාකරණයේ වගකීම් ඇතුළු විෂය පථය, අධිකාරී බලය සහ කොන්දේසි, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණකවරයාගේ කාර්යය සහ වගකීම් සහිත ව, පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද මහ බැංකුවේ විගණන ප්‍රඥප්තියේ නිර්වචනය කර ඇත.

තව ද 2025 වසර තුළ දී අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අභ්‍යන්තර විගණකවරුන්ගේ ආයතනයේ (Institute of Internal Auditors), නව ගෝලීය අභ්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන් (GIAS) ප්‍රතිග්‍රහණය කරන ලද අතර මෙමගින් 2009 සිට ප්‍රතිග්‍රහණය කරන ලද අභ්‍යන්තර විගණකවරුන්ගේ ආයතනයේ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වීම සඳහා වූ දිගුකාලීන කැපවීම ශක්තිමත් කරන ලදී.

විගණනයන් සිදු කිරීම

2025 වසර තුළ දී අවදානම් පදනම් කර ගත් වාර්ෂික විගණන සැලැස්ම බැංකුවේ වැදගත් කාර්යයන් ආවරණය වන පරිදි ක්‍රියාත්මක කළ අතර ප්‍රතිපත්තින්, අනුකූලතාව, මෙහෙයුම්, තොරතුරු සහ සයිබර් ආරක්ෂණය, නෛතික සහ අනෙකුත් අදාළ අවදානම් ආවරණය කරමින්, බැංකුවේ උපායමාර්ගික අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා එහි මෙහෙයුම් වැඩිදියුණු

කිරීමට අවශ්‍ය නිර්දේශ ලබා දෙන ලදී. තව ද බැංකුවේ අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යය සහ අවදානම් කළමනාකරණ කාර්යය අතර අවදානම් සම්බන්ධ තොරතුරු හුවමාරුව වසර තුළ අඛණ්ඩ ව සිදු කරන ලදී.

විගණන ප්‍රගතිය සහ විගණන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය පිළිබඳ පසු විපරම් වාර්තා කිරීම

වසර තුළ දී සිදු කරන ලද විගණනයන්හි ප්‍රගතිය සහ විගණන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය විගණන කමිටුවට වාර්තා කරන ලදී. තව ද, විගණන කමිටුවේ නිර්ණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සහ කළමනාකරණ ලිපියේ ඉස්මතු කර දක්වා ඇති බාහිර විගණකගේ නිරීක්ෂණ මත ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග ද කාලීන ව විගණන කමිටුව වෙත වාර්තා කරන ලදී.

අවදානම් පාදක වාර්ෂික විගණන සැලැස්ම සකස් කිරීම

අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවදානම් පාදක වාර්ෂික විගණන සැලැස්ම සැකසීමේ දී, ආයතනික උපායමාර්ග සහ අරමුණුවලට අනුකූල වීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2024 වසර තුළ දී ප්‍රතිග්‍රහණය කරන ලද වටිනාකම් දාම ප්‍රවේශය අඛණ්ඩ ව අනුගමනය කරන ලදී. මේ සම්බන්ධයෙන් විගණනය කළ හැකි ක්‍රියාකාරකම් හඳුනා ගැනීම පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ එවැනි ක්‍රියාකාරකම් අදාළ ක්‍රියාවලි හිමිකරුවන් සමඟ සෘජුව ම තහවුරු කරගැනීම සඳහා විගණන සංගහනය (Audit Universe) යාවත්කාලීන කිරීමේ දී අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බැංකුවේ දෙපාර්තමේන්තු එකිනෙක සමඟ රැස්වීම් පැවැත්වීය. ඒ අනුව යාවත්කාලීන කරන ලද විගණන සංගහනය භාවිතා කර විස්තීර්ණ අවදානම් තක්සේරු ක්‍රමවේදයකට අනුව 2026 වසර සඳහා අවදානම් පාදක වාර්ෂික විගණන සැලැස්ම සකස් කරන ලදී.

පාර්ශ්වකරුවන් අතර සහයෝගීතාව

වෘත්තීය විශිෂ්ටත්වය සහ අභ්‍යන්තර විගණකවරුන්ගේ ආයතනයේ නව ගෝලීය අභ්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන් සමඟ ශක්තිමත් අනුකූලතාව පෙන්නුම් කරමින් අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව අවදානම් පාදක අභ්‍යන්තර විගණනය පිළිබඳව බැංකු විද්විසය ස විසින් තේපාල රාෂ්ට්‍ර බැංකුවේ (Nepal Rastra Bank) නිලධාරීන් සඳහා 2025 මැයි මාසයේ දී සංවිධානය කරන ලද විශේෂ පුහුණු වැඩසටහනකට සම්පත් දායකත්වය සපයන ලදී.

තව ද අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සපයනු ලබන අභ්‍යන්තර විගණන සේවාවෙහි

ගුණාත්මකභාවය තක්සේරු කිරීම සඳහා අභ්‍යන්තර විගණනය පිළිබඳ වාර්ෂික සේවාදායක ප්‍රතිපෝෂණ සමීක්ෂණය පවත්වන ලද අතර එහි ප්‍රතිඵල විගණන කමිටුවට දැනුම් දෙන ලදී.

තත්ත්ව තහවුරු කිරීමේ සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන (QAIP)

අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ ස්ථාපිත කර ඇති තත්ත්ව තහවුරු කිරීමේ සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන තුළ ගෝලීය අභ්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන් සමඟ අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවෙහි අනුකූලතාව පිළිබඳ බාහිර සහ අභ්‍යන්තර තක්සේරු කිරීම් මෙන් ම, සිය අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමෙහි සහ අඛණ්ඩ සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහි ලා අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයේ ප්‍රගතියෙහි කාර්ය සාධනයන් ද අන්තර්ගත වේ.

අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යය තුළ තත්ත්ව ප්‍රවර්ධනය, සහ තත්ත්ව තහවුරු කිරීමේ සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී, අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අභ්‍යන්තර තක්සේරු කිරීම් සිදු කරන ලද අතර එහි 2025 වර්ෂයට අදාළ කාලානුරූප ස්වයං තක්සේරු වාර්තාව සහ අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයේ කාර්ය සාධනයෙහි අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය අන්තර්ගත විය.